

Årsrapport 2012

134. REGNSKAPSÅR

FanaSpa

Innhold

Adm.banksjef	4
Nøkkeltall	7
Årsberetning	8
Regnskaps- og notehenvising	17
Resultatregnskap	18
Balanse	19
Kontantstrømoppstilling	20
Endringer i egenkapitalen	21
Noter til regnskapet	22
Revisjonsberetning	74
Årsmelding fra Kontrollkomiteen	76
Erklæring fra styret og adm. banksjef	77
Medlemmer av Styret, Forstanderskapet, Kontrollkomiteen og valgkomiteer	78
Organisasjon	79

VÅRE KUNDER STILLER HØYE KRAV til oss og vår virksomhet. Det forventes at vi skal levere et tjenestespekter som ikke avviker stort fra det en landsdekkende bank tilbyr. I stor grad oppfyller vi disse forventningene. Vi er ikke langt fra å kunne trekke en parallell til dagligvarehandelen, der nærbutikken møter de store kjedene. I nærbutikken får du dekket det aller meste av det du trenger.

Fana Sparebank er en lokal sparebank og representerer samtidig alt som forventes av en moderne bank. Det betyr at vi skal levere de tjenestene våre kunder forventer at vi har på lager. I løpet av de seneste årene er det påny skjedd en hel liten revolusjon i måten vi leverer tjenester til våre kunder. Banken er fortsatt i lommen din, men ikke i form av kontanter eller kort. Nå er det de mobile tjenestene som slår igjennom. De er hyllevare fordi norske banker er vevd sammen med en felles, grunnleggende infrastruktur.

Dette betyr ikke at banken mister sitt særpreg. Fana Sparebank er unik. Det bestemmes av hvem vi er overfor våre kunder og hvordan våre kunder opplever oss i kontakten med banken. Hovedplattformen vår er fortsatt de tradisjonelle leveransene av lån til bolig og næring, innskudd i alle fasonger og avskygninger og betalingsformidling. Det ligger i

genene og i fingeravtrykket vårt. Det samlede tilbudet løftes frem av våre medarbeidere og, ikke minst, i vår meny av tilleggstjenester. Forsikring, leasing, verdipapirhandel, corporate finance og et bredt spekter fond til sparing og plassering er utviklet over mange år. I dette er det ingen automatikk, men bevisste veivalg og satsninger.

Hvis vi plukker opp tråden fra innledningen, finner vi også et viktig fundament for vår rolle. Til like med nærbutikken, er det i lokalbanken du forventer å treffe medarbeidere som kjenner deg. I Fana Sparebank teller hver enkelt kunde mye, og vår utfordring er å vise at du skal merke det.

Jeg vil således takke både våre trofaste og lojale kunder og ansatte for det gode samarbeidet og den tilliten som er så viktig for at alle skal føle et eierskap og tilhørighet til sin lokale sparebank.

NILS MARTIN AXE

Adm. banksjef

Nøkkeltall

UTVIKLINGEN AV NOEN NØKKELTALL DE SISTE 5 ÅR

Regnskapsposter i % av GFK	2012	2011	2010	2009	2008
Gjennomsnittlig forvaltningskapital pr. mnd. i mill. kroner	15 928	14 748	13 084	12 406	12 019
Sum renter og kredittprovisjoner	3,89	3,87	3,74	4,33	6,85
Sum rentekostnader	2,44	2,48	2,18	2,63	5,00
Nettorente.....	1,45	1,39	1,56	1,70	1,85
Sum andre driftsinntekter	0,70	0,54	0,76	0,69	0,50
Sum inntekter	2,16	1,94	2,32	2,39	2,35
Sum andre driftskostnader	1,36	1,39	1,46	1,48	1,43
Resultat av ordinær drift før tap.....	0,80	0,54	0,86	0,91	0,93
Tap på utlån og garantier.....	0,04	-0,03	-0,05	0,21	0,16
Resultat av ord. drift før skattekostnader	0,76	0,57	0,91	0,70	0,76
Skattekostnader	0,20	0,20	0,26	0,21	0,26
Resultat av ord. drift etter skattekostnader.....	0,56	0,37	0,65	0,49	0,51
Totalresultat	0,56	0,37	0,82	0,56	

Andre nøkkeltall	2012	2011	2010	2009	2008
Egenkapitalavkastning (Totalresultat i % av snitt EK)	7,12	4,60	9,72	6,90	6,41
Kapitaldekning.....	12,66	13,34	13,76	14,42	14,02
Kostnader i % av totale inntekter	63,03	73,20	62,98	62,10	60,61
Kostnader i % av totale inntekter ekskl. verdipapirer	66,30	67,97	66,12	64,18	58,59
Innskudd i % av utlån	65,70	67,36	71,37	71,71	74,13
Årsverk i bankdriften	118	124	125	118	118,5
Vekst i utlån brutto i %.....	10,27	8,96	11,10	2,68	-1,56
Vekst i innskudd fra kunder i %.....	7,55	2,59	10,57	-0,68	13,93
Vekst i forvaltningskapital i %.....	10,81	7,55	16,33	-1,07	5,18
Forvaltningkapital pr. 31.12.	16 971	15 316	14 241	12 242	12 374
Brutto utlån pr. 31.12.....	13 783	12 499	11 472	10 326	10 056
Netto utlån pr. 31.12 (etter tapsavsetninger).....	13 741	12 459	11 426	10 258	10 006
Innskudd fra kunder pr. 31.12	9 055	8 419	8 187	7 404	7 455
Egenkapital	1 289	1 203	1 151	1 046	977

Årsberetning

8

1. Året i sammendrag

Fana Sparebank presenterer med dette sitt 134. årsregnskap. Styret vurderer konsernets virksomhet og resultater i 2012 som tilfredsstillende. Bankens utvikling er positiv og i tråd med de langsiktige vekstambisjonene som styret og administrasjonen legger til grunn. Markedsmessige utfordringer knyttet til problemene med offentlig gjeld i deler av Europa har fortsatt påvirket resultatene i 2012, og forventes å vedvare i lang tid.

Den underliggende, tradisjonelle bankvirksomheten viser totalt sett god vekst i forvaltningskapitalen og høyere nettorenteinntekter. Utlån og innskudd er økt gjennom året. Stabilisering i pengemarkedene har medført gode resultater for bankens verdipapirporteføljer. Høyere driftskostnader bidrar til et høyere kostnadsforhold enn ønskelig. Tap på utlån og garantier har holdt et tilfredsstillende, lavt nivå. Veksten i forvaltningskapitalen skjer fortsatt innenfor rammen av høy kapitaldekning og solid egenkapital. Styret er tilfreds med at det er god kontroll på de forholdene ved bankens drift og virksomhet som ligger innenfor det som kan påvirkes.

Det har vært en meget positiv utvikling innen salg av skade- og livsforsikringsprodukter fra Frende Skade og Frende Liv. Leveransene fra leasingselskapet Brage Finans har også kommet godt i gang. Bidrag fra kunders verdipapirhandel gjennom Norne Securities har gitt liten uttelling i 2012, med lavt omsetningsvolum og inntektsgrunnlag.

Eiendomsmeglervirksomheten i Fana Sparebank Eiendom har lyktes spesielt godt, og selskapet har levert et historisk godt bidrag til konsernet. Sammen med Fana Sparebank Regnskap og Fana Sparebank Boligkreditt fremstår vi som attraktive totalleverandører i lokalk markedet.

Styret har besluttet å søke offisiell rating av bankkonsernet. Formålet er å sikre kapitaltilgang og å oppnå bedre betingelser for deler av pengemarkedsfundingen. Styret anser at bankens

soliditet og resultater gir et godt grunnlag for å møte utfordringene i de kommende årene. Utsiktene for norsk og internasjonal økonomi er fortsatt labile, og preget av usikkerhet. Dette stiller krav til bankens organisasjon og evnen til å gjennomføre nødvendige tilpasninger og omstilling når det er påkrevet.

2. Den økonomiske bakgrunnen for årets virksomhet

Norsk økonomi har i 2012 representert et positivt avvik i forhold til viktige handelspartnere i Europa og andre land som fortsatt preges av finans- og statsgjeldskrise. Det er likevel ingen tvil om at de hjemlige forholdene påvirkes. For banksektoren, og dermed lånekundene, har den pågående innskjerpingen av krav til likviditet og kapital medført en betydelig endring i finansieringen av store foretak. Når banker strammer inn på utlånsviljen for å konservere sin egen soliditet, søker foretakene direktefinansiering gjennom obligasjonsmarkedet. Slik finansiering er forbeholdt store virksomheter, og merkes bare indirekte av mindre banker som Fana Sparebank. Effekten på sikt forventes å bli sterkere konkurranse om finansiering av små og mellomstore bedrifter.

En annen side ved både de regulatoriske kravene og krisen i Eurosonen, er høyere kostnader for bankenes funding. Gjennom 2012 ser vi at dette slår ut for lånekunders vilkår. Lån til næringslivet møter krav om høyere lånemarginer, og innenfor privatkundesektoren kompenseres kostnadsøkningen ved at utlånsrenter ikke reguleres i takt med pengemarkedsrenten alene, og hensynet til fundingkostnadene gjør seg gjeldende.

Vedvarende lav økonomisk vekst internasjonalt skaper utfordringer for norsk, eksportrettet virksomhet. Sammen med tiltagende kapitalkostnader utgjør dette forhold som i stor grad viser at Norge ikke er skjermet for effektene av krisen i Euro-landene.

3. Bankens virksomhet i 2012, daglig drift

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundeinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår eiendomsmeglervirksomhet og regnskapstjenester som virksomheter organisert i egne datterselskaper. Fana Sparebank Boligkreditt AS er et viktig instrument for å sikre konsernet gunstigst mulig finansiering. Banken overfører deler av boliglånsporteføljen til boligkredittselskapet, som deretter finansierer virksomheten ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Dette påvirker morbankens balansetall. For å gi bedre sammenligningsgrunnlag med tidligere års regnskaper, er det derfor konsernets regnskapstall som kommenteres i årsberetningen dersom annet ikke er angitt. Alle tall i parentes angir tilsvarende størrelser for 2011.

Bankens langsiktige strategi for å øke innsatsen på inntekter fra kilder utenom tradisjonelle banktjenester har gjort seg gjeldende innenfor flere områder. Forsikringssalg gjennom Frende og salg av leasing gjennom Brage Finans representerer satsingsområder for banken. All kunderelatert verdipapirhandel blir utført gjennom selvbetjente, nettbaserte løsninger, eller hos meglere i Norne Securities.

Styret har avholdt 8 møter i 2012. I tillegg samles styret og bankens ledergruppe til en årlig strategisamling.

Lokalisering

Gjennom filialnettet dekkes bankens hovedmarkedsområde i Bergen og omkringliggende kommuner på seks steder inkludert hovedkontoret på Nesttun. Filialene er beliggende i Åsane, Sentrum, Minde, Straume på Sotra og Lagunen. I 2012 ble kontoret ved Torget i sentrum flyttet sammen med kontoret i Markeveien til én, samlet enhet i sentrum. Fanatorget ble også nedlagt i 2012. Kontoret på Minde er besluttet nedlagt med virkning fra februar 2013. Endringene i kontornettet har sammenheng med endret kundeadfærd, i tillegg til innføringen av bankens nye konsept der kontorene får et bredt anlagt tilbud for privat- og bedriftskunder, samt eiendomsmeglervirksomhet.

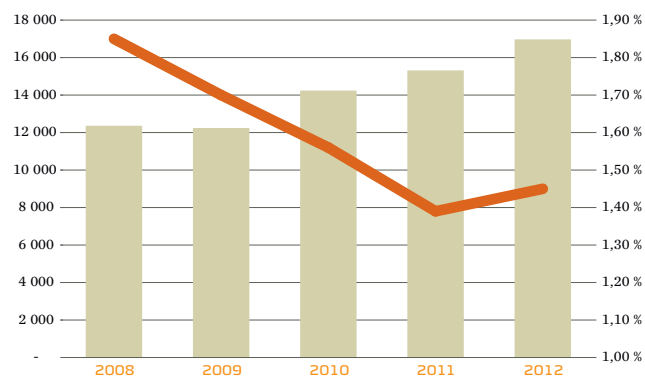
Lokaliseringene dekker nærområdene til en betydelig del av Bergens befolkning, enten der de bor eller har sine arbeidsplasser. I tillegg til telefon og e-post, er et økende antall banktjenester tilgjengelige via automatiske tjenester og Internett.

Fana Sparebank Regnskap AS har egne lokaler på Midtun i tillegg til samlokaliseringen i Åsane og på Straume, mens Fana Sparebank Eiendom AS nå er samlokalisert både ved hovedkontoret på Nesttun, i Lagunen, Sentrum og ved kontorene i Åsane og på Straume.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er avgitt under forutsetning av fortsatt drift. Styret kjenner ikke til at det er vesentlig usikkerhet knyttet til

UTVIKLING RENTENETTO OG FORVALTNINGSKAPITAL

Utvikling i forvaltningskapital (søyle, venstre skala, mill.kr.) og rentenetto i prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (høyre skala).

årsregnskapet og kjenner heller ikke til ekstraordinære forhold som har betydning for vurdering av bankens regnskap. Det er ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets slutt som har betydning for vurdering av regnskapet. Regnskapet er utarbeidet i henhold til IFRS.

4. Resultat for 2012

Konsernresultatet etter tap og skatt ble et overskudd på 88,4 millioner kroner, sammenlignet med 54,2 millioner kroner i 2011. Overskuddet før skatt utgjør 120,2 millioner kroner (80,2). Rentenettoen økte med 25 millioner kroner i 2012. Forbedringer og stabilitet innen finansmarkedene har medført oppskrivninger og markedsverdijusteringer i bankens verdipapirporteføljer. Konsernets provisjonsinntekter er marginalt redusert fra fjoråret. Driftskostnadene vokser noe i 2012.

Banken har eierandeler som er klassifisert i balansen som aksjer tilgjengelige for salg. Verdiendringer i slike eiendeler føres mot totalresultatet. For 2012 utgjorde dette kun marginal endring.

Totalresultatet gir en egenkapitalavkastning på 7,12 prosent for konsernet.

Bankens inntekter

RENTENETTO

Konsernets rentenetto utgjør 231,0 millioner kroner for 2012 (205,6). Rentenettoen inkluderer avkastningen på bankens likviditetsplasseringer i pengemarkedsfond.

Pengemarkedsrentene har vært relativt stabile i siste halvdel av 2012, etter en periode med relativt kraftig nedgang som startet mot slutten av 2011. Lav markedsrente har sammenheng med svake økonomiske utsikter og finansiell uro i Europa.

Rentenettoen ble noe styrket i 2012 etter flere år med svekkelse. Styrkingen fra 1,39 prosent i 2011 til 1,45 i 2012 skyldes primært at utlånsmarginen er økt.

Som følge av økningen av kredittrisikopåslaget for bankenes pengemarkedsinnlån over tid, ble det i 2012 gjennomført

prisjusteringer på utlånssiden som vil forbedre rentemarginen. Dette gjaldt i særlig grad for næringsutlån.

ANDRE DRIFTSINNTEKTER

Andre driftsinntekter utgjør 112,3 millioner kroner (79,6). Endringen fra 2011 er sammensatt: Provisjonsinntekter og gebyrer er gått litt tilbake fra 98,7 til 96,0 millioner kroner.

I 2012 hadde banken positive markedsverdijusteringer og gevinster fra kapitalforvaltning tilsvarende 16,9 millioner kroner. Dette representerer i stor grad en reversering av de sterke, negative utslagene fra 2011. Svingningene knytter seg til endringer i risikopåslag for rentebærende verdipapirer i bankens likviditetsportefølje, blant annet som følge av effektene fra den europeiske statsgjeldskrisen. Markedsverdijusteringene er i all hovedsak urealiserte.

Driftskostnader

De samlede driftskostnadene økte til 216,4 millioner kroner (208,8). Driftskostnadene utgjør 1,36 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (1,42).

Lønn, pensjoner og sosiale kostnader utgjør den største andelen av driftskostnadene med 125,3 millioner kroner (120,3). Kostnadsøkningen utgjør 4,1 prosent i 2012. Den faktiske endringen fra 2011 utgjøres i hovedsak av høyere personalkostnader som følge av økte pensjonskostnader.

Administrasjonskostnadene er økt med 1,9 millioner kroner til 49,2 millioner kroner, mens andre driftskostnader er redusert med 2 millioner kroner til 30,9 millioner kroner i 2012. Avskrivninger er økt fra 8,3 til 11,0 millioner kroner. Økningen har sammenheng med investering i nye datasystemer.

Konsernets totale kostnader i prosent av inntektene ble i 2012 redusert fra 73,2 til 63,0. Styret har i samarbeid med administrasjonen opprettholdt sterkt fokus på bankens kostnadsnivå. Det er målsatt at banken over tid skal tilstrebe seg å holde kostnadsprosenten under femti. Dette søkes primært oppnådd gjennom satsning på å organisere/bemanne banken mer hensiktsmessig i årene som kommer, slik at ambisjonene om vekst og økte markedsandeler kan realiseres.

Tap og mislighold

Vurderingene for året har vært karakterisert med positivt forretningsgrunnlag for næringslivet. Dermed har også forutsetningen knyttet til avsetningene til tap på utlån holdt seg gunstig i 2012. Det har vært en marginal økning i brutto mislighold.

For konsernet Fana Sparebank utgjør tap på utlån 6,7 millioner kroner, mot inngang tilsvarende 3,7 millioner kroner i 2011. Nedskrivninger på grupper av utlån og garantier er økt med 3,5 millioner til 23,5 millioner kroner i perioden. Individuelle nedskrivninger er redusert med 1,6 millioner til 19,3 millioner kroner. Nye tap i perioden er marginalt økt fra 4,7 millioner kroner i 2011, til 4,9 millioner kroner i 2012.

Totale tapsnedskrivninger inklusive nedskrivninger på grupper av utlån og garantier utgjør 42,8 millioner kroner ved

utgangen av 2012. Nedskrivninger på utlån og garantier utgjør 0,3 prosent av brutto utlån.

Styret vurderer dette som tilstrekkelig sett i forhold til bankens risiko i utlåns- og garantiporteføljen.

Brutto misligholdte engasjementer ut over 30 dager utgjør 130,2 millioner kroner ved utgangen av 2012, en økning på 11,0 millioner kroner fra 2011. Misligholdte engasjementer utgjør 0,9 prosent av brutto utlånsmasse.

Mislighold på utlån er hovedsakelig knyttet til utlånsengasjementer innen eiendomsutvikling. Bankens overvåker disse engasjementene særlig nøye, og har tett oppfølging og dialog med disse kundene. De underliggende pantestikkerheter og verdier knyttet til de misligholdte engasjementene er tilstrekkelig gode til at styret anser at eventuelle tap er kontrollerbare.

Tapsutsatte engasjement er fortsatt redusert gjennom 2012, og utgjør 4,4 millioner kroner ved utgangen av året (13,6). I forhold til brutto utlån utgjør dette 0,03 prosent (0,1).

5. Bankens balanse

Forvaltningskapital

Det har vært en god økning i konsernets forvaltningskapital gjennom året. Utlånene øker, samtidig med at bankens likviditetsbuffer er styrket. Ved årsskiftet utgjorde bankkonsernets forvaltningskapital 16.970 millioner kroner (15.316).

Kontantstrøm

Konsernets likviditetsbeholdning utgjør 150 millioner kroner (140). De største endringspostene fra finansieringsaktiviteter består av en netto økning av bankens sertifikat- og obligasjonsgjeld på 1.194 millioner kroner, og en reduksjon i gjeld til kredittinstitusjoner på 205 millioner kroner. Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter er minus 691 millioner kroner mot minus 591 millioner kroner i 2011. Endringen skyldes hovedsakelig økning i utlån i 2012 med 1,4 milliarder kroner og økte innskudd med 565 millioner kroner.

Finansinvesteringer

Fana Sparebanks kapitalforvaltning er nedfelt i et eget strategidokument. Det inkluderer styrets fastsatte rammer for volum og fordeling i risikoklasser, kursfallsrisiko, durasjon, renterisiko og valutarisiko.

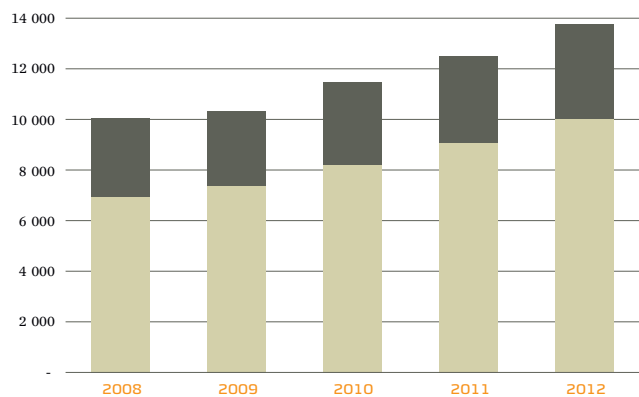
KAPITALFORVALTNING, RENTEPAPIRER

Forvaltningen av overskuddslikviditeten skjer både gjennom plasseringer i rentefond i tillegg til porteføljer av enkeltpapirer i ulike aktiva- og risikoklasser.

Ved utgangen av 2012 utgjorde konsernets samlede portefølje av rentebærende verdipapirer 2.525 millioner kroner (2.323).

Som følge av endringer i bankenes finansieringskilder de senere år, utgjør obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) mer enn halvparten av konsernets samlede innlån fra

UTLÅN

Utvikling i brutto utlån til privatkunder (lys) og bedriftskunder (mørk). Tall i mill.kr.

pengemarkedet. Tilpasninger i porteføljen kan tilskrives nye regulatoriske forhold (Basel III) som blir iverksatt de nærmeste årene. I 2012 ble det likevel utstedt mer usikrede seniorlån enn OMF som følge av høyere, løpende refinansieringsbehov for denne typen pengemarkedsinnlån.

KAPITALFORVALTNING,
EGENKAPITALRELATERT

Forvaltningen av bankens finansinvesteringer i egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter skjer ved investeringer i form av fond forvaltet av tredjepart, samt en mindre portefølje av børsnoterte aksjer og egenkapitalbevis. I tillegg har banken løpende, langsiktige investeringer i selskaper som har en forretningsmessig tilknytning til vår egen virksomhet, samt selskaper som representerer produkttilhørighet og strategisk samarbeid, herunder Frende Forsikring, Brage Finans og Norne Securities.

Konsernets samlede portefølje av egenkapitalrelaterte verdipapirer utgjorde 257 millioner kroner (222), hvorav 31,4 millioner kroner i børsnoterte aksjer og aksjefond (22,3).

Banken benytter fra tid til annen finansielle instrumenter som fremtidige renteaftaler, renteswapper o.l. for å sikre/begrense renterisiko. Bankens har ved utgangen av 2012 ingen fremtidige renteaftaler.

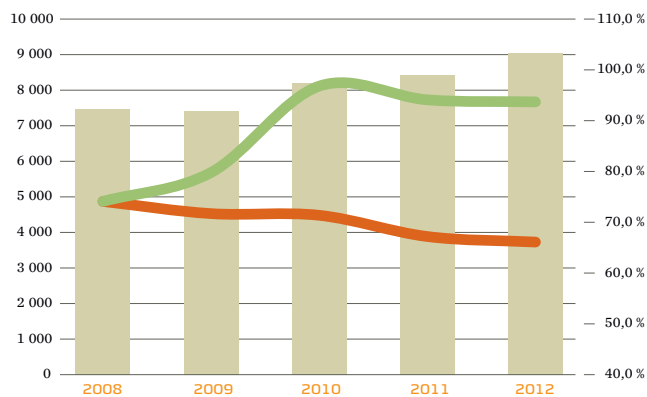
Utlån

Brutto utlån i konsernet utgjør 13,8 milliarder kroner. Dette er en økning på 1.284 millioner kroner sammenlignet med året før. Den samlede utlånsveksten utgjør 10,3 prosent (9,0 prosent).

Bedriftsmarkedssektoren har fortsatt den positive utviklingen fra 2011. Veksten i 2012 utgjorde 9,3 prosent. Bankens samlede utlån til næringskunder utgjør 3,7 milliarder kroner. Utlånsveksten er primært knyttet til eiendomsfinansiering med høy kredittkvalitet.

Innenfor privatkundesektoren har utlånsveksten vært på 10,9 prosent (9,0 prosent). Netto utlån til privatkunder representerer 10,0 milliarder kroner på konsernbasis. Veksten

INNSKUDD OG INNSKUDDSDÉKNING

Utvikling i innskudd fra publikum (søyle, venstre skala, mill.kr.) og innskudd i prosent av utlån morbank (grønn linje - høyre skala) og konsern (oransje linje - høyre skala)

i denne gruppen er primært knyttet opp mot boligfinansiering. Styret anser utlånsveksten som betryggende og innenfor bankens vedtatte retningslinjer.

Som ledd i bankens samlede finansieringsstrategi er en andel av bankens boliglånsportefølje overført til det heleide datterselskapet Fana Sparebank Boligkreditt AS. Boligkreditselskapet har ved utgangen av 2012 en utlånsportefølje på 4.143 millioner kroner (3.547). Boliglån i boligkreditselskapet utgjør 30,0 prosent av bankens samlede utlån.

Bankens andel av utlån til næringsformål utgjør 27,1 prosent (27,2 prosent) av den totale utlånsmassen.

Innskudd

Banken har fokus på at innskudd fra publikum skal være bankens viktigste finansieringskilde. Dette er også målsatt ved at innskuddsdekningen skal utgjøre minimum 60 prosent. Innskudd fra publikum har vært opprettholdt på et tilfredsstillende nivå gjennom året. I løpet av de siste par årene er innskuddsmassen økt gjennom meglede kapitalinnskudd fra institusjonelle kunder. Innskuddene kommer blant annet fra renteforvaltere, og representerer en blandet masse av særvilkår og fastrenteinnskudd. Denne kategorien innskudd representerer en diversifisering av bankens kapitalkilder, og er et alternativ til å utstede sertifikater og korte obligasjonslån.

Innskudd fra publikum utgjør nå 9,1 milliarder kroner, hvilket utgjør en vekst på 636 millioner kroner fra 2011. Innskuddsdekningen er 65,7 prosent (67,2). For morbanken alene er innskuddsdekningen 94,0 prosent. Innskuddene er fordelt med 6,2 milliarder kroner fra privatmarkedet og 2 milliarder kroner fra bedriftsmarkedet. I tillegg er 0,9 milliarder kroner definert som meglede innskudd.

Øvrige innlån

Konsernets eksterne finansiering har forandret karakter og sammensetting over de siste årene. Obligasjoner med fortrinnsrett gjennom Fana Sparebank Boligkreditt AS er blitt den viktigste kapitalkilden for innlån fra pengemarkedet. Konsernets strategi bygger på å utstede obligasjoner med

fortrinnsrett for å dekke mest mulig av det langsiktige fundingbehovet, mens utstedelse av ordinære, usikrede sertifikater og obligasjoner skal dekke det korte og mellomlangsiktige finansieringsbehovet.

Utstedt pålydende volum av obligasjoner med fortrinnsrett utgjør 3.800 millioner kroner ved utgangen av 2012. Dette representerer en økning på 700 millioner kroner fra 2011.

I konsernet er 895 millioner kroner eliminert. I morbanken er 800 millioner kroner pantsatt i forbindelse med bytteordningen med staten. Avtalene knyttet til bytteordningen utløper i desember 2013.

Total gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir utgjør netto 5.513 millioner kroner, mot 4.320 i 2011.

Tilgangen på ekstern finansiering har vært varierende gjennom året. Etterspørselen etter usikrede seniorlån har vært tilfredsstillende for alle løpetider i 2012, mens det har vært liten etterspørsel etter OMF med løpetider ut over tre år. Dette har sammenheng med at investors har fokus på utstedere med offisiell rating.

Fana Sparebank besluttet i juni 2012 å søke offisiell rating. Avtale ble inngått med Moody's, og det er etablert et internt prosjekt som skal arbeide med ratingprosessen. Hovedmålsettingen for ratingprosessen er å kunne utstede OMFer med offisiell rating. Dette krever rating av morbanken og Fana Sparebank Boligkreditt AS' obligasjonsutstedelser. I februar 2013 ble Fana Sparebank tildelt offisiell rating Baa2 av Moody's. Rating av konsernets utstedelser av OMF forventes å være på plass i begynnelsen av 2. kvartal 2013.

I ledende, norske analysemiljøer som utfører løpende kredittvurdering av norske banker, blir banken i hovedsak tildelt karakteren A-. For obligasjoner med fortrinnsrett utstedt av Fana Sparebank Boligkreditt AS oppnås på tilsvarende måte karakteren AAA.

Egenkapital og kapitaldekning

Konsernets egenkapital utgjør 1.289 millioner kroner (1.203). Tilsvarende tall for morbanken er 1.240 millioner kroner (1.179).

Vektet egenkapitaldekning beregnet etter standardmetoden i Basel II utgjør 12,66 prosent ved utgangen av året (13,34). For morbanken er tilsvarende tall 14,17 prosent (15,09). Hele egenkapitalen utgjøres av kjernekapital opparbeidet ved egne overskudd.

6. Risikostyring knyttet til bankens virksomhet

Organisering og ansvar for risikostyring

Fana Sparebanks finansielle virksomhet medfører en rekke risikoer. Styret fastsetter langsiktige mål og rammer for bankens risikoprofil og avkastning innenfor de ulike risikokategorier. Styret har et uttalt mål at banken skal ha en lav til moderat risikoprofil. Strategidokumenter knyttet til bankens risikoområder revideres årlig.

Styret er opptatt av høy kvalitet i risikostyringen, og at dette skal være et strategisk virkemiddel for å styre og for å øke verdiskapningen i banken. Som en konsekvens av dette har banken en uavhengig stabsenhet for risikostyring under ledelse av risk manager. Risikostyringsenheten har blant annet ansvar for den samlede risikostyringen og internkontrollrapporteringen i banken, herunder å påse at bankens risikoområder tilpasses og bygger på anbefalinger og krav fra Finanstilsynet og Basel II og III-regelverket.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risiko for tap som skyldes at bankens motparter eller låntagere ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor Fana Sparebank.

Kredittrisikoen knyttet til utlån til kunder representerer den største risikoen for banken. Banken har i 2012 hatt en god vekst i kredittvolum i person- og bedriftsmarkedet. Volumveksten er i tråd med bankens planer og mål for 2012. Samtidig er risikoprofilen innenfor bedriftssegmentet lavere. Hovedårsaken er todelt: bedriftsengasjement i de mest utsatte risikoklassene er nedbetalt eller avvirket, og vekst i nye bedriftsengasjement er kommet i de beste risikoklassene. I tillegg viser eksisterende bedriftsengasjementer migrering mot lavere risiko. Bankens eksponering innen lån til næringsseidommer utgjør en betydelig andel av totale næringslån når bankens egen segmentering legges til grunn. Ved vurdering av utlån til eiendomsmarkedet blir det lagt stor vekt på sentral beliggenhet og at det foreligger langsiktige leiekontrakter med solide leietakere. Det blir også tatt høyde for at prosjekter skal tåle en betydelig renteøkning. Alle bedriftsengasjementer over en viss størrelse blir klassifisert minst årlig med hensyn til kredittrisiko og forventet sannsynlighet for mislighold. Her vektlegges forhold som betjeningsevne, betjeningsvilje og sikkerhet. Det blir også tatt hensyn til lokal forankring og bankens kjennskap til den enkelte kunde.

Bankens kreditthåndbok med kredittstrategi, -policy og rutiner er utarbeidet med utgangspunkt i Basel II-regelverkets anbefalinger for god kredittstyring, tilpasset Fana Sparebanks størrelse. Kreditthåndboken underlegges revisjon og forbedring ved behov.

Styret vurderer tapene i bedriftsmarkedet i 2012 som lave, og i tråd med forventningene ved inngangen til året. Gruppenedskrivningene på bedriftsmarkedet har økt med 2,3 millioner kroner i 2012, mens individuelle nedskrivninger er redusert med 4,5 millioner kroner, i hovedsak som følge av at tidligere perioders nedskrivninger er konstatert i 2012. Styret forventer fortsatt lave tap i bedriftsmarkedet i 2013.

Markedsrisiko

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens åpne posisjoner i rente- og egenkapitalmarkedet. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Bankens ubetydelig valutarisiko. Samlet sett representerer

markedsrisikoen en relativt liten del av bankens totale risiko. Banken har fastsatt egne rammer for markedsrisiko.

RENTERISIKO

Renterisikoen oppstår dersom rentebindingstiden er ulik for bankens eiendeler og gjeld. Banken tilstreber seg å ha minst mulig renterisiko. Referansen for måling av renteeksponering er 3-månedersrenten (Nibor). Bankens eksponering for renterisiko var stabil på et lavt nivå gjennom året.

KURSFALLSRISIKO

Banken har finansiell risiko knyttet til endringer i markedsverdien på investeringer i aksjer og grunnfondsbevis. Banken har begrensede rammer for eksponering i aksjer og lignende verdipapirer, og porteføljen er godt diversifisert.

Styret anser kredittrisikoen ved eksponering i rentebærende verdipapirer som liten. Bankens overskuddslikviditet er plassert i en bredt diversifisert portefølje av finansielle instrumenter fra utstedere med høy kredittverdighet. Forvaltningen skjer i vesentlig grad ved plasseringer i statssertifikater, obligasjoner med fortrinnsrett, ordinære obligasjoner utstedt av finansinstitusjoner og andre næringer, ansvarlige lån og fondsobligasjoner, samt rentefond med høy grad av risikospredning og likviditet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er definert som risiko banken har for tap ved ikke å overholde egne betalingsforpliktelser til rett tid. Styrets strategier for å redusere bankens likviditetsrisiko er å ha innskudd fra publikum som bankens primære likviditetskilde, tilstrebe en balansert forfallsstruktur for bankens finansiering, samt ha en god balansesammensetting og fokus på diversifisering av finansieringskildene.

Konsernets fundingstrategi er basert på å utnytte mulighetene som ligger i å utstede obligasjoner med fortrinnsrett for dekning av de langsiktige innlånene. Dette realiseres ved hjelp av datterselskapet Fana Sparebank Boligkreditt AS. Boligkredittobligasjonene er konsernets hovedfinansieringskilde utenom publikumsinnskudd.

Bankens fastlagte rammer for likviditetsstyring er samlet i et strategidokument som tas opp til årlig fornyelse. Det er utarbeidet beredskapsplaner i tråd med Likviditetsforskriften.

På operasjonelt nivå overvåkes likviditetsrisikoen av bankens Balansestyringskomité. Komiteen møtes regelmessig. Komiteen ledes av administrerende banksjef, og består for øvrig av lederne for bankens forretningsområder i tillegg til regnskapssjef og risk manager. Komiteens mandat er å holde overoppsyn med utførelsen av bankens fundingaktivitet, samt å sikre god informasjon i bankens ledelse om likviditetssituasjonen til enhver tid.

Likviditetssituasjonen måles blant annet ved likviditetsindikatorer. Dette er mål på i hvilken grad bankens langsiktige forpliktelser er dekket av kort- eller langsiktig finansiering.

Styret har fastsatt at banken skal oppfylle kravene til *moderat avvik*, målt etter Finanstilsynets anbefalinger.

Videre har styret fastsatt at banken skal ha som målsetting å ha likviditet til å dekke bankens forpliktelser uten tilførsel av kapital utenfra i en periode på tolv måneder med normaldrift.

Fana Sparebank har rapportert Liquidity Coverage Ratio (LCR) til Finanstilsynet på kvartalsbasis gjennom hele året. Det er utarbeidet en tilpasningsplan for de nye likviditetskravene i Basel III frem til forventet iverksettelse i 2015.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko er definert som potensielle tap banken kan påføres som en konsekvens av svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt, eller eksterne hendelser. Tapene kan påføres ved kvalitetsbrister i bankens løpende drift, og tap av renommé, som igjen medfører tap av inntekter. Det operative ansvaret for kvalitet i egen drift ligger hos linjeledere.

Banken har ikke hatt operasjonelle tap av betydning siste år. For å minimalisere operasjonelle tap har banken kontinuerlig fokus på å heve kvaliteten i bankens internkontrollrapportering, samt styring av restrisiko.

INTERNREVISJON

Banken har hatt egen internrevisjon siden 2007. Revisjonsselskapet PwC er engasjert for å utføre denne tjenesten.

COMPLIANCE

Bankens compliancefunksjon ledes av bankens juridiske avdeling. Compliance har ansvar for å gi råd til ledelsen om etterlevelse av lover, regler og standarder som banken skal drive sin virksomhet etter. Funksjonen skal også proaktivt identifisere, dokumentere og vurdere compliancerisiko knyttet til bankens forretningsmessige aktiviteter.

Basel II-regelverk

Fana Sparebank har utarbeidet en totalrisikomodell som utgangspunkt for beregning av bankens kapitalbehov, ICAAP, i henhold til regelverket slik det beskrives i Basel II, pilar 2. Banken har identifisert og beskrevet følgende risikoområder som legges til grunn ved beregningen av kapitalbehovet: Kredittrisiko, konsentrasjonsrisiko, operasjonell risiko, forretningsmessig risiko, markedsrisiko og likviditetsrisiko. Fana Sparebank har valgt de enkleste tilnærmingene, det vil si *standardmetoden* med hensyn til kredittrisiko, og *basismetoden* for operasjonell risiko. Beregnet kapitalbehov for kredittrisiko etter standardmetoden er økt med et tillegg for konsentrasjonsrisiko. For de øvrige risikoområdene er det lagt til grunn både simuleringer basert på ulike scenarioer i tillegg til metoder som er beskrevet i Finanstilsynets moduler for ulike risikoområder.

Målingen av ICAAP er basert på bankens inngående balanse for regnskapsåret. I løpet av 1. kvartal 2012 ble kapitalbehovet beregnet til 803 millioner kroner. Faktisk ansvarlig kapital utgjorde 1.046 millioner kroner ved begynnelsen av

året, slik at bankens bufferkapital ble 243 millioner kroner eller 23 prosent av bankens ansvarlige kapital. Styret er opp-tatt av tilstrekkelig kapitalisering ut fra risiko i virksomheten og forventet vekst i 2013, og vurderer, blant andre tiltak, styrking av kjernekapitalen ved utstedelse av fondsobligasjoner.

Totalrisikomodellen og beregningen av kapitalbeho-vet i henhold til Basel II-reglementet er beskrevet i et eget ICAAP-dokument.

Banken vil løpende evaluere kost/nytte i forbindelse med overgang til mer avanserte metoder. Finanskrisen viste blant annet at flere variabler som anvendes i stresstesting av bankens data, måtte revurderes i senere modeller.

En nærmere presentasjon av beregningen av kapitalbeho-vet etter ICAAP er vist i en egen seksjon av årsrapporten.

7. Organisasjon, opplæring og arbeidsmiljø

Fana Sparebanks HR-strategi bygger opp under bankens visjon og verdigrunnlag. Vår overordnede målsetting er å være en foretrukket arbeidsplass for kompetente, motiverte og resultatorienterte medarbeidere.

Det er utarbeidet handlingsplaner for HMS-arbeidet i Fana Sparebank.

Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i banken vurderes å være godt. Det gjennom-føres to medarbeidermålinger i året for å kartlegge arbeids-miljøet. Banken oppnår generelt sett høy score og målingene viser en positiv utvikling.

Det totale legemeldte sykefraværet viser en økning fra 6,4 prosent i 2011 til 7,3 prosent i 2012 og skyldes utenforliggende årsaker. Det egenmeldte fraværet er fortsatt lavt og er i under-kant av 1 prosent. Det er ikke registrert skader som skyldes arbeidsulykker eller arbeidsbelastning i løpet av året.

Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatet i 2012.

Styret er opptatt av at banken har gode arbeidsvilkår, idet dette bygger opp under oppfatningen av at medarbeiderne og den kompetansen de representerer, er bankens viktigste ressurs.

Kompetanseutvikling

Kompetanse ansees å være et viktig konkurransefortrinn for Fana Sparebank. Banken har videreført satsingen på langsiktig kompetanseutvikling gjennom utstrakt fag- og salgstrening. I 2012 har det vært gjennomført en rekke opplæringstiltak både i regi av egne og eksterne krefter. Det er fortsatt fokus på å imøtekomme kompetansekravene som stilles til autorisering av finansielle rådgivere. Ved årsskiftet har banken 32 medarbeidere som er ferdig autoriserte finansielle rådgivere.

Likestilling

Blant bankens medarbeidere er kjønnsfordelingen 60 prosent kvinner og 40 prosent menn.

Banken har som målsetting å tilstrebe en jevnere fordeling mellom kjønnene på alle nivåer. Ved bankens salgsavdelinger er 5 av 6 ledere kvinner, mens det for andre deler av mellom-leder- og fagsjefs-jiktet, samt i bankens øverste ledergruppe fortsatt er overvekt av menn. Ved rekruttering tas det hensyn til eksisterende kjønnsbalanse når kompetansekrav ellers er oppfylt. Bankens programmer for kompetanseøkning og opp-læring forventes å styrke muligheten for intern rekruttering av kvinner til ledende stillinger.

Bankens styre består av seks medlemmer. To av de fast valgte medlemmene er kvinner.

Diskriminering

Gjennom drift, rekruttering og utøvelsen av virksomheten ansees banken å opptre i tråd med diskrimineringslovens formål, herunder å gi like muligheter og rettigheter, samt å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprin-nelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Øvrige forhold

Systemer og rutiner for sikkerhet er i samsvar med de krav som stilles i forskrift om Helse, Miljø og Sikkerhet.

Banken har ingen særskilt FoU-aktivitet.

UTRE MILJØ

Bankens virksomhet forurensar ikke det ytre miljø utover det som ansees å være normalt for en virksomhet av denne type. Ved bankens hovedkontor er det iverksatt energiøkonomiserende tiltak i form av døgnbasert ventilasjons- og temperaturkon-troll. Banken har avtale om leveranser av el-kraft som erstatter oljefyring så lenge det er tilgang på tilfeldig kraft. Det utøves kildesortering av papir-, rest- og farlig avfall. Det er inngått avtale om innsamling og resirkulering av alt utrangert IT-utstyr. Det er etablert en ladeplass for elbil på bankens område.

Bankens utlånsvirksomhet gir indirekte påvirkningsmu-lighet i miljøforhold. Miljørelatert risiko vurderes på lik linje med annen type risiko. I kredittsaker vurderes kundenes holdning og evne til å etterleve pålagte eller forventede miljøkrav. Banken finansierer ikke virksomhet som ikke har nødvendig godkjennelse fra offentlige miljøvernmyndigheter.

Personal

Det ble utført 118 årsverk i Fana Sparebank i 2012, mot 124 i 2011. Banken har ved utgangen av året 122 ansatte. I Fana Sparebank med datterselskaper ble det utført 156 årsverk. Ved utgangen av året hadde konsernet totalt 162 ansatte. I 2011 var det i konsernet 167 ansatte, og det ble utført 161 årsverk.

8. Datterselskaper

Fana Sparedata AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank, og har en aksjekapital på 500.000 kroner. Formålet er å drive utleie av betalingsterminaler og kundeinstallerte terminaler tilknyttet

banken. Selskapet har ingen ansatte. Årets resultat etter skattekostnader ble 353.914 kroner (273.167).

Fana Sparebank Eiendom AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank og har en aksjekapital på 5.758.000 kroner. Selskapet driver både bolig- og næringsmegling. Selskapet har ved utgangen av 2012 25 ansatte. Det er utført 23 årsverk (22). Årets resultat etter skattekostnader ble 3.630.134 kroner (4.038.437).

Fana Sparebank Regnskap AS

Selskapet er 100 prosent eid av Fana Sparebank og har en aksjekapitalen på 500.000 kroner. Selskapet er regnskapsfører for en rekke små og mellomstore virksomheter. Det er ved utgangen av 2012 15 ansatte i selskapet, og det ble utført 15 årsverk (15,6). Selskapet er lokalisert på Midtun og i Åsane. Årets resultat etter skattekostnader ble 150.084 kroner (8.866).

Fana Sparebank Boligkreditt AS

Boligkredittselskapet er et 100 prosent eid datterselskap med en aksjekapital på 240 millioner kroner. Selskapet ble opprettet i 2009 med formål å overta deler av morbankens boliglånsportefølje. Selskapet har ingen ansatte, men har inngått en avtale med Fana Sparebank for drift og administrasjon av virksomheten. Finansieringen skjer gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Årets resultat etter skattekostnader ble 24.088.422 kroner (5.922.805).

Kinobygg AS

Fana Sparebank eier 86,9 prosent av aksjene i eiendoms-selskapet Kinobygg AS. Aksjekapitalen er 114.600 kroner. Selskapet har ingen ansatte. Årets resultat etter skattekostnader ble 866.212 kroner (237.655).

9. Disponering av resultat i morbank

Årets resultat på 63,5 millioner kroner blir tillagt sparebankens fond. Dette utgjør 0,56 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital i morbank. Styret foreslår at årets avsetting til gaver og allmennnyttige formål skal være på 2 millioner kroner.

10. Utsikter for 2013

De økonomiske utsiktene for 2013 virker noe mer stabile enn det som har vært tilfellet de senere år. Ved inngangen til året har det bredt seg en nøktern optimisme både i rente- og aksjemarkedene som kan tolkes som tegn på at markedsaktører ser mer optimistisk på fremtiden. Grunnlaget for økonomisk vekst i eurolandene er imidlertid ikke vesentlig styrket gjennom året. Således er det grunn til å påpeke at en tilsynelatende stabilitet raskt kan endres ved fornyet fokus på statsgjeldsproblemer og sosial og politisk uro som følge av stramme levekår.

Det lave rentenivået forventes å vedvare, hvilket vil dempe konsekvensene av at bankenes økte innlånskostnader gradvis reflekteres i kundenes lånebetingelser. Dersom den svake økonomiske utviklingen medfører høyere arbeidsledighet i Norge, øker imidlertid risikoen for mislighold og tap på utlån.

Styret har i samarbeid med administrasjonen opprettholdt sterkt fokus på bankens kostnadsnivå. Det er målsatt at banken over tid skal tilstrebe seg å holde kostnadsprosenten under femti. Dette søkes primært oppnådd gjennom satsning på å utvikle banken positivt i årene som kommer, slik at ambisjonene om vekst og økte markedsandeler kan realiseres.

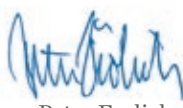
Konkurransesituasjonen bankene i mellom er fortsatt meget sterk, og kravene til den enkeltes evne og vilje til omstilling blir store. Det er nødvendig for å møte utfordringene de nærmeste årene. Styret retter i den anledning en særlig takk til bankens dyktige og lojale medarbeidere for godt utført arbeid i en krevende periode, og i særlig grad overfor den enkelte for positiv vilje til omstilling og utvikling.

Nesttun, 31. desember 2012/18. mars 2013

i styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
styrets leder

Peter Frølich
styrets nestleder

Janniche Daae Tønjum
styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
repr. for ansatte

Tom Erling Rønning
styremedlem

Anne-Merete Ask
styremedlem

Nils Martin Axe
adm. banksjef

Regnskap og noter

	Side
Resultatregnskap og balanse	18
Kontantstrømoppstilling	20
Endringer i egenkapitalen	21
1 Regnskapsprinsipper	22
2 Viktige regnskapsmessige og skjønnsmessige vurderinger	27

Resultatregnskap

3 Segmentrapportering	28
4 Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	29
5 Provisjonsinntekter og gebyrer	29
6 Provisjonskostnader	30
7 Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	30
8 Andre inntekter	31
9 Personal og generelle administrasjonskostnader	31
10 Andre driftskostnader	32
11 Skattekostnader	32

Balanse

12 Virkelig verdi på finansielle instrumenter	34
13 Kontanter, innskudd i Norges Bank	36
14 Utlån	37
15 Utlån og garantier fordelt på kunde grupper og geografisk område	38
16 Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer	39
17 Misligholdte, tapsutsatte engasjementer	40
18 Nedskrivninger på utlån og garantier	40
19 Kredittrisiko og risikoklassifisering, bedriftsmarked	42
20 Kredittrisiko og risikoklassifisering, privatmarked	44
21 Kredittrisiko – pantsikkerhet i bolig	45
22 Finansielle derivater	45
23 Rentebærende verdipapirer	46
24 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap, morbank	47
25 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap, konsern	49
26 Datterselskap	51
27 Immateriell eiendeler	51
28 Varige driftsmidler	52
29 Gjeld	53
30 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	54
31 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader	55
32 Avsetninger og pensjonsforpliktelser	59
33 Kapitaldekning	59

Opplysninger om risiko

	Side
34 Risikoforhold	61
35 Markedsrisiko – stresstesting	62
36 Likviditetsrisiko/restløpetid	63
37 a Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, morbank	66
37 b Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter, konsern	67
38 Rentefølsomhet	69

Øvrige opplysninger

39 Transaksjoner med nærstående parter	70
40 Godtgjørelser og lån til ledende ansatte og tillitsvalgte	71
41 Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen	72
42 Operasjonelle leieforhold	73
43 Investerings eiendom	73

Resultatregnskap

(i mill. kr)

	Note	MORBANK		KONSERN	
		31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Renter- og kredittprovisjonsinntekter	4	496,2	485,3	620,1	570,5
Rentekostnader	4	311,2	297,7	389,1	364,9
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	4	185,0	187,5	231,0	205,6
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis	7	5,9	6,8	2,0	4,8
Provisjonsinntekter og gebyrer	5	51,4	51,5	96,0	98,7
Provisjonskostnader og kostnader ved banktjenester	6	-5,7	-6,4	-5,7	-6,4
Netto gevinst/tap finansielle instrumenter	7	17,0	-21,7	16,9	-22,0
Andre inntekter	8	3,5	5,6	3,1	4,4
Andre driftsinntekter		72,1	35,8	112,3	79,6
Sum driftsinntekter		257,1	223,3	343,3	285,2
Personalkostnader	9, 31, 40	93,6	88,3	125,3	120,3
Administrasjonskostnader	9	38,1	37,1	49,2	47,2
Ordinære avskrivninger	27, 28	10,2	7,7	11,0	8,3
Andre driftskostnader	10	24,9	26,2	30,9	32,9
Driftskostnader		166,8	159,2	216,4	208,8
Driftsresultat før tap		90,3	64,1	126,9	76,4
Tap på utlån og garantier	18	6,5	-3,9	6,7	-3,7
Driftsresultat etter tap		83,8	68,0	120,2	80,2
Skattekostnader	11	20,6	21,9	31,8	26,0
Resultat etter skattekostnad		63,2	46,1	88,4	54,2
Majoritetsandel av periodens resultat				88,3	54,2
Minoritetsandel av periodens resultat				0,1	0,0
Totalresultat					
Resultat for perioden		63,2	46,1	88,4	54,2
Andre inntekter og kostnader over totalresultatet:					
Endring aksjer tilgjengelig for salg		0,3	0,0	0,3	0,0
Totalresultat for perioden		63,6	46,0	88,8	54,2
Majoritetsandel av periodens totalresultat				88,7	54,2
Minoritetsandel av periodens totalresultat				0,1	0,0

Balanse

(i mill. kr)

Eiendeler	Note	MORBANK		KONSERN	
		31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Kontanter, innskudd i Norges Bank	13	149,9	140,4	149,9	140,4
Utlån til kredittinstitusjoner		377,7	194,7	135,8	7,2
Utlån til kunder	14-21	9 598,6	8 914,5	13 740,8	12 458,6
Finansielle derivater	22	7,4	10,4	7,4	10,4
Rentebærende verdipapir	23	3 420,1	3 123,0	2 525,1	2 323,0
Aksjer og egenkapitalbevis	24-25	252,7	218,6	257,0	222,4
Aksjer i datterselskap	26	263,0	263,0	0,0	0,0
Immatrielle eiendeler	27	16,4	14,1	16,5	14,1
Varige driftsmidler	28, 43	88,7	88,6	91,5	94,1
Andre eiendeler		8,5	5,2	8,5	5,2
Forskuddsbetalte og opptjente renter		23,6	26,4	38,2	40,1
Sum eiendeler		14 206,8	12 998,8	16 970,9	15 315,7

Gjeld og egenkapital	Note	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Gjeld til kredittinstitusjoner	29	971,2	1 246,8	958,5	1 226,6
Innskudd fra kunder	29	9 062,7	8 425,2	9 055,1	8 419,1
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	29	2 805,6	2 022,2	5 513,4	4 319,6
Finansielle derivater	22	28,0	17,6	28,0	17,6
Annen gjeld		13,6	16,8	18,7	22,1
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	30	45,8	49,9	57,2	61,9
Betalbar skatt	11	18,3	24,9	29,4	28,9
Utsatt skatt	11	7,8	4,5	7,8	4,3
Avsetninger og pensjonsforpliktelser	32	13,9	11,7	13,8	12,7
Sum gjeld		12 966,9	11 819,8	15 681,9	14 112,8
Minoritetsinteresser				1,1	1,0
Sparebankens fond		1 205,5	1 144,3	1 253,5	1 167,2
Gavefond		3,6	4,2	3,6	4,2
Verdiendring tilgjengelig for salg		30,8	30,5	30,8	30,5
Sum egenkapital	33	1 239,9	1 179,0	1 289,0	1 202,9
Sum gjeld og egenkapital		14 206,8	12 998,8	16 970,9	15 315,7

Forretninger utenom balansen

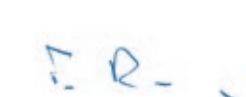
40

Nesttun, 31. desember 2012 / 18. mars 2013
I styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
styrets leder

Peter Frølich
styrets nestleder

Anne-Merete Ask
styremedlem

Tom Erling Rønning
styremedlem

Janniche Daae Tønjum
styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
repr. for ansatte

Nils Martin Axe
adm. banksjef

Kontantstrømoppstilling

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Rente-og provisjonsinnbetalinger fra kunder	437,8	470,1	561,7	582,3
Netto inn- /utbetalinger av lån til kunder	-802,6	-469,0	-1 400,7	-1 009,1
Renteutbetalinger til kunder	-226,2	-204,2	-226,0	-203,8
Netto inn-/utbetalinger av innskudd fra kunder	566,0	241,0	564,6	220,2
Renteinnbetalinger sentralbanken	0,7	2,6	0,7	2,6
Innbetaling av utbytte	5,7	6,8	1,8	4,8
Utbetalt ved investering aksjer holdt for omsetning	-8,0	0,0	-13,2	0,0
Innbetalt ved salg aksjer holdt for omsetning	3,2	1,3	8,3	1,3
Utbetalinger drift	-149,6	-155,4	-201,0	-203,8
Utbetalinger skatter	-27,2	-28,6	-31,2	-30,8
Øvrige inntekter	0,0	0,0	44,2	46,0
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	-200,2	-135,3	-690,8	-590,3
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Utbetalt ved investering i aksjer tilgjengelig for salg	-28,9	-18,9	-28,9	-18,9
Innbetalt ved salg investering aksjer tilgjengelig for salg	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbetaling endring aksjepost i datterselskaper	0,0	-99,0	0,0	0,0
Kjøp av varige driftsmidler	-12,6	-17,4	-8,6	-17,9
Salg av varige driftsmidler	0,0	0,0	-2,3	0,0
Netto inn- og utbetalinger ved omsetning av rentebærende verdipapirer	-274,0	100,7	-179,0	100,7
Renteinntekter sertifikater/obligasjonsplasseringer	100,2	100,5	75,9	79,5
Øvrige inntekter fra investeringsaktiviteter	3,5	5,6	3,5	5,6
Netto kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter	-211,9	71,5	-139,3	149,1
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Netto plassering/låneopptak kredittinstitusjoner	-212,7	-114,9	-205,2	-80,9
Netto inn-/utbetalinger på utlån til kredittinstitusjoner	-49,5	0,1	5,0	16,6
Opptak av sertifikater og obligasjonsgjeld	1 900,3	1 300,5	2 607,0	1 699,9
Utbet. ved tilbakebetaling av sertifikater og obligasjonsgjeld	-1 115,4	-1 044,6	-1 412,9	-1 044,6
Netto utbetalt rentebetalinger på finansaktiviteter	-98,4	-56,4	-151,6	-129,0
Gaver	-2,6	-2,0	-2,6	-2,0
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	421,6	82,7	839,7	460,1
Netto kontantstrøm for perioden	9,5	18,8	9,5	18,8
Netto endring i kontanter				
Beholdning av kontanter ved periodens begynnelse	140,4	121,5	140,4	121,6
Beholdning av kontanter ved periodens slutt	149,9	140,4	149,9	140,4
Netto endring i kontanter	9,5	18,8	9,5	18,8

Endringer i egenkapitalen

(i mill. kr)

	MORBANK				KONSERN				
	<i>Spare- bankens fond</i>	<i>Gavefond</i>	<i>Verdi- endring tilgjengelig for salg</i>	<i>Sum</i>	<i>Spare- bankens fond</i>	<i>Gavefond</i>	<i>Verdi- endring tilgjengelig for salg</i>	<i>Minoritets interesser</i>	<i>Sum</i>
Egenkapital 31.12.10	1 101,3	3,0	30,5	1 134,8	1 116,0	3,0	30,5	1,1	1 150,6
Gavefond vedtatt forstanderskapsmøte	-3,0	3,0		0,0	-3,0	3,0			0,0
Belastet gavefondet		-1,8		-1,8		-1,8			-1,8
EK - endring datter				0,0	0,0			-0,1	-0,1
Resultat etter skattekostnad	46,1			46,1	54,2			0,0	54,2
Verdiendring tilgjengelig for salg			0,0	0,0			0,0		0,0
Totalresultat for perioden	46,1	0,0	0,0	46,0	54,2	0,0	0,0	0,0	54,2
Egenkapital 31.12.11	1 144,3	4,2	30,5	1 179,0	1 167,2	4,2	30,5	1,0	1 202,9
Gavefond vedtatt forstanderskapsmøte	-2,0	2,0		0,0	-2,0	2,0			0,0
Belastet gavefondet		-2,6		-2,6		-2,6			-2,6
EK - endring datter				0,0	0,0			-0,1	0,0
Resultat etter skattekostnad	63,2			63,2	88,3			0,1	88,4
Verdiendring tilgjengelig for salg			0,3	0,3			0,3		0,3
Totalresultat for perioden	63,2	0,0	0,3	63,6	88,3	0,0	0,3	0,1	88,8
Egenkapital 31.12.12	1 205,5	3,6	30,8	1 239,9	1 253,5	3,6	30,8	1,1	1 289,0

Note 1 Regnskapsprinsipper

Generelt

Fana Sparebank ble stiftet i 1878 og er lokalisert i Bergen kommune. Bankens hovedkontor er på Nesttun i Østre Nesttunvei 1, 5852 Bergen, Norge. I tillegg har banken avdelingskontor i Åsane, Bergen sentrum, Minde, Lagunen og på Straume. Banken har ikke andre eiere enn bankens innskytere.

Fana Sparebank konsern består av Fana Sparebank, Fana Sparebank Regnskap AS, Fana Sparebank Eiendom AS, Fana Sparedata AS, Fana Sparebank Boligkreditt AS og Kinobygg AS.

Fana Sparebanks hovedaktivitet er knyttet til tradisjonell sparebankvirksomhet med mottak av kundeinnskudd, utlån og betalingsformidling. Videre inngår boligkreditselskap, eiendomsmeglervirksomhet og regnskapsservice som virksomheter organisert i egne datterselskaper.

Konsernets regnskap for 2012 ble gjennomgått og vedtatt på forstanderskapsmøte 18. mars 2013.

Grunnlag for utarbeidelse av regnskapet

Konsernregnskapet for Fana Sparebank er avlagt i samsvar med IFRS (International Financial Reporting Standards) godkjent av EU, samt ytterligere norske opplysningskrav som følge av regnskapsloven.

Selskapsregnskapet avlegges etter samme regelverk som konsernregnskapet.

Regnskapet er basert på historisk kost med unntak av virkelig verdivurdering for finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, og finansielle derivater og finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Regnskapet presenteres i norske kroner. Alle beløp i regnskap og noter presenteres i millioner dersom annet ikke er angitt spesifikt.

Presentasjon av balansen er basert på likviditet, slik at alle eiendeler og forpliktelser presenteres i likviditetsrekkefølge.

Estimater

Utarbeidelse av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør vurderinger og benytter estimater og forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsippene og dermed regnskapsførte beløp for eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og forutsetninger gjennomgås og vurderes løpende. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres. Se note 2 for videre omtale av estimater.

Konsolidering

I konsernregnskapet for bankkonsernet inngår Fana Sparebank med 4 heleide datterselskaper og et datterselskap hvor banken har en betydelig eierandel (over 80 %).

Investeringer i datterselskaper vurderes i selskapsregnskapet til anskaffelseskost.

Ved konsolidering slås finansregnskapet til mor og døtre sammen post for post ved at like poster for eiendeler, forpliktelser, egenkapital, inntekter og kostnader legges sammen.

Konserninterne investeringer, transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper blir eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper tilpasses når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Minoritetsinteresser blir presentert som egen post under egenkapitalen.

Tilknyttet selskap

Tilknyttet selskap er enhet hvor banken har en betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt med

en eierandel på mellom 20 og 50 % av stemmeberettiget kapital. Tilknyttet selskap bokføres etter egenkapitalmetoden i mor og konsernregnskap. Bankens andel av over-/underskudd resultatføres og tillegges balanseført verdi.

Omregning utenlandsk valuta

Fana Sparebank sine pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til kurs på balansedagen. Verdiendringer for slike poster som følge av endret kurs, resultatføres.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres og måles i samsvar med IAS 39. Målingen av finansielle instrumenter er avhengig av hvordan instrumentene er klassifisert.

FINANSIELLE INSTRUMENT TIL VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRING OVER RESULTATET

I denne kategorien inngår finansielle instrumenter holdt for trading og finansielle instrumenter som øremerkes ved første gangs innregning til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle instrumenter som holdes for trading karakteriseres av at de omsettes hyppig og at investeringene etableres med mål om kortsiktig gevinsttaking. Finansielle derivater til styring av renterisiko inngår også i denne kategorien.

Finansielle instrumenter som øremerkes ved første gangs innregning til virkelig verdi med verdiendring over resultatet omfatter sertifikater, obligasjoner, aksjer, aksjefond, fastrenteutlån, obligasjonslån med fast rente og fastrenteinnskudd. Fastrenteutlån samt –innskudd, som obligasjonslån med fastrente øremerkes til virkelig verdi fordi denne metoden for verdsetting reduserer i vesentlig grad inkonsistent måling som ellers ville oppstå. Dette medfører at effekten av verdiendringer på finansielle instrumenter som styres samles vil reflekteres samtidig i resultatet.

Finansielle instrumenter til virkelig verdi vil ved første gangs innregning, innregnes til virkelig verdi som normalt er transaksjonsprisen på handelsdagen. Instrumentene måles videre til virkelig verdi. Realiserte gevinster/(tap) samt endringer i estimerte verdier på finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, – inkludert utbytte, medtas i regnskapet under «Netto gevinst/(tap) på finansielle instrumenter» i den perioden de oppstår.

FINANSIELLE INSTRUMENTER TILGJENGELIG FOR SALG TIL VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRINGER OVER TOTALRESULTATET

Finansielle instrumenter tilgjengelig for salg er ikke derivative finansielle instrumenter som vi velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i øvrige kategorier.

Konsernet har aksjer klassifisert i denne kategorien. Finansielle instrumenter i denne kategorien innregnes første gang til virkelig verdi inklusiv direkte transaksjonskostnader. Verdiendringer føres som andre inntekter og kostnader over totalresultatet inntil instrumentet selges (fraregnes) eller instrumentet nedskrives.

Utbytte på aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg føres over resultatet når konsernets rett til utbytte er fastslått.

VERDIVURDERING – ETTERFØLGENDE MÅLING FOR FINANSIELLE INSTRUMENT TIL VIRKELIG VERDI

Finansielle instrument til virkelig verdi og finansielle instrumenter tilgjengelig for salg vurderes til virkelig verdi etter første gangs balanseføring. Virkelig verdi er det beløpet en eiendel kan byttes i, eller en forpliktelse kan gjøres opp med, i en transaksjon mellom uavhengige parter.

Note 1 (forts.)

Virkelig verdi på børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kurs på balansedagen.

Finansielle instrumenter som ikke er børsnotert eller omsettes i et aktivt marked verdsettes etter ulike verdsettelsesteknikker. Ved verdsettelse av finansielle instrumenter anvender konsernet modeller basert på data som er observerbare i markedet i den grad slike er tilgjengelige.

Ved beregning av virkelig verdi på enkelte ikke-standardiserte derivatkontrakter blir det innhentet kurser fra kontraktspart på balansedagen.

For konsernets egenkapitalinvesteringer som handles i ikke-aktive markeder, baseres virkelig verdi på balansetidspunktet på tilgjengelig regnskapsinformasjon og følgende vurderinger:

- Forutsetter fortsatt drift.
- Pris ved siste kapitalutvidelser, eller siste omsetning mellom uavhengige parter, justert for eventuell endring i markedsforholdene siden kapitalutvidelsen/omsetningen.
- Virkelig verdi basert på investeringens egenkapital.

Finansielle instrumenter fra regnes når rettighet til å motta kontantstrømmer fra investeringen opphører eller når all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen er overført til annen part.

Når verdipapir klassifisert som tilgjengelig for salg selges, tilbakeføres samlet verdiregulering som tidligere er ført over totalresultatet. Realisert gevinst/tap føres over resultat. Nedskrivning under kostpris som følge av varig og vesentlig verdinedgang føres over resultat.

LÅN OG FORDRINGER

Lån og fordringer er finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette og som ikke er notert i et aktivt marked. Lån og fordringer førstegangsinnregnes til virkelig verdi med tillegg for direkte henførbare transaksjonskostnader.

Lån med flytende rente verdsettes etter første måling til amortisert kost, og inntektene beregnes etter effektiv rentemetode. Ved effektiv rentemetode beregnes engasjementets effektive rente. Effektiv rente fastsettes ved diskontering av kontraktsfestede kontantstrømmer innenfor forventet løpetid. Kontantstrømmen inkluderer etableringsgebyrer og direkte, marginale transaksjonskostnader som ikke dekkes av kunde, samt eventuell restverdi ved utløpet av forventet løpetid. Amortisert kost er nåverdien av slike kontantstrømmer neddiskontert med effektive renten.

Lån med fast rente blir vurdert til virkelig verdi (FVO). Virkelig verdi blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i lånene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen.

HOLDE TIL FORFALL

INVESTERINGER, BALANSEFØRT TIL AMORTISERT KOST
Kategorien omfatter verdipapirer som banken har intensjon om og evne til å holde til forfall. Finansielle eiendeler som holdes til forfall blir førstegangsinnregnet til virkelig verdi tillagt direkte henførbare transaksjonsutgifter. Etter førstegangsinnregning blir eiendelene målt til amortisert kost ved hjelp av effektiv rentemetode, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

VERDIFALL -

NEDSKRIVNINGER AV FINANSIELLE EIENDELER

Nedskrivninger av finansielle eiendeler, herunder individuelle- og gruppe nedskrivninger, er regnskapsestimater. Nedskrivninger for tap foretas når det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe

av utlån har verdifall. Som objektive bevis regnes blant annet: vesentlige finansielle problemer hos debitor, betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd. For grupper kan det i tillegg være nasjonale og lokale økonomiske forhold som korrelerer med rentøkning til kunder, økning i arbeidsløshet, reduksjon i boligpriser, negative hendinger i en bransje og lignende. En finansiell eiendel anses å være utsatt for verdifall dersom de objektive bevisene har en negativ effekt på estimert fremtidig kontantstrøm for eiendelen.

For ytterligere omtale av metode for individuelle- og gruppe nedskrivninger, se note 2 Viktige regnskapsmessige og skjønnsmessige vurderinger.

FINANSIELLE FORPLIKTELSER

Finansielle forpliktelser med flytende rente er balanseført til amortisert kost. Amortisert kost er det beløp som instrumentet ble målt til ved første gangs innregning med fradrag for betalte avdrag og med tillegg eller fradrag for akkumulert amortisering av enhver forskjell mellom kostpris og pålydende. Amortiseringen skjer ved bruk av effektiv rente. Ved tilbakekjøp av finansielle forpliktelser med flytende rente blir forskjellen mellom balanseført verdi og betalt vederlag resultatført.

Finansielle forpliktelser med fast rente blir balanseført til virkelig verdi (FVO). Dette gjelder obligasjonsgjelden med fast rente og innskudd med fastrente. Ved etterfølgende målinger blir markedspriser for obligasjonsgjelden innhentet på balansedagen fra børs eller ulike meglere. Verdiendring føres over resultatet.

Virkelig verdi på fastrenteinnskudd blir beregnet ved å neddiskontere kontantstrømmen i innskuddene med avkastningskrav utledet fra rentekurven på balansedagen. Kredittspread på innskudd endres ut fra en helhetsvurdering basert på observerte endringer i markedet samt interne vurderinger. En endring i kredittspread vil påvirke avkastningskravet ved at tillegget som blir lagt på renten endres.

Fana Sparebank deltar i et garantikonsortium i Eksportfinans som skal avlaste Eksportfinans sin likviditetsportefølje for verditap for kredittrisiko. Denne garantien er et derivat vurdert til virkelig verdi. Virkelig verdi baseres på rapporter mottatt fra Eksportfinans som viser Fana Sparebank sin andel av verdifall.

Presentasjon i balanse og resultatregnskap

KONTANTER OG FORDRINGER PÅ SENTRALBANKER

Kontanter er definert som kontanter og innskudd i Norges Bank.

UTLÅN

Utlån balanseføres, avhengig av motpart, enten som utlån til kunder, eller som utlån til kredittinstitusjoner, uavhengig av verdimålingsprinsipp.

Renteinntekter utlån inkluderes i netto rente- og kredittprovisjonsinntekter, ved bruk av effektiv rentemetode, uavhengig av verdimålingsprinsipp. Periodiserte renter inngår i netto utlån i balansen.

Endringer i kontantstrømmer som kan knyttes til identifiserte objektive bevis for verdifall på balansedagen, inngår i verdiendringer på utlån (se tidligere omtale under regnskapsprinsipper).

Øvrige verdiendringer på porteføljen av fastrenteutlån som vurderes til virkelig verdi, inngår i linjen «Netto gevinster/tap finansielle instrumenter».

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

I denne kategorien inngår alle sertifikater og obligasjoner.

Porteføljen omfatter både sertifikater og obligasjoner inkludert i

Note 1 (forts.)

tradingporteføljen, sertifikater og obligasjoner definert som eiendeler balanseført til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og sertifikater og obligasjoner som holdes til forfall. Renteinntekter knyttet til disse porteføljene målt etter effektive rente metoden inngår i «Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter». Øvrige verdiendringer inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

Andeler i pengemarkeds- og obligasjonsfond blir også presenter under denne kategorien.

Utvikling gjennom året på pengemarkeds- og obligasjonsfond split-tes i en renteavkastning og kursendring. Renteavkastningen inngår i «Netto rente og kredittprovisjonsinntekter», mens kursendringen inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

AKSJER OG ANDELER

I denne kategorien inngår aksjer og andeler til virkelig verdi og aksjer tilgjengelig for salg.

Verdiendringer på aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter». Verdiendring på aksjer tilgjengelig for salg føres som andre inntekter og kostnader over totalresultatet. Nedskrivning foretas når det er objektive indikasjoner på at eiendelen har falt i verdi. Dersom verdinedgangen ansees som vesentlig eller langvarig vil den akkumulerte verdien som er ført som andre inntekter og kostnader over totalresultatet og fond for urealiserte gevinster (differansen mellom anskaffelseskost og løpende virkelig verdi fratrasket nedskrivning som tidligere er innregnet i resultatet og eventuelle amortiseringsbeløp) fjernes fra fond for urealiserte gevinster og innregnes i resultatet. Resultatført nedskrivning for en investering i et egenkapitalinstrument reverseres over totalresultatet ved en verdioppgang.

FINANSIELLE DERIVATER

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å sikre finansielle verdier i form av rentevilkår og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder. Det finnes flere typer finansielle derivater, men Fana Sparebank benytter særlig rentebytteavtaler (swapper) for styring av renterisikoen for fastrenteinstrumenter (utlån/funding) Dette er avtaler som gjøres med andre finansinstitusjoner, der vi bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Finansielle derivater presenteres som en eiendel dersom verdien er positiv og som en forpliktelse dersom verdien er negativ. Verdiendringen føres over resultatet.

Renteinntekter og kostnader for finansielle derivater inngår i «Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter». Øvrige verdiendringer inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

GJELD TIL KREDITTINSTITUSJONER OG INNSKUDD FRA KUNDER

Forpliktelser til kredittinstitusjoner og kunder er regnskapsført, avhengig av motpart, enten som gjeld til kredittinstitusjoner eller som innskudd fra kunder, uavhengig av verdimalingsprinsipp.

Rentekostnadene inngår i «Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter». Øvrige verdiendringer inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIR

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer, omfatter utstedte sertifikater og obligasjoner. Rentekostnadene inngår i «Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter». Øvrige verdiendringer inngår i «Netto gevinst/tap finansielle instrumenter».

BYGG OG ANDRE VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler innbefatter eiendommer, tomter og driftsmidler. Varige driftsmidler måles til anskaffelseskost, fratrasket akkumulerte av- og nedskrivninger. Når eiendeler selges eller avhendes, blir balanseført verdi fraregnet og eventuelt tap eller gevinst resultatføres.

Bankens bygninger er blitt dekomponert og delt opp i vesentlige komponenter med ulik avskrivningstid.

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet brukstid innenfor følgende rammer:

Eiendommer:

Bygg	50 år
Tekniske installasjoner (VVS, elkraft m.m.)	25 år
Tele og automatisering	10 år
Andre installasjoner (f. eks. heis)	20 år
Tomter	avskrives ikke
Maskiner	3-5 år
Inventar	3-5 år
EDB-utstyr	3-5 år
Transportmidler	5 år

Eiendelenes restverdier og brukstider vurderes årlig og justeres om nødvendig.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Konsernet har definert bygningen Torget 1 som investeringseiendom etter avsluttet bankdrift i lokalene. Fra 15.09.12 leies hele bygget ut i henhold til en operasjonell leieavtale. Banken benytter anskaffelseskostmodellen, dvs at eiendommen balanseføres til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte avskrivninger og eventuelle akkumulerte tap ved verdifall.

IMMATERIELLE EIENDELER

Programvare som spesialtilpasses bankens systemer blir, sammen med implementeringskostnader, balanseført som immateriell eiendel. Investeringen avskrives normalt over 3 år, men det blir foretatt en løpende vurdering hvorvidt den økonomiske verdien er lavere enn bokført verdi og hvorvidt det er behov for nedskrivning.

VERDIFALL -

NEDSKRIVNINGER AV IKKE FINANSIELLE EIENDELER

På balansedagen vurderes det om det er indikasjon på verdifall knyttet til balanseført verdi av ikke finansielle eiendeler. Er slike indikasjoner til stede vil gjenvinnbart beløp for eiendelen estimeres. Gjenvinnbart beløp for en eiendel er det høyeste av bruksverdi og virkelig verdi fratrasket salgsutgifter. Bruksverdi vil være neddiskonterte estimerte fremtidige kontantstrømmer fra eiendelen. Verdifall føres mot andre driftskostnader.

INNTEKTSFØRING

Renter, provisjoner og gebyrer tas inn i resultatregnskapet etter hvert som disse opptjenes som inntekter eller påløper som kostnader. Forskuddsbetalte inntekter og påløpte ikke betalte kostnader periodiseres og føres som gjeld i bankens balanse.

Bankgebyr, provisjoner og lignende som belastes kunden ved låneopptak, balanseføres og periodiseres over lånets løpetid (amortisert kost).

Inntekter av regnskapsføringstjenester skjer i takt med utførelse av tjenesten. Salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser balanseføres og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene.

Note 1 (forts.)

Meglerprovisjon inntektsføres når det er inngått bindende avtale mellom kjøper og selger. Dette skjer ved budaksept mellom partene.

Opptjente ikke innbetalte inntekter periodiseres og føres som fordring i balansen.

Utbytte inntektsføres gjennom verdimåling for instrumenter målt til virkelig verdi over resultatet og når rett til utbytte er etablert for tilgjengelig for salg instrumenter. Utbytte fra datterselskap inntektsføres i selskapsregnskapet det året det blir vedtatt, i praksis blir dette året etter opptjeningsåret. I konsernregnskapet blir utbyttet eliminert.

Ved salg av aksjer, obligasjoner og sertifikater vurderes regnskapsmessig gevinst/tap i forhold til gjennomsnittlig anskaffelseskost.

PENSJONSFORPLIKTELSE

Konsernet har både ytelsesbaserte pensjonsordninger og innskuddsbaserte pensjonsordninger.

Ytelsesbaserte pensjonsordninger:

Pensjonsforpliktelsen beregnes som nåverdien av de estimerte fremtidige pensjonsytelsene som regnskapsmessig anses som opptjent på balansedagen. Virkelig verdi av pensjonsmidlene trekkes fra brutto forpliktelsen. Beregningene bygger på aktuarmessige og økonomiske forutsetninger om blant annet levealder, lønnsvekst og førtidspensjonering. Diskonteringsrenten i beregningen for 2012 baseres på markedsrenten på balansetidspunktet for obligasjoner med fortrinnsrett. Tidligere år er statsobligasjonsrenten lagt til grunn. Aktuarmessig gevinst eller tap er amortisert over gjenværende gjennomsnittlig opptjeningsstid i en «korridor». IAS19 krever at den delen av estimatavviket som overstiger 10 % av det største av pensjonsmidlene og pensjonsforpliktelsen amortiseres over gjenværende opptjeningsstid. Pensjonsforpliktelsene knyttet til de ytelsesbaserte pensjonsordningene blir beregnet av uavhengig aktuar.

Innskuddsbaserte pensjonsordninger

I tillegg til ytelsesplanen beskrevet over, har noen ansatte innskuddsbasert pensjonsordning. Tilskuddet til ordningen utgjør 5 % av lønn. Pensjonspremien innregnes som personalkostnad i resultatet i de perioder hvor ytelsen er utført av den ansatte.

LEASING

Konsernet som leietaker

Leieavtaler hvor det vesentligste av risiko og avkastning som er forbundet med eierskap av eiendelen ikke er overført til konsernet klassifiseres som operasjonelle leieavtaler. Leiebetalinger klassifiseres som driftskostnad og resultatføres lineært over kontraktsperioden.

Konsernet har ikke leieavtaler hvor risiko og avkastning er overført til konsernet (Finansielle leieavtaler)

Konsernet som utleier

Konsernet har vurdert sine utleiekontrakter som operasjonelle leieavtaler.

Utleide eiendeler presenteres som varige driftsmidler i balansen. Leieinntekten inntektsføres lineært over leieperioden som andre inntekter. Direkte kostnader pådratt for å etablere den operasjonelle leieavtalen er tillagt den utleide eiendelens balanseførte verdi, og blir kostnadsført i leieperioden på samme grunnlag som leieinntekten.

SKATT

Årets skattekostnad omfatter betalbar skatt knyttet til årets resultat, eventuell betalbar skatt for tidligere år, samt endring i utsatt skatt. Det beregnes utsatt skatt på midlertidige forskjeller i samsvar med IAS

12 – inntektsskatt. Midlertidige forskjeller er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller en forpliktelse og eiendelens eller forpliktelsenes skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som gjelder på balansedagen eller som med overveiende sannsynlighet ventes vedtatt, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten skal gjøres opp. De viktigste midlertidige forskjellene gjelder pensjoner, avskrivninger på driftsmidler og eiendommer og revurdering av enkelte finansielle eiendeler og gjeld.

Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel blir nettoført i bankkonsernets balanse.

Skatt på formue blir ført som ordinær driftskostnad.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen viser kontantstrømmene gruppert etter operasjonelle, investerings-, og finansieringsaktiviteter. Kontanter er definert som kontanter og fordringer på sentralbanken.

SEGMENTRAPPORTERING

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i 3 driftssegmenter for bankdrift: Privatmarked, Bedriftsmarked og Finans. I tillegg blir datterselskapene Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Regnskap AS rapportert som egne driftssegmenter. Ufordelt er inntekter og kostnader, samt strategiske investeringer som ikke direkte kan henføres til segmentene.

Fana Sparebank Boligkreditt AS blir internt i all hovedsak rapportert som en del av segmentet Privatmarked.

Segmentrapporteringen bygger på intern finansiell rapportering ut fra konsernets organisering.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område. Rapportering på geografiske segmenter utarbeides ikke da dette gir lite tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) blir imidlertid fordelt geografisk i egen note under utlån.

Vedtatte IFRS med fremtidig ikrafttredelsestidspunkt

Det gjøres en rekke endringer og revisjoner i regnskapsstandardene internasjonalt. Nedenfor er listet opp nye/reviderte/tillegg til standarder som er offentliggjort, men ikke trådt i kraft for regnskapsåret 01.01 – 31.12.12. Kun standarder som er vesentlig for konsernet er medtatt.

ENDRINGER TIL IAS 1

PRESENTASJON AV FINANSREGNSKAP

Endringene i IAS 1 innebærer at postene i oppstillingen over andre inntekter og kostnader (OCI) skal grupperes i to kategorier. Poster som kan bli reklassifisert til resultatet på et fremtidig tidspunkt (for eksempel netto gevinst ved sikring av nettoinvestering, omregningsdifferanser ved omregning av utenlandsk virksomhet til presentasjonsvaluta, netto endring i kontantstrømsikring og netto gevinst eller tap på finansielle eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg) skal presenteres separat fra poster som aldri vil bli reklassifisert (for eksempel, aktuarmessige gevinster og tap knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger). Endringene har kun betydning for presentasjon, og har ingen påvirkning på konsernets finansielle stilling eller resultat. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. juli 2012 eller senere, og vil derfor implementeres i konsernets første årsregnskap etter ikrafttredelse.

Note 1 (forts.)

IAS 19 YTELSER TIL ANSATTE

IASB har vedtatt en rekke endringer i IAS 19 Ytelser til ansatte. Endringene er både av fundamental karakter, som at korridormetoden ikke lenger er tillatt og at forventet avkastning på pensjonsmidler endres konseptuelt, og av enklere karakter som rene klargjøringer og omformuleringer. Bortfall av korridormetoden innebærer at aktuariemessige gevinster og tap skal innregnes i andre inntekter og kostnader (OCI) i den perioden de oppstår. Endringen i IAS 19 Ytelser til ansatte vil påvirke netto pensjonskostnad som følge av at forventet avkastning på pensjonsmidler skal beregnes med samme rente som er benyttet for diskontering av pensjonsforpliktelsen.

Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

Endringene til IAS 19 vil medføre en reduksjon av bankens egenkapital, ettersom det er akkumulert et betydelig estimatavvik. Standarden vil også ha påvirkning på bankens fremtidige pensjonskostnad. Virkning av overgang til IAS 19 R er vist i note 31.

ENDRINGER TIL IAS 32

FINANSIELLE INSTRUMENTER – PRESENTASJON

IAS 32 er endret for å klargjøre innholdet i «currently has a legally enforceable right to set-off» og også klargjøre anvendelsen av IAS 32s motregningskriterier for oppgjørssystemer som eksempelvis clearing house-systemer som anvender mekanismer for bruttooppgjør som ikke skjer samtidig (simultaneously). Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

Endringen påvirker kun presentasjon av finansielle instrumenter og vil derfor ikke ha betydning for konsernet finansielle stilling og resultat.

IFRS 7 FINANSIELLE INSTRUMENTER – OPPLYSNINGER

Endringene innebærer at foretak plikter å gi opplysninger om motregningsrettigheter og relaterte avtaler (for eksempel sikkerhetsstillelser). Opplysningene skal gi brukerne av regnskapet nyttig informasjon for å evaluere effekten av motregningsavtaler på konsernets finansielle stilling. De nye notene er påkrevd for alle innregnede finansielle instrumenter som er nettoppresentert i samsvar med IAS 32 Finansielle instrumenter – presentasjon. Opplysningskravene omfatter også innregnede finansielle instrumenter som er underlagt en

«enforcable master netting arrangement» eller tilsvarende avtale, uavhengig av om de er nettoppresentert i samsvar med IAS 32. Endringene vil ikke påvirke konsernets resultat. Endringene gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

IFRS 9 FINANSIELLE INSTRUMENTER

IFRS 9, slik den er publisert per i dag, reflekterer første fase av IASB's arbeid med å erstatte dagens IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling, og gjelder klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler og forpliktelser slik disse er definert i IAS 39. Initialt skulle standarden tre i kraft for regnskapsår som startet 1. januar 2013 eller senere, men endringer i IFRS 9 vedtatt i desember 2011, utsatte ikrafttredelsestidspunktet fram til 1. januar 2015. Senere faser av dette prosjektet er relatert til regnskapsføring av sikringsforhold og medskrivning av finansielle eiendeler.

Konsernet forventer å anvende IFRS 9 fra og med 1. januar 2015.

IFRS 12 OPPLYSNINGER OM INTERESSER

I ANDRE FORETAK (UOFFISIELL OVERSETTELSE)

IFRS 12 gjelder for foretak som har interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede foretak, eller ikke-konso-liderte strukturerte enheter (structured entities). IFRS 12 erstatter opplysningskrav som tidligere fulgte av IAS 27 Konsernregnskap og separat finansregnskap, IAS 28 Investeringer i tilknyttede foretak, og IAS Andeler i felleskontrollert virksomhet. I tillegg introduseres det en rekke nye opplysningskrav. Endringene har ikke betydning for konsernets finansielle stilling eller resultat. IFRS 12 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 eller senere.

IFRS 13 FAIR VALUE MEASUREMENT / MÅLING AV VIRKELIG VERDI

Standarden angir prinsipper og veiledning for måling av virkelig verdi for eiendeler og forpliktelser som andre standarder krever eller tillater målt til virkelig verdi. IFRS 13 gjelder med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2013 eller senere.

Det er ikke forventet at overgangen til IFRS 13 vil få vesentlig betydning for bankens eller konsernets finansielle stilling og resultat, da hovedprinsippene skissert i IFRS 13 i det alt vesentlige følges i dag.

Note 2 Viktige regnskapsmessige og skjønnsmessige vurderinger

Utarbeidelsen av konsernregnskapet medfører at ledelsen gjør estimater og skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. De regnskapsestimaterne som følger av dette vil sjelden være fullt ut i samsvar med det endelige utfall. Estimater, antakelser og forutsetninger som representerer en betydelig risiko for vesentlige endringer i balanseført verdi på eiendeler og gjeld i løpet av neste regnskapsperiode, drøftes nedenfor.

Virkelig verdi av finansielle derivater og andre finansielle instrument

Virkelig verdi på finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked fastsettes ved å bruke ulike verdsettelsesteknikker. Banken og konsernet vurderer og velger metoder og forutsetninger som så langt som mulig er basert på markedsforholdene på balansedagen. For finansiell eiendeler klassifisert som tilgjengelig for salg som ikke handles i aktive markeder (aksjer) brukes ulike tilnærminger for å finne virkelig verdi. Siste omsetningsverdi eller emisjon, mellom informerte, villige og uavhengige parter, brukes dersom den er omsatt/emitert innenfor rimelig tid. Dersom det ikke eksisterer noen omsetning eller emisjon siste år brukes en enkel modell basert på selskapets egenkapital kombinert med skjønn.

Banken største plassering i kategorien aksjer tilgjengelig for salg knytter seg til investering i Frende Holding AS. Banken har en eierandel på 12,42 % i Frende Holding og har estimert aksjenes verdi til kr 152,- pr. aksje. Totalt 127,6 MNOK. Dette utgjør en merverdi i forhold til kost på 26,5 MNOK. Det er en ikke ubetydelig grad av usikkerhet knyttet til verdsettelsen av aksjens verdi. En endring i aksjekursen på +/- kr 20,- utgjør en endring i merverdien på +/- 16,8 MNOK. En eventuell verdiendring vil bokføres mot bankens totalresultat.

Nedskrivninger på utlån

Nedskrivninger skal foretas hvis objektive bevis for verdifall kan identifiseres. Objektive bevis for verdifall på et utlån omfatter vesentlige finansielle problemer hos debitor, mislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd, tilfeller der det anses som sannsynlig at debitor vil innlede gjeldsforhandlinger eller andre konkrete forhold som har inntruffet. Som kriterier for nedskrivning på grupper av utlån brukes tapserfaringer per kundegruppe med utgangspunkt i de respektive risikoklasser. Rentenivå, arbeidsledighet, eiendomspriser m.m. er faktorer som også vil påvirke de estimerte nedskrivningene. Estimaterne er et resultat av en prosess som involverer forretningsområdene og risk manager. Ved vurdering av nedskrivning på utlån vil det hefte usikkerhet både ved identifisering av utlån hvor verdiene er svekket, estimering av beløp og tidspunkt for fremtidige kontantstrømmer, herunder verddivurdering av sikkerheter.

Individuelle nedskrivninger

Dersom objektive bevis for verdifall kan identifiseres, estimeres nedskrivningen som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets opprinnelige internrente beregnet etter effektiv rente metode. Endring i kredittrisiko påvirker ikke internrenten. Ved estimering av kontantstrømmer skal saksbehandlere innhente og dokumentere nye/oppdaterete vurderinger av betjeningseven for debitor evt. samskyldnere. Ved estimering av framtidige kontantstrømmer skal eventuelle overtagelse eller salg av sikkerheter hensyntas, herunder tilknyttet utgifter. Det blir derfor innhentet nye/oppdaterete realisasjonsverdier på deponerte sikkerheter. I tillegg til nevnte faktorer vil det også være grader av skjønn i vurdering av kontantstrømmene. Det vil knytte seg usikkerhet til flere av estimatene.

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes balanseførte verdi, og endringen i verdi klassifiseres som tapskostnad. Renten

beregnet etter effektiv rentemetode på nedskrevet verdi av utlånet inngår i «netto rente og kredittprovisjonsinntekt».

Gruppenedskrivninger

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som har blitt vurdert individuelt, men der tapsnedskrivninger ikke er foretatt blir også vurdert i grupper. Vurderingen baseres på objektive bevis for verdifall som har inntruffet på balansedagen, og som kan knyttes til gruppen.

Gruppenedskrivningene er i utgangspunktet basert på risiko-klassifiseringsmatrisen og erfaringstall fra historiske tapsprosenter fra individuelle nedskrivninger for de respektive risikoklasser i Privatmarkedet (PM) og Bedriftsmarkedet (BM). PM og BM er de overordnede gruppene i gruppenedskrivningsmodellen. Videre er det identifisert særskilte grupper som prosjektfinansiering i eiendomssegmentet (BM) samt tidlig mislighold (BM) og «makro» hendelser som påvirker betjeningsevne og verdi på sikkerheter (Incurred But Not Reported, IBNR). Gruppene er definert som utlån med like risikoegenskaper. I tillegg dekker gruppenedskrivningsmodellen garantier (BM). Banken har begrenset historisk informasjon om faktiske kontantstrømmer på gruppenivå som grunnlag for å estimere reduksjon i fremtidige kontantstrømmer. Banken bruker anledningen som IAS 39 gir til å anvende erfaring og forenklede beregninger for å estimere nedskrivningen på identifiserte grupper, herunder estimere nedskrivning som en andel av brutto balanseført utlån.

Gruppenedskrivninger reduserer engasjementenes balanseførte verdi, og periodens endringer resultatføres under «tap på utlån og garantier».

Nedskrivninger på tap konstateres og føres ut av balansen når:

- Mottatt tilbakemelding fra ekstern inkassator om at kunde ikke er søkegod
- Avvikling av konkursbo
- Avtale om gjeldsordning, dersom det foreligger usikret krav.
- Banken fatter beslutning om endelig ettergivelse av krav.

Pensjonsforpliktelser

Nåverdien av pensjonsforpliktelser avhenger av fastsettelse av økonomiske og aktuariemessige forutsetninger. Enhver endring i disse forutsetningene påvirker balanseført beløp for pensjonsforpliktelser og pensjonskostnaden. Ved valg av forutsetninger har konsernet tatt utgangspunkt i anbefalingene fra Norsk regnskapsstiftelse pr. desember 2012. Forutsetningen om diskonteringsrente fastsettes med henvisning til renten på foretaksobligasjoner av høy kvalitet. Obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) fyller kriteriene til «høy kvalitet» og langsiktig avkastning på OMF er benyttet i beregningene. Forventet avkastning på pensjonsmidlene fastsettes ut fra hvordan pensjonsmidlene er investert og ut fra historisk avkastning. Den gjennomsnittlige avkastning på pensjonsmidlene har historisk vært noe høyere enn risikofri rente.

Banken og konsernet bruker dødelighetstabell K2005 i forutsetningene om levetid ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Andre grunnleggende forutsetninger for pensjonsforpliktelser er årlig lønnsvekst, årlig regulering av pensjoner, forventet G-regulering og uttakstilbøyelighet av avtalefestet pensjon, AFP. Sensitivitetsanalyse er vist i note 31.

Note 3 Segmentrapportering

(i mill. kr)

Konsernets virksomhetsområder er inndelt i 3 driftssegmenter for bankdrift: Privatmarked, Bedriftsmarked, Finans. I tillegg blir datterselskapene Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Regnskap AS rapportert som egne driftssegmenter. Ufordelt er inntekter og kostnader, samt strategiske investeringer som ikke direkte kan henføres til segmentene.

Fana Sparebank Boligkreditt AS blir internt i all hovedsak rapportert som en del av segmentet Privatmarked.

Konsernets øverste beslutningstaker er administrerende banksjef.

Segmentinndelingen baserer seg på bankens interne rapporteringssystemer. Forretningssegmentene for bankdrift bygger på bankens

interne organisasjonskart og kundene blir plassert inn i de ulike forretningssegmenter på bakgrunn av virksomhet.

Banken opererer i et geografisk avgrenset område. Det utarbeides ikke segmentnote etter geografiske fordeling da dette gir lite tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) blir imidlertid fordelt geografisk i egen note under utlån.

Konserninterne transaksjoner, investeringer og mellomværende elimineres.

Tall for 2011 er omarbeidet for sammenligningsformål.

2012 Resultat	Privat- marked	Bedrifts- marked	Finans	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Ufordelt	Elimi- nering	Sum
Netto rente og kredittprov.	148,7	75,4	4,9	0,1	0,0	1,8	0,0	231,0
Driftsinntekter	33,5	6,5	18,8	43,4	12,2	6,4	-8,6	112,3
Driftskostnader	114,9	47,4	6,4	38,5	12,0	2,1	-4,9	216,4
Tap	3,2	3,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7
Resultat før skatt	64,1	31,0	17,4	5,0	0,2	6,1	-3,7	120,2

2011 Resultat	Privat- marked	Bedrifts- marked	Finans	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Ufordelt	Elimi- nering	Sum
Netto rente og kredittprov.	137,0	65,1	3,5	0,2	0,0	-0,1	0,0	205,6
Driftsinntekter	34,5	7,6	-16,4	44,6	12,4	4,3	-7,5	79,6
Driftskostnader	112,0	42,8	5,4	39,2	12,4	2,2	-5,1	208,8
Tap	0,9	-4,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,7
Resultat før skatt	58,6	34,5	-18,3	5,6	0,0	2,0	-2,4	80,2

2012 Balanse	Privat- marked	Bedrifts- marked	Finans	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Ufordelt	Elimi- nering	Sum
Netto utlån	10 020,6	3 720,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,0	13 740,8
Andre eiendeler	0,0	0,0	2 786,5	19,5	4,6	436,9	-17,5	3 230,1
Innskudd fra og gjeld til kunder	6 186,6	2 002,0	874,1	0,0	0,0	0,0	-7,7	9 055,1
Annen gjeld og egenkapital	3 834,1	1 718,3	1 912,4	19,5	4,6	436,9	-10,0	7 915,8

2011 Balanse	Privat- marked	Bedrifts- marked	Finans	Eiendoms- megling	Regnskaps- tjenester	Ufordelt	Elimi- nering	Sum
Netto utlån	9 057,6	3 403,3	0,0	0,0	0,0	0,0	-2,2	12 458,6
Andre eiendeler	0,0	0,0	2 346,7	21,5	5,2	499,7	-16,0	2 857,0
Innskudd fra og gjeld til kunder	6 639,0	1 216,8	569,5	0,0	0,0	0,0	-6,2	8 419,1
Annen gjeld og egenkapital	2 418,6	2 186,5	1 777,2	21,5	5,2	499,4	-11,8	6 896,6

Note 4 Netto rente og kredittprovisjonsinntekter

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	9,2	9,8	3,6	4,0
Renter inntekter av utlån til og fordringer på kunder				
- vurdert til amortisert kost	358,6	352,5	510,6	470,4
- vurdert til virkelig verdi over resultatet	37,2	24,9	37,2	24,9
Renter på derivater knyttet til fastrenteulån	-7,9	-5,7	-7,9	-5,7
Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer				
- vurdert til amortisert kost	21,6	25,3	0,0	0,0
- vurdert til virkelig verdi over resultatet	51,6	47,4	50,7	45,8
Avkastning pengemarkedsfond	24,8	31,1	24,8	31,1
Andre renteinntekter og lignende inntekter	1,1	0,0	1,1	0,0
Renteinntekter og lignende inntekter	496,2	485,3	620,1	570,5
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kredittinstitusjoner	29,1	36,2	28,7	35,7
Renter kostnader på innskudd og gjeld til kunder				
- vurdert til amortisert kost	197,4	174,6	197,1	184,5
- vurdert til virkelig verdi over resultatet	17,2	24,2	17,2	13,8
Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer				
- vurdert til amortisert kost	56,6	47,4	135,2	115,5
- vurdert til virkelig verdi over resultatet	18,7	22,8	18,7	22,8
Renter på derivater knyttet til utstedte verdipapirer	-7,9	-7,4	-7,9	-7,4
Renter og lignende kostnader	311,2	297,7	389,1	364,9
Netto rente og kredittprovisjonsinntekter	185,0	187,5	231,0	205,6

Note 5 Provisjonsinntekter og gebyrer

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Garantiprovisjon	1,8	1,8	1,8	1,7
Provisjon kredittformidling	1,8	1,7	1,8	1,7
Provisjon fondsforvaltning (salg eksterne fondsprodukter og verdipapirer)	1,6	2,1	1,6	2,1
Provisjon betalingsformidling	23,6	26,9	23,6	26,9
Provisjon salg forsikringsprodukter	7,8	6,3	7,8	6,3
Honorar regnskapsføring for kunder	0,0	0,0	12,2	12,3
Meglerprovisjon ved kjøp/salg av eiendom	0,0	0,0	43,4	43,5
Andre gebyrer og provisjoner	14,7	12,7	3,7	4,2
Provisjonsinntekter og gebyrer	51,4	51,5	96,0	98,7

Note 6 Provisjonskostnader

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Gebyr BBS	3,8	3,8	3,8	3,8
Gebyr interbankgebyr	1,4	2,2	1,4	2,2
Gebyr andre	0,4	0,4	0,4	0,4
Provisjonskostnader	5,7	6,4	5,7	6,4

Note 7 Utbytte og netto gevinst/tap på finansielle instrumenter

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Utbytte aksjer og grunnfondsbevis				
Utbytte datterselskap	4,0	2,2	0,0	0,0
Utbytte finansielle instrument trading	0,5	1,1	0,5	1,1
Utbytte finansielle instrument til virkelig verdi over resultat	0,0	0,0	0,1	0,2
Utbytte finansielle instrument tilgjengelig for salg	1,4	3,5	1,4	3,5
Utbytte aksjer og egenkapitalbevis	5,9	6,8	2,0	4,8

Netto gevinst/tap på finansielle instrument

Netto gevinst/tap på aksjer trading	1,4	-3,5	1,4	-3,5
Netto gevinst/tap på finansielle derivater	-13,0	-7,1	-13,0	-7,1
Sum netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi (trading)	-11,7	-10,7	-11,7	-10,7
Netto gevinst/tap på rentebærende verdipapirer	19,8	-5,4	19,8	-5,4
Netto gevinst/tap på aksjer	0,9	-4,8	0,8	-5,1
Netto urealisert gev/tap PM-fond	3,3	-3,9	3,3	-3,9
Netto gevinst/tap på valuta	1,2	1,5	1,2	1,5
Netto verdiendring utlån	3,3	6,6	3,3	6,6
Netto verdiendring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3,0	-0,4	3,0	-0,4
Netto verdiendring innskudd	-0,4	-0,3	-0,4	-0,3
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi over resultat (FVO)	31,1	-6,8	31,0	-7,1
Netto gevinst/tap aksjer tilgjengelig for salg	-2,5	-4,3	-2,5	-4,3
Netto gevinst/tap finansielle instrument tilgjengelig for salg	-2,5	-4,3	-2,5	-4,3
Netto gevinst/tap finansielle instrument til virkelig verdi	17,0	-21,7	16,9	-22,0

Note 8 Andre inntekter

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Driftsinntekter faste eiendommer	1,9	1,6	0,3	0,1
Øvrige driftsinntekter	1,6	4,0	2,8	4,3
Andre inntekter	3,5	5,6	3,1	4,4

Note 9 Personal og generelle administrasjonskostnader

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Personalkostnader				
Lønn til ansatte	64,9	64,4	91,0	90,5
Honorar styret	0,6	0,6	0,9	0,8
Honorar forstanderskapet	0,2	0,2	0,2	0,2
Honorar kontrollkomite	0,2	0,2	0,2	0,2
Arbeidsgiveravgift	11,0	10,9	14,9	14,8
Pensjonskostnader (note 31)	12,0	7,5	12,6	8,7
Øvrige personalkostnader	4,8	4,6	5,5	5,2
Personalkostnader	93,6	88,3	125,3	120,3
Administrasjonskostnader				
Opplæringskostnader	1,0	1,2	1,6	1,4
Datakostnader	27,3	24,2	27,4	24,8
Markedsføring	4,8	5,9	14,0	15,2
Frakt og porto	3,5	4,0	3,6	4,1
Andre administrasjonskostnader	1,5	1,8	2,5	1,8
Administrasjonskostnader	38,1	37,1	49,2	47,2

Note 10 Andre driftskostnader

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Driftskostnader faste eiendommer	4,0	4,6	4,0	4,6
Ekstern revisjon	0,7	0,9	1,1	1,3
Kostnader leide lokaler	5,4	5,3	5,5	7,0
Avskrivning påkostning leide lokaler	0,4	0,3	0,4	0,3
Vedlikehold og kjøp av maskiner og annet utstyr	2,6	2,4	2,9	3,3
Egne transportkostnader	0,0	0,0	0,0	0,1
Andre fremmede tjenester	5,6	5,3	6,9	4,4
Øvrige driftskostnader	2,9	4,0	6,9	8,7
Formueskatt	3,3	3,3	3,3	3,3
Andre driftskostnader	24,9	26,2	30,9	32,9

Honorar til valgt revisor

Lovpålagt revisjon	0,5	0,6	0,7	0,8
Andre attestasjonstjenester	0,1	0,1	0,1	0,2
Sum revisjonstjenester	0,6	0,6	0,8	0,9
Andre tjenester	0,1	0,3	0,2	0,3
Sum honorar valgt revisor	0,7	0,9	1,1	1,3

Sum honorarer valgt revisor er inklusiv mva med unntak av konsernselskapene Fana Sparebank Eiendom AS og Fana Sparebank Regnskap AS.

Note 11 Skattekostnader

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Kostnader ved periodeskatt (betalbar skatt)				
Inneværende periode	18,3	24,9	29,4	28,9
- For lite/mye avsatt i skatt året før	-1,0	0,4	-1,0	0,4
Sum Kostnader ved betalbar skatt	17,3	25,3	28,4	29,2
Kostnader ved endring utsatt skatt	3,3	-3,4	3,5	-3,3
Sum skattekostnad	20,6	21,9	31,8	26,0

Avstemming av skattekostnad mot ordinært resultat før skatt

Resultat før skatt	83,8	68,0	120,2	80,2
Førventet inntektsskatt 28%	23,5	19,0	33,7	22,4
Kostnader og inntekter uten skatteeffekt *)	-1,9	1,6	-0,9	2,2
For lite/mye avsatt skatt året før	-1,0	0,4	-1,0	0,4
Årets skattekostnad	20,6	21,9	31,8	26,0
Effektiv skattesats	24,5 %	32,2 %	26,5 %	32,4 %

* Innbefatter gevinst/tap på verdipapir under fritaksmetoden

Note 11 (forts.)

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Utsatt skattefordel / (utsatt skatt)				
Utsatt skattefordel / (utsatt skatt) pr. 1.1.	4,5	7,9	4,3	7,6
Endringer mot resultat	3,3	-3,4	3,5	-3,3
Utsatt skattefordel / utsatt skatt pr. 31.12	7,8	4,5	7,8	4,3

	2012	2011	2012	2011
Utsatt skatt i balansen vedrører følgende midlertidige forskjeller				
Driftsmidler etc	0,0	0,0	-0,1	0,0
Pensjonsplikter	-3,8	-3,2	-3,9	-3,5
Utlån	0,0	0,0	0,0	0,0
Verdipapir	0,0	-2,4	0,0	-2,4
Øvrige finansielle instrument	-1,4	0,0	-1,4	0,0
Andre forskjeller	0,0	-0,1	-0,1	-0,1
Skattereduserende forskjeller (midl. negative forskjeller)	-5,2	-5,7	-5,4	-6,0
Driftsmidler	7,7	7,7	7,8	7,9
Premiefond	2,0	2,0	2,0	2,0
Gevinst og tapskonto	0,0	0,0	0,1	0,0
Verdipapir	3,3	0,0	3,3	0,0
Øvrige finansielle instrumenter	0,0	0,5	0,0	0,5
Andre forskjeller	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatteøkende forskjeller (midl. positive forskjeller)	13,0	10,1	13,2	10,4
Utsatt skatt pr. 31.12	7,8	4,5	7,8	4,3

	2012	2011	2012	2011
Utsatt skatt i resultatregnskapet vedrører endring i følgende midlertidige forskjeller				
Driftsmidler	0,0	0,2	-0,2	0,2
Pensjoner	-0,6	0,5	-0,4	0,5
Gevinst og tapskonto	0,0	0,0	0,1	0,0
Verdipapir	5,7	-3,4	5,7	-3,4
Øvrige finansielle instrument	-1,9	-0,4	-1,9	-0,4
Andre forskjeller	0,1	-0,3	0,0	-0,3
Endring utsatt skatt	3,3	-3,4	3,5	-3,3

Note 12 Virkelig verdi på finansielle instrumenter

(i mill. kr)

	MORBANK				KONSERN			
	31.12.12		31.12.11		31.12.12		31.12.11	
	Balanse- ført verdi	Virkelig verdi	Balanse- ført verdi	Virkelig verdi	Balanse- ført verdi	Virkelig verdi	Balanse- ført verdi	Virkelig verdi
Finansielle eiendeler								
Kontanter, innskudd i Norges Bank	149,9	149,9	140,4	140,4	149,9	149,9	140,4	140,4
Utlån til kredittinstitusjoner	377,7	377,7	194,7	194,7	135,8	135,8	7,2	7,2
Utlån, virkelig verdi	1 207,8	1 207,8	571,0	571,0	1 207,8	1 207,8	571,0	571,0
Utlån, amortisert kost	8 390,8	8 390,8	8 343,5	8 343,5	12 533,0	12 533,0	11 887,7	11 887,7
Utlån til kunder	9 598,6	9 598,6	8 914,5	8 914,5	13 740,8	13 740,8	12 458,6	12 458,6
Finansielle derivater	7,4	7,4	10,4	10,4	7,4	7,4	10,4	10,4
Obligasjoner til virkelig verdi (FVO)	2 620,1	2 620,1	2 322,9	2 322,9	2 525,1	2 525,1	2 323,0	2 323,0
Obligasjoner holde til forfall	800,1	801,0	800,1	793,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Rentebærende verdipapirer	3 420,1	3 421,1	3 123,0	3 116,5	2 525,1	2 525,1	2 323,0	2 323,0
Aksjer trading	14,5	14,5	10,7	10,7	14,5	14,5	10,7	10,7
Aksjer klassifisert til virkelig verdi (FVO)	16,4	16,4	13,0	13,0	20,8	20,8	16,8	16,8
Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg	220,9	220,9	194,1	194,1	220,9	220,9	194,1	194,1
Andeler i tilknyttede selskaper	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Sum aksjer, andeler og grunnfond	252,7	252,7	218,6	218,6	257,0	257,0	222,4	222,4
Sum finansielle eiendeler	13 806,6	13 807,6	12 601,6	12 595,1	16 816,1	16 816,1	15 162,1	15 162,1
Finansielle gjeldsinstrumenter								
Gjeld til kredittinstitusjoner	971,2	971,2	1 246,8	1 246,8	958,5	958,5	1 226,6	1 226,6
Innskudd, virkelig verdi	929,8	929,8	900,9	900,9	929,8	929,8	900,9	900,9
Innskudd, amortisert kost	8 133,0	8 133,0	7 524,3	7 524,3	8 125,3	8 125,3	7 518,1	7 518,1
Innskudd fra kunder	9 062,7	9 062,7	8 425,2	8 425,2	9 055,1	9 055,1	8 419,1	8 419,1
Verdipapirgjeld, virkelig verdi	404,5	404,5	408,0	408,0	404,5	404,5	408,0	408,0
Verdipapirgjeld, amortisert kost	2 401,1	2 411,2	1 614,3	1 613,9	5 108,9	5 137,5	3 911,6	3 908,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapir	2 805,6	2 815,7	2 022,2	2 021,8	5 513,4	5 542,0	4 319,6	4 316,0
Finansielle derivater	28,0	28,0	17,6	17,6	28,0	28,0	17,6	17,6
Sum finansielle gjeldsinstrumenter	12 867,6	12 877,6	11 711,9	11 711,5	15 555,0	15 583,6	13 982,9	13 979,3

Note 12 (forts.)

(i mill. kr)

Opplysninger om virkelig verdi

FINANSIELLE INSTRUMENT VURDERT TIL AMORTISERT KOST

Virkelig verdi estimeres til balanseverdi for utlån, fordringer og gjeld vurdert til amortisert kost.

Utlån og innskudd med flytende rente blir justert ved renteendringer i markedet og ved endring av kredittrisiko. Konsernet vurderer derfor virkelig verdi på slike produkter til å være tilnærmet lik balanseført verdi.

Måling av virkelig verdi for verdipapirgjeld til amortisert kost er basert på markedskurser på balansedagen. Kursene er innhentet fra Norges Fondsmeglerforening.

FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI

Finansielle instrumenter til virkelig verdi er beskrevet i note 1 Regnskapsprinsipper.

Tabellen nedenfor analyserer finansielle instrumenter balanseført til virkelig verdi etter verdsettelsesmetode.

De forskjellige nivåene blir definert som følger:

Nivå 1. Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske finansielle instrumenter.

Nivå 2. Virkelig verdi måles med bruk av andre observerbare markedsdata enn det som benyttes på nivå 1 enten direkte (priser) eller indirekte (utledet av priser).

Nivå 3. Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata (ikke observerbar input.)

	MORBANK				KONSERN			
31.12.12	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eindeler								
Utlån	0,0	0,0	1 207,8	1 207,8	0,0	0,0	1 207,8	1 207,8
Rentebærende verdipapirer	636,5	1 983,6	0,0	2 620,1	636,5	1 888,6	0,0	2 525,1
Finansielle derivater	0,0	7,4	0,0	7,4	0,0	7,4	0,0	7,4
Aksjer	27,1	0,0	224,8	251,8	31,4	0,0	224,8	256,2
Sum	663,6	1 991,0	1 432,6	4 087,2	667,9	1 896,1	1 432,6	3 996,5
Finansielle forpliktelser								
Innskudd	0,0	929,8	0,0	929,8	0,0	929,8	0,0	929,8
Verdipapirgjeld	0,0	404,5	0,0	404,5	0,0	404,5	0,0	404,5
Finansielle derivater	0,0	28,0	0,0	28,0	0,0	28,0	0,0	28,0
Sum	0,0	1 362,3	0,0	1 362,3	0,0	1 362,3	0,0	1 362,3
31.12.11	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler								
Utlån	0,0	0,0	571,0	571,0	0,0	0,0	571,0	571,0
Rentebærende verdipapirer	716,9	1 606,0	0,0	2 322,9	716,9	1 606,0	0,0	2 322,9
Finansielle derivater	0,0	10,4	0,0	10,4	0,0	10,4	0,0	10,4
Aksjer	18,5	0,0	199,2	217,8	22,3	0,0	199,2	221,6
Sum	735,4	1 616,4	770,2	3 122,1	739,2	1 616,4	770,2	3 125,9
Finansielle forpliktelser								
Innskudd	0,0	900,9	0,0	900,9	0,0	900,9	0,0	900,9
Verdipapirgjeld	0,0	408,0	0,0	408,0	0,0	408,0	0,0	408,0
Finansielle derivater	0,0	17,6	0,0	17,6	0,0	17,6	0,0	17,6
Sum	0,0	1 326,5	0,0	1 326,5	0,0	1 326,5	0,0	1 326,5

Det har ikke vært overføringer av finansielle instrumenter fra et nivå til et annet i regnskapsperioden.

Note 12 (forts.)

(i mill. kr)

For å vise sensitiviteten i utlånsporteføljen er markedsrenten for beregning av mer/mindreverdier på fastrenteutlån økt med 10 basispunkter. Dette gir en redusert markedsverdi på 3,9 MNOK, men denne vil få en motpost i markedsverdi på derivater knyttet til fastrenteutlånene. For aksjer vil et fall i aksjemarkedet på 10% gi en redusert markedsverdi på 22,6 MNOK.

Sensitivitetsanalyse nivå 3

	MORBANK		KONSERN	
31.12.12	Markedsverdi 31.12.12	Effekt av alternativ forutsetning	Markedsverdi 31.12.12	Effekt av alternativ forutsetning
Utlån	1 207,8	-3,9	1 207,8	-3,9
Aksjer	224,8	-22,6	224,8	-22,6

Beholdningsendring aksjer (nivå 3)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Inng. balanse 01.01.	199,2	186,9	199,2	186,9
Tilgang	28,9	18,8	0,0	18,8
Avgang	-1,5	0,0	0,0	0,0
Gevinst	0,0	0,0	0,0	0,0
Tap	-1,0	0,0	0,0	0,0
Verdiendring	-0,9	-6,4	0,0	-6,4
Utgående beholdning 31.12.	224,8	199,2	199,3	199,2

Jmf. note 14 for avstemming av beholdningsendring utlån.

Note 13 Kontanter, innskudd i Norges Bank

(i mill. kr)

Bankens kontantbeholdning i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter midtkurs pr. 31.12.12

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Kontanter og beholdning i Norges Bank	148,4	139,0	148,4	139,0
Beholdning valuta omregnet i NOK	1,5	1,4	1,5	1,4
Sum kontanter, innskudd i Norges Bank	149,9	140,4	149,9	140,4

Note 14 Utlån

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Utlån verdsatt til amortisert kost				
Kasse/drifts- og brukskreditter	1 463,9	1 518,0	3 286,2	3 091,1
Byggelån	317,8	175,4	317,8	175,4
Nedbetalingslån	6 650,9	6 690,1	8 971,6	8 661,9
Brutto utlån til amortisert kost	8 432,5	8 383,5	12 575,6	11 928,4
Individuelle nedskrivninger	-19,3	-20,9	-19,3	-20,9
Nedskrivning på grupper av utlån	-22,4	-19,1	-23,3	-19,8
Utlån til amortisert kost	8 390,8	8 343,5	12 533,0	11 887,7
Utlån verdsatt til virkelig verdi				
Fastrenteutlån	1 184,5	550,9	1 184,5	550,9
Justering til virkelig verdi	23,4	20,1	23,4	20,1
Utlån til virkelig verdi	1 207,8	571,0	1 207,8	571,0
Netto utlån	9 598,6	8 914,5	13 740,8	12 458,6

Utlån verdsatt til virkelig verdi

Balanse verdi 01.01.	571,0	444,4	571,0	444,4
Netto tilgang/avgang	633,6	119,9	633,6	119,9
Netto verdiregulering over resultat	3,3	6,6	3,3	6,6
Balanse verdi 31.12.	1 207,8	571,0	1 207,8	571,0

Virkelig verdivurdering utlån

Balanse verdi 01.01.	20,1	13,4	20,1	13,4
Årets verdiregulering rente	15,2	6,1	15,2	6,1
Årets verdiregulering kredittspread	-11,9	0,5	-11,9	0,5
Balanse verdi 31.12.	23,4	20,1	23,4	20,1

Verdiendring pr. 31.12 spesifisert

Verdiregulering rente	34,9	19,7	34,9	19,7
Verdiregulering kredittspread	-11,5	0,3	-11,5	0,3
Balanse verdi 31.12.	23,4	20,1	23,4	20,1

Virkelig verdi på fastrenteutlån beregnes som nåverdi av fremtidige kontantstrømmer. Renten som brukes til å diskontere kontantstrømmene er basert på rentekurven på balansedagen med tillegg for kredittrisiko.

Beregning av virkelig verdi på fastrenteutlån splittes opp i en rentedel og en kredittspread.

Verdiregulering rente beregnes som endringen i referanserenten fra starttidspunktet til beregningstidspunktet.

Verdiregulering kredittspread er endring i virkelig verdi utover verdiregulering som skyldes endring i referanserenten. Kredittspread er beregnet ved å sammenligne kontantstrømmene for grupper av fastrentelån med lik forfallstruktur for

a) fastrentelån med opprinnelig rente (referanserente + kredittspread)

b) fastrentelån med rente (referaserente + kredittspread) på balansedagen (beregningstidspunktet).

Mer-/mindreverdi mellom a) og b) med fradrag for verdiregulering i referanserenten gir kredittspreaden.

Kredittspread for innskudd vises i note 29.

Note 15 Utlån og garantier fordelt på kunde grupper og geografisk område

(i mill. kr)

	MORBANK				KONSERN			
	31.12.12		31.12.11		31.12.12		31.12.11	
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Debitorsektorer								
Sparebanker	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	0,0
Private foretak med begrenset ansvar (AS mv.)	3 258,1	68,6	2 858,3	47,4	3 257,9	68,1	2 856,1	46,9
Personlig foretak	29,7	0,1	51,6	0,1	29,7	0,1	51,6	0,1
Private institusjoner	0,2	0,4	138,4	0,4	0,2	0,4	138,4	0,4
Personlig næringsdrivende	313,2	7,6	353,6	9,2	444,6	7,6	480,6	9,2
Lønnstakere	5 808,6	0,8	5 485,6	0,6	9 816,1	0,8	8 899,6	0,6
Andre sektorer	187,9	0,0	22,9	0,0	188,9	0,0	23,9	0,0
Sum nominelle verdier	9 597,7	78,0	8 910,4	58,2	13 737,4	77,5	12 450,2	57,2
Individuelle nedskrivninger	-19,3	0,0	-20,9	0,0	-19,3	0,0	-20,9	0,0
Gruppe nedskrivninger	-22,4	-0,2	-19,1	-0,2	-23,3	-0,2	-19,8	-0,2
Påløpte renter, amortiseringer	19,7	0,0	23,0	0,0	23,1	0,0	27,0	0,0
Øvrige verdiendringer	23,4	0,0	20,1	0,0	23,4	0,0	20,1	0,0
Netto utlån til kunder	9 598,6	77,8	8 914,5	58,0	13 740,8	77,3	12 458,6	57,0
Kredittinstitusjoner, nominelle verdier	377,7	0,0	194,7	0,0	135,8	0,0	7,2	0,0
	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier	Utlån	Garantier
Geografisk område*								
Hordaland fylke	9 465,9	76,3	8 578,4	57,3	13 154,5	75,8	11 761,7	56,3
Resten av Norge, inkl. Svalbard	497,3	1,7	503,8	0,9	704,5	1,7	673,8	0,9
Norske borgere i utlandet	12,7	0,0	22,9	0,0	13,7	0,0	23,9	0,0
Sum	9 975,9	78,0	9 105,1	58,2	13 872,7	77,5	12 459,4	57,2
Individuelle nedskrivninger	-19,3	0,0	-20,9	0,0	-19,3	0,0	-20,9	0,0
Gruppe nedskrivninger	-22,4	-0,2	-19,1	-0,2	-23,3	-0,2	-19,8	-0,2
Påløpte renter, amortiseringer	19,7	0,0	24,0	0,0	23,1	0,0	27,0	0,0
Øvrige verdiendringer	23,4	0,0	20,1	0,0	23,4	0,0	20,1	0,0
Netto utlån	9 977,3	77,8	9 109,2	58,0	13 876,6	77,3	12 465,8	57,0

* Geografisk område = kundens adresse

Note 16 Utlån, garantier og tap på utlån fordelt på næringer

(i mill. kr)

MORBANK

Næringssektor	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivn.	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Primærnæringer, jordbruk, skogbruk m.m.	13	10	1	1	1	2	0	1	0	0	0	0
Industri & Bergverk	105	66	3	2	29	10	0	3	0	0	0	0
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	105	128	9	6	25	32	1	1	0	0	0	0
Varehandel, Hotell og Restaurantvirks.	101	138	17	15	37	37	1	3	0	1	1	2
Transport	236	114	12	14	9	11	0	1	0	3	0	1
Omsetning og drift av fast eiendom	2 590	2 285	22	6	198	163	31	27	1	7	9	10
Utvikling byggeprosjekter	213	250	8	9	3	26	14	21	0	0	2	1
Tjenesteytende næringer ellers	406	405	5	5	38	24	42	22	0	0	2	1
Lønnstagere m.m.	5 828	5 513	1	1	509	514	38	38	3	3	6	4
Sum utlån kunder nom. verdier 31.12	9 598	8 910	78	58	849	818	127	118	4	14	19	21
Utlån kredittinstitusjoner	378	195	0	0	558	0	0	0	0	0	0	0

KONSERN

Næringssektor	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivn.	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Primærnæringer, jordbruk, skogbruk m.m.	14	11	1	1	1	2	0	1	0	0	0	0
Industri & Bergverk	111	67	3	2	30	10	0	3	0	0	0	0
Kraft, vannforsyning, bygg og anlegg	116	144	9	6	26	33	1	1	0	0	0	0
Varehandel, Hotell og Restaurantvirks.	116	150	17	15	38	35	1	3	0	1	1	2
Transport	251	132	12	14	14	11	0	1	0	3	0	1
Omsetning og drift av fast eiendom	2 599	2 298	21	6	198	164	31	27	1	7	9	10
Utvikling byggeprosjekter	216	253	8	9	4	26	14	21	0	0	2	1
Tjenesteytende næringer ellers	479	466	5	5	46	31	42	22	0	0	2	1
Lønnstagere m.m.	9 836	8 928	1	0	996	913	41	40	3	3	6	4
Sum utlån kunder nom. verdier 31.12	13 737	12 450	77	57	1 353	1 225	130	119	4	14	19	21
Utlån kredittinstitusjoner	136	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer

Note 17 Misligholdte, tapsutsatte engasjementer

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Brutto misligholdte engasjement	127,1	117,9	130,2	119,2
Nedskrivninger på misligholdte engasjement	18,1	15,1	18,1	15,1
Netto misligholdte engasjement	109,0	102,7	112,1	104,1
Brutto øvrige tapsutsatte utlån	4,4	13,6	4,4	13,6
Nedskrivninger på øvrige tapsutsatte lån	1,2	5,7	1,2	5,7
Netto øvrige tapsutsatte lån	3,2	7,9	3,2	7,9

Misligholdte engasjementer representerer samlet engasjement til kunder hvor betalingsbetingelsene ikke er overholdt, med mindre forholdet ventes å være forbigående. Engasjementer klassifiseres som misligholdt senest 30 dager etter betalingsforfall.

Tapsutsatte engasjement er samlet utlån og garantier mot kunder med engasjement som ikke er klassifisert som misligholdte, men det etter en vurdering av verdien av sikkerheter og kundens betjenings-
evne er sannsynlighetsovervekt for tap.

Note 18 Nedskrivninger på utlån og garantier

(i mill. kr)

MORBANK

Tap utlån og garantier	2012			2011		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-1,6	0,0	-1,6	-3,8	0,0	-3,8
Periodens endring i gruppe nedskrivninger	3,3	0,0	3,3	-1,6	-0,1	-1,7
Sum endringer i nedskrivninger	1,7	0,0	1,7	-5,3	-0,1	-5,4
Amortiseringseffekter	1,0	0,0	1,0	2,1	0,0	2,1
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	4,9	0,0	4,9	1,4	0,0	1,4
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	1,0	0,0	1,0	0,8	0,0	0,8
Sum brutto tap	8,5	0,0	8,5	-1,1	-0,1	-1,2
Inngått på tidligere konstaterte tap	-2,0	0,0	-2,0	-2,7	0,0	-2,7
Sum tap på utlån og garantier	6,5	0,0	6,5	-3,8	-0,1	-3,9

Note 18 (forts.)

(i mill. kr)

Utvikling nedskrivninger	2012			2011		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Individuelle nedskrivninger 01.01.	20,9	0,0	20,9	24,7	0,0	24,7
Periodens nye nedskrivninger	4,9	0,0	4,9	4,7	0,0	4,7
Reduksjon i nedskrivninger	-2,7	0,0	-2,7	-7,6	0,0	-7,6
Tilbakeføring ved konstatering	-3,9	0,0	-3,9	-0,7	0,0	-0,7
Amortiseringseffekter	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1
Individuelle nedskrivninger 31.12.	19,3	0,0	19,3	20,9	0,0	20,9
Gruppenedskrivninger 01.01.	19,1	0,2	19,3	20,7	0,3	21,0
Nye nedskrivninger på grupper av utlån	3,3	0,0	3,3	-1,6	-0,1	-1,7
Gruppenedskrivninger 31.12.	22,4	0,2	22,7	19,1	0,2	19,3

KONSERN

Tap utlån og garantier	2012			2011		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	-1,6	0,0	-1,6	-3,8	0,0	-3,8
Periodens endring i gruppe nedskrivninger	3,5	0,0	3,5	-1,4	-0,1	-1,5
Sum endringer i nedskrivninger	1,9	0,0	1,9	-5,2	-0,1	-5,3
Amortiseringseffekter	1,0	0,0	1,0	2,1	0,0	2,1
Konstaterte tap med tidligere nedskrivninger	4,9	0,0	4,9	1,4	0,0	1,4
Konstaterte tap uten tidligere nedskrivninger	1,0	0,0	1,0	0,8	0,0	0,8
Sum brutto tap	8,7	0,0	8,7	-0,9	-0,1	-1,0
Inngått på tidligere konstaterte tap	-2,0	0,0	-2,0	-2,7	0,0	-2,7
Sum tap på utlån og garantier	6,7	0,0	6,7	-3,7	-0,1	-3,7

Utvikling nedskrivninger	2012			2011		
	Utlån	Garantier	Sum	Utlån	Garantier	Sum
Individuelle nedskrivninger 01.01.	20,9	0,0	20,9	24,7	0,0	24,7
Periodens nye nedskrivninger	4,9	0,0	4,9	4,7	0,0	4,7
Reduksjon i nedskrivninger	-2,7	0,0	-2,7	-7,6	0,0	-7,6
Tilbakeføring ved konstatering	-3,9	0,0	-3,9	-0,7	0,0	-0,7
Amortiseringseffekter	0,1	0,0	0,1	-0,1	0,0	-0,1
Individuelle nedskrivninger 31.12.	19,3	0,0	19,3	20,9	0,0	20,9
Gruppenedskrivninger 01.01.	19,8	0,2	20,1	21,2	0,3	21,5
Nye nedskrivninger på grupper av utlån	3,5	0,0	3,5	-1,4	-0,1	-1,5
Gruppenedskrivninger 31.12.	23,3	0,2	23,5	19,8	0,2	20,1

Note 19 Kreditrisiko og risikoklassifisering **BEDRIFTSMARKED**

(tall i hele mill.)

Risikoklassifiseringssystem

Alle bedriftsengasjement med sum engasjement > 500.000 NOK risikoklassifiseres minst årlig.

Risikoklassifiseringen skjer på grunnlag av tre risikofaktorer som gir karakterer for følgende forhold:

Risikofaktor	Parameter	Vekting	Karaktersystem
Betalingsevne	Regnskap/kontantstrømanalyse	50 %	Karakter A til E
Sikkerhet	Realisasjons-/depotverdier ift sum eng	30 %	Karakter A til E
Betalingsvilje	Andre forretningsrisikoer	20 %	Karakter A til E

Ved regnskap/kontantstrøm vurderingen tas hensyn til følgende nøkkeltall:

Komponenter	Vekting	Nøkkeltall
Lønnsomhet	35 %	Kontantstrøm i % av gjeld Resultatgrad Totalrentabilitet
Likviditet	30 %	Likviditetsgrad 1
Soliditet	35 %	Egenkapitalandel

På bakgrunn av ovennevnte matriser blir det enkelte engasjement tildelt verdier som fordeler engasjementene i fem akkumulerte risikoklasser.

Risikoklasse	A	B	C	D	E
Risiko	Minimal	Lav	Middels	Høy	Meget høy

Banken vektlegger kreditrisiko ved prising av sine engasjementer. Det er således normalt en relativ sammenheng mellom risikoklassifisering og prising av lån.

Engasjementer som er garantert av Den norske Stat, (fylkes-)kommune eller er sikret med bankinnskudd tildeles risikoklasse A.

MORBANK

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppe nedskrivning	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
A	1 304	1 121	24	15	162	157	0	0	0	0	0	0	0	0
B	1 740	1 448	27	28	81	132	0	0	0	0	0	0	2	2
C	449	664	17	11	75	12	22	3	0	0	0	0	3	3
D	136	87	1	1	1	1	22	32	4	1	1	1	6	4
E	53	58	0	1	0	0	49	44	0	9	15	15	1	1
Ikke klassifisert	0	20	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum 31.12.	3 682	3 397	70	57	319	304	93	80	4	10	16	16	12	10

* Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer

Note 19 (forts.)

(tall i hele mill.)

KONSERN

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån*		Garantier		Ubenyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppe nedskrivning	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
A	1 307	1 155	23	15	162	159	0	0	0	0	0	0	0	0
B	1 763	1 513	27	27	85	135	0	0	0	0	0	0	2	2
C	459	689	17	11	75	15	22	3	0	0	0	0	3	3
D	136	87	1	1	1	1	22	32	4	1	1	1	6	4
E	53	58	0	1	0	0	49	44	0	9	15	15	1	1
Ikke klassifisert	0	20	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Sum 31.12.	3 718	3 522	69	57	323	312	93	80	4	10	16	16	12	10

*) Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer

Kommentar til porteføljens utvikling

Bedriftsmarkedsporteføljen har forbedret sin risikoprofil de siste årene. Kredittveksten er i hovedsak kommet i risikoklasse A og B. Totalt brutto utlån til kunder i risikoklasse A og B utgjør 83 % av porteføljen ved utløpet av 2012, mot 76 % ved utløpet av 2011 (57 % ved utløpet av 2009). Bedriftsmarkedsporteføljen har en marginal økning i utlånsvolum til kunder innenfor risikoklasse D og E siste år, men en betydelig reduksjon over de siste 4 år. Totalt brutto utlån i risikoklasse D og E utgjør 5 % av porteføljen ved utløpet av 2012, mot 4 % ved utløpet av 2011 (16 % ved utløpet av 2009).

Tap

Resultatførte individuelle tapsnedskrivninger i bedriftsmarkedsporteføljen er uendret i 2012 (2011 reduksjon 3,8 MNOK). Totalt balanseførte individuelle tapsnedskrivninger i 2012 er 16,3 MNOK, som er 0,42 % av brutto utlån. Balanseførte gruppenedskrivninger er økt med 1,9 MNOK til 12,1 MNOK (2011 reduksjon 2,4 MNOK). Gruppenedskrivninger utgjør 0,31 % av brutto utlån BM ved utløpet av 2012.

Note 20 Kreditrisiko og risikoklassifisering **PRIVATMARKED**

(tall i hele mill.)

Risikoklassifiseringssystem

Alle engasjement i privatkundesektor større enn NOK 100.000 med sikkerhet risikoklassifiseres. Klassifiseringen skjer på grunnlag av tre risikofaktorer som gir karakterer for følgende forhold:

Risikofaktor	Vekting	Karaktersystem
Betalingsevne	50 %	Karakter A til E
Sikkerhet	30 %	Karakter A til E
Betalingsvilje	20 %	Karakter A til E

Betalingsvilje er basert på flere atferdskriterier, herunder betalingsanmerkninger.

Faktorene vektet i forhold til hverandre og danner kundens risikoklasse. Engasjementene fordeles i fem akkumulerte risikoklasser.

Risikoklasse	A	B	C	D	E
Risiko	Minimal	Lav	Middels	Høy	Meget høy

For personkunder oppdateres risikoklassifiseringen hver gang det foretaes endring på kundens engasjement eller pant.

Ut over det gjennomgås kunder med restrisiko periodisk på manuell basis. I tillegg til å gi en løpende oversikt over risikoeksponeringen, brukes risikoklassifisering også ifm prising av engasjementer.

MORBANK

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån*		Garantier		Ubennyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppe nedskrivning	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
A	752	799	2	0	178	165	1	0	0	0	0	0	2	2
B	3 156	2 970	4	0	283	286	13	14	0	0	0	0	6	5
C	1 283	1 103	2	0	44	36	8	11	0	0	0	0	2	2
D	695	595	0	0	21	8	9	6	0	3	0	1	1	1
E	11	14	0	0	2	0	3	6	0	0	3	4	0	0
Ikke klassifisert	20	31	0	0	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Sum 31.12.	5 916	5 513	8	1	530	496	34	38	0	3	3	4	10	9

KONSERN

Brutto utlån, garantier og tap på utlån for hver risikogruppe

Risikoklasse	Brutto utlån*		Garantier		Ubennyttet trekkfasilitet		Misligholdte engasjement		Tapsutsatte engasjement		Individuelle tapsnedskrivninger		Gruppe nedskrivning	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
A	1 657	1 567	2	0	341	293	1	0	0	0	0	0	2	2
B	5 749	5 151	4	0	588	539	16	16	0	0	0	0	6	6
C	1 848	1 547	2	0	74	60	8	11	0	0	0	0	2	2
D	735	618	0	0	22	10	9	6	0	3	0	1	1	1
E	11	14	0	0	2	0	3	6	0	0	3	4	0	0
Ikke klassifisert	20	31	0	0	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Sum 31.12.	10 019	8 928	8	1	1 030	903	37	40	0	3	3	4	11	10

* Før verdiendring på lån til virkelig verdi, påløpte renter og amortiseringer

Kommentarer til utvikling

Konsernet har relativt lav kreditrisiko i privatmarkedsporteføljen. Det er en mindre migrering av sum engasjement til lavere risikoklasser i 2012. Totale engasjement i risikoklassene A og B utgjør 74 % av porteføljen ved utløpet av 2012, mot 75 % ved utløpet av 2011.

Tap

Tapsestimat anvendt i gruppenedskrivninger er fremkommet som et resultat av erfaringstall og lokale markedsforhold.

Banken har i siste 10 års perioden tilnærmet ikke hatt tap på privatmarkedsporteføljen. Økning i arbeidsledighet og rente er de mest kritiske faktorene i forhold til tapsrisiko.

Note 21 Kredittrisiko – pantesikkerhet i bolig

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Lån med sikkerhet i bolig < 80% av forsvarlig verdigrunnlag	6 487,8	6 196,7	10 604,1	9 726,7
Lån med sikkerhet i bolig > 80% av forsvarlig verdigrunnlag	607,1	554,6	630,7	568,6
Øvrige utlån	2 522,2	2 183,1	2 525,3	2 183,9
Sum utlån	9 617,0	8 934,4	13 760,1	12 479,2

Før nedskrivninger og øvrige verdiendringer på utlån

Note 22 Finansielle derivater

(i mill. kr)

Finansielle derivater er avtaler som inngås for å sikre finansielle verdier i form av rentevilkår og verdi av egenkapitalinstrumenter for bestemte perioder. Det finnes flere typer finansielle derivater, men Fana Sparebank har kun benyttet rentebytteavtaler (swapper) for å sikre banken mot svingninger mellom korte og lange renter i rentemarkedet. Dette er avtaler som gjøres med andre finansinstitusjoner, der vi bytter kontantstrømmer for et avtalt beløp over en avtalt periode.

Banken har også et derivat knyttet opp til et garantikonsortium knyttet til Eksportfinans. Derivatet måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle derivatet mor og konsern

	31.12.12			31.12.11		
	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi	Negativ markedsverdi	Nominelle verdier totalt	Positiv markedsverdi	Negativ markedsverdi
Renterelaterte kontrakter knyttet til utlån						
Rentebytteavtaler	966,2		28,0	455,6		16,7
Renterelaterte kontrakter knyttet til funding						
Rentebytteavtaler	400,0	4,5		400,0	10,4	
Derivat, garantikonsortium Eksportfinans		2,9				0,9
Sum finansielle derivater	1 366,2	7,4	28,0	855,6	10,4	17,6

Note 23 Rentebærende verdipapirer

(i mill. kr)

På balansetidspunktet er obligasjonene og sertifikatene verdsatt til virkelig verdi på bakgrunn av markedsverdier mottatt fra Norges Fondsmeglerforbund. Norges Fondsmeglerforbund nedsetter en komité av nøytrale parter som beregner markedsverdier pr. årsskiftet. Beregningene gjennomføres ved hjelp av godt utprøvde og anerkjente systemer. Utgangspunktet for beregningene er NIBOR rentene i den korte enden og swap-rentene for lån med løpetid over ett år. Risikotillegg samt eventuelt likviditetstillegg fastsettes av komiteens medlemmer for hvert enkelt lån.

Beholdningen består også av obligasjoner med fortrinnsrett utstedet av Fana Sparebank Boligkreditt AS. Noen av disse verdipapirene har banken intensjoner om og evne til å holde til forfall og blir balansertført til amortisert kost jfr. note 12.

Virkelig verdi for pengemarkedsfondene er basert på kvoterte priser i et aktivt marked.

	Risiko vekt	Pålydende 31.12.12	MORBANK		KONSERN	
			31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Sertifikater og obligasjoner utstedt av det offentlige						
Stat og statsgaranterte	0	361,0	359,9	409,1	359,9	409,1
Kommuner og fylkeskommuner	20	70,0	70,2	109,9	70,2	109,1
Sum utstedt av det offentlige		431,0	430,2	519,0	430,2	519,0
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre						
Særskilt sikre obligasjoner	10	1 685,0	1 690,0	1 424,8	795,0	624,8
Finansforetak	20	479,0	483,0	334,0	483,0	334,0
Øvrige	100	179,5	180,4	128,3	180,4	128,3
Sum utstedt av andre		2 343,5	2 353,5	1 887,0	1 458,6	1 087,0
Sum obligasjoner og sertifikater		2 774,5	2 783,6	2 406,1	1 888,6	1 606,1
Pengemarkedsfond						
Pengemarkedsfond 20% vektet	20		375,2	540,6	375,2	540,6
Pengemarkedsfond 100% vektet	100		261,3	176,3	261,3	176,3
Sum pengemarkedsfond			636,5	716,9	636,5	716,9
Sum rentebærende verdipapir			3 420,1	3 123,0	2 525,1	2 323,0

Portefølleinndeling av sertifikater og obligasjoner

MORBANK	Ansk. kost	Balanseverdi	Andel børs	Effektiv rente
Klassifisert holde til forfall	800,1	800,0	0,0 %	2,74 %
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring	1 974,3	1 983,6	89,1 %	4,33 %
Sum	2 774,4	2 783,6	63,5 %	3,81 %

KONSERN

Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved første gangs balanseføring	1 879,1	1 888,4	88,5 %	4,36 %
Sum	1 879,1	1 888,4	88,5 %	4,36 %

Effektiv rente inneholder renteinntekter, realisert og urealisert gevinst

Beholdningsendring holde til forfall obligasjoner, MORBANK

	Særskilt sikre obligasjoner
Inngående balanse 01.01.12	800,08
Tilgang	-
Avgang	-
Tap/gevinst	-
Periodisert verdiendring	-0,03
Utgående beholdning 31.12.12	800,05

Note 24 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap MORBANK

(i mill. kr)

For regnskapsprinsipper og vurderinger henvises til note 1 og 2.

Klassifisering av aksjer, andeler og egenkapitalbevis	31.12.12	31.12.11
<i>Aksjer trading</i>		
Børsnoterte	14,5	10,7
Unoterte	0,0	0,0
Fondandeler	0,0	0,0
Sum trading	14,5	10,7
<i>Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved førstegangs balanseføring</i>		
Børsnoterte	0,0	0,0
Unoterte	3,9	5,2
Fondandeler	12,6	7,9
Sum klassifisert til virkelig verdi	16,4	13,0
<i>Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg</i>		
Børsnoterte	0,0	0,0
Unoterte	220,9	194,1
Fondandeler	0,0	0,0
Sum klassifisert som tilgjengelig for salg	220,9	194,1
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	251,8	217,8

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og egenkapitalbevis pr. 31.12.2012

Selskapets navn	Aksjekapital	Antall aksjer	Eierandel i %	Balanseført verdi	Markedsverdi
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading					
Cermaq ASA	925	5 000	0,01 %	0,4	0,4
DnB ASA	16 288	8 000	0,00 %	0,6	0,6
DNO International ASA	256	100 000	0,01 %	0,9	0,9
Gjensidige Forsikring ASA	1 000	10 542	0,00 %	0,9	0,9
Helgeland Sparebank Egenkapitalbevis	935	8 400	0,04 %	0,3	0,3
Marine Harvest ASA	2 811	300 000	0,01 %	1,5	1,5
Norsk Hydro ASA	2 276	20 000	0,00 %	0,6	0,6
Orkla ASA	1 274	20 000	0,00 %	1,0	1,0
Oslo Børs VPS Holding ASA	86	10 000	0,02 %	0,4	0,4
Renewable Energy Corporation ASA	2 114	200 000	0,01 %	0,2	0,2
Sandnes Sparebank Egenkapitalbevis	711	7 005	0,10 %	0,5	0,5
Sparebank1 Buskerud-Vestfold Egenkapitalbevis	280	6 247	0,11 %	0,2	0,2
Sparebanken Vest Egenkapitalbevis	794	98 171	0,31 %	2,9	2,9
Sparebanken Øst Egenkapitalbevis	207	30 000	0,14 %	1,0	1,0
VISA Inc	836 870	2 440	0,00 %	2,0	2,0
Yara International ASA	483	4 000	0,00 %	1,1	1,1
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading				14,5	14,5

Note 24 (forts)

(i mill. kr)

<i>Selskaps navn</i>	<i>Aksjekapital</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Eierandel i %</i>	<i>Balanseført verdi</i>	<i>Markedsverdi</i>
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet					
Norgesinvestor Opportunities A	100	40 000	3,21 %	3,9	3,9
Holberg Norden		11 312		2,0	2,0
Pareto Aktiv		1 009		4,1	4,1
Skagen Global		3 191		2,7	2,7
Skagen Kon-Tiki		5 102		2,7	2,7
Terra Europa		943		1,1	1,1
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet				16,4	16,4
Aksjer tilgjengelig for salg					
Bankenes ID-tjeneste	100	6 700	6,7 %	0,0	0,0
Borea Kreditt AS	6	50 000	0,9 %	0,8	0,8
Brage Finans AS	50	7 500 000	15,0 %	35,2	35,2
Eiendomskreditt AS	272	272 000	10,0 %	30,5	30,5
Eksportfinans ASA	2 771	943	0,4 %	14,3	14,3
Fish Pool AS	2	8 377	5,2 %	1,3	1,3
Frende Holding AS	676	839 339	12,4 %	127,6	127,6
Kredittforening for Sparebanker	50	920	1,8 %	0,9	0,9
Nets Holding A/S	184	117 867	0,1 %	5,7	5,7
Nordito Property AS	254	14 270	0,1 %	0,4	0,4
Norne Eierselskap AS	46	17 867 955	10,0 %	3,4	3,4
Novel Diagnostics ASA	0	200	0,1 %	0,0	0,0
Sarsia Innovation AS	24	167	0,2 %	0,0	0,0
Spama	3	500	1,6 %	0,7	0,7
Sum aksjer tilgjengelig for salg				220,9	220,9
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis				251,8	251,8
Andeler i tilknyttet selskap					
K/S A/S Nye Rosendahl Industrier			23,75 %	0,9	0,9
Sum aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttet selskap				252,7	252,7

Note 25 Aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttede selskap **KONSERN**

(i mill. kr)

For regnskapsprinsipper og vurderinger henvises til note 1 og 2.

Klassifisering av aksjer, andeler og egenkapitalbevis	31.12.12	31.12.11
<i>Aksjer trading</i>		
Børsnoterte	14,5	10,7
Unoterte	0,0	0,0
Fondandeler	0,0	0,0
Sum trading	14,5	10,7
<i>Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved førstegangs balanseføring</i>		
Børsnoterte	4,3	3,8
Unoterte	3,9	5,2
Fondandeler	12,6	7,9
Sum klassifisert til virkelig verdi	20,7	16,8
<i>Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg</i>		
Børsnoterte	0,0	0,0
Unoterte	220,9	194,1
Fondandeler	0,0	0,0
Sum klassifisert som tilgjengelig for salg	220,9	194,1
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis	256,2	221,6

Spesifikasjon over investeringer i aksjer, andeler og egenkapitalbevis pr. 31.12.2012

Selskaps navn	Aksjekapital	Antall aksjer	Eierandel i %	Balanseført verdi	Markedsverdi
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading					
Cermaq ASA	925	5 000	0,01 %	0,4	0,4
DnB ASA	16 288	8 000	0,00 %	0,6	0,6
DNO International ASA	256	100 000	0,01 %	0,9	0,9
Gjensidige Forsikring ASA	1 000	10 542	0,00 %	0,9	0,9
Helgeland Sparebank Egenkapitalbevis	935	8 400	0,04 %	0,3	0,3
Marine Harvest ASA	2 811	300 000	0,01 %	1,5	1,5
Norsk Hydro ASA	2 276	20 000	0,00 %	0,6	0,6
Orkla ASA	1 274	20 000	0,00 %	1,0	1,0
Oslo Børs VPS Holding ASA	86	10 000	0,00 %	0,4	0,4
Renewable Energy Corporation ASA	2 114	200 000	0,01 %	0,2	0,2
Sandnes Sparebank Egenkapitalbevis	711	7 005	0,10 %	0,5	0,5
Sparebank1 Buskerud-Vestfold Egenkapitalbevis	280	6 247	0,11 %	0,2	0,2
Sparebanken Vest Egenkapitalbevis	794	98 171	0,31 %	2,9	2,9
Sparebanken Øst Egenkapitalbevis	207	30 000	0,14 %	1,0	1,0
VISA Inc	836 870	2 440	0,00 %	2,0	2,0
Yara International ASA	483	4 000	0,00 %	1,1	1,1
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis holdt for trading				14,5	14,5

Note 25 (forts)

(i mill. kr)

<i>Selskaps navn</i>	<i>Aksjekapital</i>	<i>Antall aksjer</i>	<i>Eierandel i %</i>	<i>Balanseført verdi</i>	<i>Markeds-verdi</i>
Aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet					
Itera ASA	25	70 000	0,09 %	0,1	0,1
Tomra Systems ASA	148	5 500	0,00 %	0,3	0,3
DNB ASA	16 288	12 251	0,00 %	0,9	0,9
Tide ASA	20	25 110	0,11 %	0,4	0,4
Gjensidige Forsikring ASA	1 000	2 481	0,00 %	0,2	0,2
Marine Harvest ASA	2 811	75 000	0,00 %	0,4	0,4
Orkla ASA	1 274	8 000	0,00 %	0,4	0,4
Statoil ASA	7 972	4 311	0,00 %	0,6	0,6
Norwegian Property ASA	274	20 000	0,00 %	0,2	0,2
Yara International ASA	483	1 500	0,00 %	0,4	0,4
DNO International ASA	256	42 000	0,00 %	0,4	0,4
Royal Caribbean Cruises LTD	12	2 000	0,00 %	0,1	0,1
Norgesinvestor Opportunities A	100	40 000	3,21 %	3,9	3,9
Holberg Norden		11 312		2,0	2,0
Pareto Aktiv		1 009		4,1	4,1
Skagen Global		3 191		2,7	2,7
Skagen Kon-Tiki		5 102		2,7	2,7
Terra Europa		943		1,1	1,1
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis til virkelig verdi over resultatet				20,7	20,7
Aksjer tilgjengelig for salg					
Bankenes ID-tjeneste	100	6 700	6,7 %	0,0	0,0
Borea Kreditt AS	6	50 000	0,9 %	0,8	0,8
Brage Finans AS	50	7 500 000	15,0 %	35,2	35,2
Eiendomskreditt AS	272	272 000	10,0 %	30,5	30,5
Eksportfinans ASA	2 771	943	0,4 %	14,3	14,3
Fish Pool AS	2	8 377	5,2 %	1,3	1,3
Frende Holding AS	676	839 339	12,4 %	127,6	127,6
Kredittforening for Sparebanker	50	920	1,8 %	0,9	0,9
Nets Holding A/S	184	117 867	0,1 %	5,7	5,7
Nordito Property AS	254	14 270	0,1 %	0,4	0,4
Norne Eierselskap AS	46	17 867 955	10,0 %	3,4	3,4
Novel Diagnostics ASA	0	200	0,1 %	0,0	0,0
Sarsia Innovation AS	24	167	0,2 %	0,0	0,0
Spama	3	500	1,58 %	0,7	0,7
Sum aksjer tilgjengelig for salg				220,9	220,9
Sum aksjer, andeler og egenkapitalbevis for konsern				256,2	256,2
Andeler i tilknyttet selskap					
K/S A/S Nye Rosendahl Industrier			23,75 %	0,9	0,9
Sum aksjer, andeler, egenkapitalbevis og tilknyttet selskap				257,0	257,0

Note 26 Datterselskap

	Forretnings- kontor	Eierandel	Andel av stem- meberettiget kapital	Adresse
Fana Sparebank Eiendom AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Regnskap AS	Midtun	100 %	100 %	Pb. 125 Midtun
Fana Sparedata AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
Fana Sparebank Boligkreditt AS	Nesttun	100 %	100 %	Pb. 10 Nesttun
AS Kinobygg	Nesttun	87 %	87 %	Pb. 10 Nesttun

Verdi konsoliderte datterselskaper

(i mill. kr)

	Aksjekapital	Antall aksjer	Pålydende	Kostpris /bokf.verdi	Resultat e/skatt i kr	Andel egenkap. 31.12.12
Fana Sparedata AS	1	500	1 000	0,5	0,4	1,2
Fana Sparebank Eiendom AS	6	5 758	1 000	5,8	3,6	7,1
Fana Sparebank Regnskap AS	1	500	1 000	1,9	0,2	1,4
Fana Sparebank Boligkreditt AS	240	150 000	1 600	254,3	24,1	290,3
AS Kinobygg	0	166	600	0,6	0,9	7,0
Sum eierinteresser i datterselskaper				263,0	29,1	307,0

Note 27 Immateriell eiendeler

(i mill. kr)

	MORBANK			KONSERN		
	Programvare og lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Sum	Programvare og lisenser	Øvrige immaterielle eiendeler	Total
Anskaffelseskost 1.1.2011	12,6	-	12,6	12,8	1,2	14,1
Tilgang i året	13,6	-	13,6	13,7	-	13,7
Avgang i året til ansk. kost.	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost pr. 31.12.2011	26,2	-	26,2	26,5	1,2	27,7
Akk. av- og nedskrivninger	12,1	-	12,1	12,4	1,2	13,6
Bokført verdi pr. 31.12.2011	14,1	-	14,1	14,1	0,0	14,1
Anskaffelseskost 1.1.2012	26,2	-	26,2	26,5	1,2	27,7
Tilgang i året	7,1	-	7,1	7,2	-	7,2
Avgang i året til ansk. kost.	-	-	-	-	-	-
Anskaffelseskost pr. 31.12.2012	33,3	-	33,3	33,7	1,2	35,0
Akk. av- og nedskrivninger	17,0	-	17,0	17,2	1,2	18,4
Bokført verdi pr. 31.12.2012	16,4	-	16,4	16,5	0,0	16,5
Ordinære avskrivninger i år	4,8	-	4,8	4,8	-	4,8

Programvare og lisenser har en regnskapsmessig lineær avskrivning fra 3 år til 5 år.

Note 28 Varige driftsmidler

(i mill. kr)

	MORBANK				KONSERN			
	<i>Maskiner, inventar og transport- midler</i>	<i>Bygninger</i>	<i>Investerings- eiendom</i>	<i>Sum</i>	<i>Maskiner, inventar og transport- midler</i>	<i>Bygninger</i>	<i>Investerings- eiendom</i>	<i>Sum</i>
Anskaffelseskost 1.1.2011	35,0	93,6	0,0	128,5	41,8	98,9	0,0	140,7
Tilgang i året	3,6	0,2	0,0	3,8	4,0	0,2	0,0	4,2
Avgang i året til ansk. kost.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Anskaffelseskost pr. 31.12.2011	38,5	93,8	0,0	132,3	45,8	99,1	0,0	144,9
Akk. av- og nedskrivninger	29,6	14,1	0,0	43,7	35,4	15,4	0,0	50,8
Bokført verdi pr. 31.12.2011	8,9	79,7	0,0	88,6	10,4	83,7	0,0	94,1
Anskaffelseskost 1.1.2012	38,5	93,8	0,0	132,3	45,8	99,1	0,0	144,9
Overf.fra bygning til investeringseiend.	0,0	-9,9	9,9	0,0	0,0	-9,9	9,9	0,0
Tilgang i året	3,0	2,7	0,2	5,9	3,2	2,7	0,0	5,9
Avgang i året til ansk. kost.	0,0	0,5	0,0	0,5	0,0	3,8	0,0	3,8
Anskaffelseskost pr. 31.12.2012	41,5	86,1	10,1	137,7	49,0	88,1	9,9	147,0
Akk. av- og nedskrivninger	32,8	15,1	1,2	49,0	39,3	15,1	1,2	55,6
Bokført verdi pr. 31.12.2012	8,8	71,0	8,9	88,7	9,7	73,0	8,8	91,5
Ordinære avskrivninger i år	3,1	2,5	0,2	5,8	4,0	2,5	0,2	6,6
Regnskapsmessige lineær avskrivning	10– 33 %	2–10 %	2–10 %		10–33 %	2–10 %	2–10 %	

Ordinære avskrivninger inneholder 0,417 MNOK i avskrivning på påkostning leide lokaler.

Avskrivning på påkostning leide lokaler blir bokført sammen med leiekostnader under andre driftskostnader, mens påkostningen er balanseført.

Avgang i året inneholder 3,3 MNOK salg av fast eiendom og 0,487 MNOK knyttes til utrangering av driftsmidler.

Gevinst ved salg av driftsmiddel utgjør 0,318 MNOK.

Anskaffelseskost og akk.av og nedskrivninger vedr.investeringseiendom er overf fra bygninger til investeringseiendom etter endring i bruk jf note 43.

Henviser til note 43 for virkelig verdi knyttet til investeringseiendom.

Avskrivning immaterielle eiendeler (note 27)	4,8	4,8
Avskrivning varige driftsmidler	5,8	6,6
Sum avskrivning	10,6	11,5
Herav avskrivning påkostning leide lokaler - ført andre driftskostnader (note 10)	-0,4	-0,4
Ordinære avskrivninger	10,2	11,0

Note 29 Gjeld

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Gjeld til kredittinstitusjoner				
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	33,3	109,1	20,6	88,9
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	937,9	1 137,7	937,9	1 137,7
Sum lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	971,2	1 246,8	958,5	1 226,6
Innskudd				
Vurdert til amortisert kost	8 133,0	7 524,3	8 125,3	7 518,1
Vurdert til virkelig verdi	929,8	900,9	929,8	900,9
Sum innskudd	9 062,7	8 425,2	9 055,1	8 419,1
Innskudd vurdert til virkelig verdi				
Balanse verdi 01.01.	900,9	588,7	900,9	588,7
Netto tilgang/avgang	28,4	311,9	28,4	311,9
Verdiregulering over resultat	0,4	0,3	0,4	0,3
Balanse verdi 31.12.	929,8	900,9	929,8	900,9
Pålydende verdi av innskudd vurdert til virkelig	928,7	900,4	928,7	900,4
Balanseført virkelig verdiendring	1,0	0,6	1,0	0,6
Balanse verdi 31.12	929,8	900,9	929,8	900,9
Virkelig verdivurdering spesifisert				
Balanse verdi 01.01.	0,6	0,3	0,6	0,3
Årets verdiregulering rente	0,5	0,5	0,5	0,5
Årets verdiregulering kreditspread	-0,1	-0,2	-0,1	-0,2
Balanse verdi 31.12.	1,0	0,6	1,0	0,6
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer				
Sertifikater og obligasjoner med flytende rente vurdert til amortisert kost	2 401,1	1 614,3	5 108,9	3 911,6
Obligasjoner med fast rente vurdert til virkelig verdi	404,5	408,0	404,5	408,0
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 805,6	2 022,2	5 513,4	4 319,6
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer vurdert til virkelig verdi				
Balanse verdi 01.01.	408,0	706,8	408,0	706,8
Netto tilgang/avgang	0,0	-299,5	0,0	-299,5
Verdiregulering over resultat	-3,4	0,6	-3,4	0,6
Balanse verdi 31.12.	404,5	408,0	404,5	408,0

Kreditspread er beregnet som differansen mellom endring i mer/mindreverdi på gjelden vurdert til virkelig verdi mot tilhørende endring i markedsverdi på swapavtaler. (Kreditspreaden for swapavtalene er uvesentlig). Ved beregning av markedsverdier på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og tilhørende swaper er det benyttet markedspriser fra uavhengige kilder.

Verdier er eksklusive påløpte renter. Påløpte renter er bokført under påløpte kostnader.

Note 29 (forts)

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Virkelig verdivurdering				
Balanse verdi 01.01	8,0	7,3	8,0	7,3
Årets verdiregulering rente	-5,9	-0,6	-5,9	-0,6
Årets verdiregulering kredittspread	2,5	1,2	2,5	1,2
Balanse verdi 31.12.	4,5	8,0	4,5	8,0
Verdiendring spesifisert				
Verdiregulering rente	4,5	10,4	4,5	10,4
Verdiregulering kredittspread	0,0	-2,5	0,0	-2,5
Balanse verdi 31.12.	4,5	8,0	4,5	8,0

	MORBANK	KONSERN
Forfallstidspunkt for gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)		
2013	1 200,0	1 465,0
2014	400,0	943,0
2015	400,0	1 500,0
2016	800,0	1 200,0
2017	0,0	400,0
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer (nominelle verdier)	2 800,0	5 508,0

Note 30 Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	2012	2011	2012	2011
Påløpte renter	28,8	34,5	34,8	42,2
Påløpte feriepenger og arb.giver.avg.	10,1	10,5	12,2	12,4
Påløpte kostnader og offentlige avg.	3,5	1,7	7,0	4,1
Avsatt formueskatt	3,3	3,3	3,3	3,3
Sum annen gjeld	45,8	49,9	57,2	61,9

Note 31 Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnader

(i hele 1000 kr)

Fana Sparebank er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Bankens pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Fana Sparebank har en kollektiv ytelsesbasert pensjonsforsikring i Storebrand forsikring. Ordningen ble lukket 01.01.06 og er gjeldende for dem som er ansatt før dette tidspunkt. Ordningen skal gi en pensjonsytelse på tilnærmet 70 prosent av sluttlønn, maksimert til 12G, gitt dagens folketrygd. Beregningen omfatter 73 ansatte og 32 pensjonister pr. utgangen av 2012.

Ansatte tiltrådt i banken etter 01.01.2006 blir tilsluttet bankens innskuddsbaserte pensjonsordning. Banken avsetter maksimalt i henhold til denne avtalen. Tilskudd til bankens innskuddsbaserte pensjonsordning kostnadsføres ved innbetaling.

Banken har også pensjonsforpliktelser utover den kollektive ordningen. Dette er knyttet til avtalefestet førtidspensjonering (AFP). Det

er 2 personer som står i den gamle AFP-ordning pr. utgangen av 2012. Arbeidstakere som tar ut AFP med virkning fra 2011 eller senere, vil bli gitt ytelser i den nye ordningen (AFP-tilskuddsloven av 19.02.10). Den nye ordningen anses å være en ytelsesbasert ordning, men da det ikke foreligger et pålitelig grunnlag for måling og allokering blir ordningen regnskapsført inntil videre som en innskuddspensjon.

I tillegg har banken en ordning som sikrer opptjening av alderspensjon fra 67 år for lønn utover 12 G. Ordningen skal sikre en ytelse på 70 % av pensjonsgrunnlaget. Beregningen omfatter 6 ansatte pr. utgangen av 2012. Ordningen skal dekkes over driften.

Pensjonsberegningene er foretatt av aktuar. Beregningene er basert på en rekke økonomiske og actuarielle forutsetninger. Ved beregningen av de fremtidige pensjonsplikter er følgende forutsetninger lagt til grunn både for sikrede og usikrede forpliktelser (AFP):

	2012	2011
Diskonteringsats	3,80 %	2,60 %
Forventet avkastning av midlene	4,00 %	4,10 %
Lønnsregulering	3,25 %	3,25 %
Forventet utvikling i grunnbeløpet til folketrygden G	3,25 %	3,25 %
Årlig regulering av pensjonene	1,40 %	1,40 %
Kalkulert bruk av AFP-ordningen	30 %	30 %

I beregningene ligger tabell K2005 for dødelighet til grunn. Forutsetningene bygger på veiledninger utgitt av Norsk Regnskapsstiftelse pr. desember 2012 og er vurdert mot forholdene for banken. Fra 2012 blir OMF-renten benyttet som grunnlag for diskonteringsrente. I 2011 ble statsobligasjonen lagt til grunn, tilsvarende statsobligasjonsrente pr. 31.12.12 er 2,3 %. Overgangen til OMF-rente er en estimatendring. For beløpsmessig effekt av estimatendringen henvises til sensitivitetsanalysen under.

Banken benytter den spesielle utjevningemetoden «korridor» for regnskapsmessig håndtering av estimatendringer og avvik mellom forventet og realisert avkastning på pensjonsmidler. Delen av estimatavviket som overstiger 10% av det største av pensjonsmidlene og pensjonsforpliktelsen føres mot resultatet. For 2012 utgjør resultatførte estimatendringer og avvik 3.050 tusen for morselskapet. Amortiseringen er foretatt over forventet gjenstående tjenestetid.

Plassering av pensjonsmidler

<i>Sist tilgjengelig informasjon:</i>	sep- 12	des- 11
Aksjer	18 %	17 %
Obligasjoner	66 %	45 %
Eiendom	15 %	17 %
Pengemarked	1 %	22 %
Faktisk avkastning på pensjonsmidlene	5,10 %	2,70 %

Note 31 (forts)

(i hele 1000 kr)

MORBANK

	2012				2011			
	Ordinær	AFP 12G ordning		Sum	Ordinær	AFP 12G ordning		Sum
1. Pensjonskostnader								
Årets pensjonsopptjening	4 690	0	1 398	6 088	3 801	0	1 223	5 024
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	3 245	6	171	3 423	3 981	49	181	4 211
Brutto pensjonskostnad	7 936	6	1 569	9 511	7 783	49	1 403	9 235
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	3 473	0	0	3 473	4 218	0	0	4 218
Administrasjonskostnader	747	0	0	747	747	0	0	747
Resultatført implementeringsvirkning	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatført planendring	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatførte estimatendringer og avvik	2 575	366	109	3 050	828	-370	51	509
Arbeidsgiveravgift	629	1	221	851	503	7	198	707
Estimert pensjonskostnad	8 414	373	1 899	10 687	5 642	-315	1 653	6 980
2. Pensjonsforpliktelser								
Pensjonsforpliktelse 01.01.	125 597	482	6 580	132 659	100 252	1 518	4 517	106 286
Årets pensjonsopptjening	4 690	0	1 398	6 088	3 801	0	1 223	5 024
Rentekostnad	3 245	6	171	3 423	3 981	49	181	4 211
Planendring	0	0	0	0	0	0	0	0
Estimatendringer og avvik	-25 124	305	-1 580	-26 399	18 992	-480	660	19 172
Arb.giver avg.	0	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonsutbetalinger	-1 545	-473	0	-2 018	-1 429	-605	0	-2 034
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12	106 864	320	6 569	113 753	125 597	482	6 580	132 659
3. Pensjonsmidler								
Pensjonsmidler 01.01	82 915	0	0	82 915	77 076	0	0	77 076
Avkastning på midlene	3 473	0	0	3 473	4 218	0	0	4 218
Estimatendringer og avvik	-1 714	0	0	-1 714	-3 296	0	0	-3 296
Innbetalinger av midler	7 000	0	0	7 000	7 000	0	0	7 000
Administrasjonskostnader	-654	0	0	-654	-654	0	0	-654
Pensjonsutbetalinger	-1 545	0	0	-1 545	-1 429	0	0	-1 429
Pensjonsmidler 31.12.	89 475	0	0	89 475	82 915	0	0	82 915
4. Netto pensjonsmidler/forpliktelse								
Brutto pensjonsplikter	106 864	320	6 569	113 753	125 597	482	6 580	132 659
Pensjonsmidler til markedsverdi	89 475	0	0	89 475	82 915	0	0	82 915
Netto pensjonsforpliktelse	17 389	320	6 569	24 278	42 683	482	6 580	49 744
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	-14 178	-36	181	-14 033	-43 465	-55	-1 730	-45 250
Arbeidsgiveravgift	2 452	45	926	3 423	6 018	68	928	7 014
Netto pensjonsmidler (-)/forpliktelse (+)	5 663	328	7 677	13 668	5 236	495	5 778	11 508
Pensjonskostnad i resultatregnskapet:				2 012				2 011
Forskjellen mellom Netto pensjonsmidler IB og UB				2 160				-1 698
Innbetalt til premiefondet/premie				7 000				7 000
Anslag pensjonsutbetaling over driften AFP				540				691
Arbeidsgiveravgift/administrasjonskostnader				987				987
Pensjonskostnad aktuarberegning				10 687				6 980
Avvik mellom pensjonsutbetaling aktuarber. og reell utbet.								51
Ordinært til innskuddspensjon				1 551				895
Ordinært til fellesordningen				734				609
Arbeidsgiveravg./administrasjonskostnader				-1 018				-1 054
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet				11 954				7 481

Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte ordningen i 2013 utgjør 7 millioner for morbank.

Note 31 (forts)

(i hele 1000 kr)

KONSERN

	2012				2011			
	Ordinær	AFP 12G ordning	Sum		Ordinær	AFP 12G ordning	Sum	
1. Pensjonskostnader								
Årets pensjonsopptjening	4 764	0	1 398	6 162	3 953	0	1 223	5 176
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	3 305	29	171	3 504	4 088	81	181	4 350
Brutto pensjonskostnad	8 069	29	1 569	9 666	8 041	81	1 403	9 525
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	3 529	0	0	3 529	4 344	0	0	4 344
Administrasjonskostnader	786	0	0	786	781	0	0	781
Resultatført implementeringsvirkning	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatført planendring	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultatførte estimatendringer og avvik	2 658	360	109	3 127	828	-359	51	520
Arbeidsgiveravgift	640	4	221	865	521	11	198	731
Estimert pensjonskostnad	8 623	392	1 899	10 915	5 827	-266	1 653	7 213
2. Pensjonsforpliktelser								
Pensjonsforpliktelse 01.01	127 155	1 210	6 580	134 945	102 912	2 460	4 517	109 889
Årets pensjonsopptjening	4 764	0	1 398	6 162	3 953	0	1 223	5 176
Rentekostnad	3 305	29	171	3 504	4 088	81	181	4 350
Planendring	0	0	0	0	0	0	0	0
Estimatendringer og avvik	-25 832	323	-1 580	-27 089	18 094	-470	660	18 284
Arbeidsgiveravgift	0	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonsutbetalinger	-1 549	-759	0	-2 308	-1 433	-862	0	-2 295
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12.	107 842	803	6 569	115 215	127 614	1 210	6 580	135 403
3. Pensjonsmidler								
Pensjonsmidler 01.01	84 202	0	0	84 202	79 371	0	0	79 371
Avkastning på midlene	3 529	0	0	3 529	4 344	0	0	4 344
Estimatendringer og avvik	-2 319	0	0	-2 319	-4 570	0	0	-4 570
Innbetalinger av midler	7 230	0	0	7 230	7 176	0	0	7 176
Administrasjonskostnader	-689	0	0	-689	-685	0	0	-685
Pensjonsutbetalinger	-1 549	0	0	-1 549	-1 433	0	0	-1 433
Pensjonsmidler 31.12.	90 405	0	0	90 405	84 202	0	0	84 202
4. Netto pensjonsmidler/forpliktelse								
Brutto pensjonsplikter	107 842	803	6 569	115 215	127 614	1 210	6 580	135 403
Pensjonsmidler til markedsverdi	90 405	0	0	90 405	84 202	0	0	84 202
Netto pensjonsforpliktelse	17 438	803	6 569	24 810	43 412	1 210	6 580	51 202
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	-14 950	19	181	-14 750	-44 064	-131	-1 730	-45 925
Arbeidsgiveravgift	2 459	113	926	3 498	6 121	171	928	7 219
Netto pensjonsmidler (-) /forpliktelse (+)	4 946	935	7 677	13 558	5 469	1 250	5 778	12 496
Pensjonskostnad i resultatregnskapet:				2 012				2 011
Forskjellen mellom Netto pensjonsmidler IB og UB				1 062				-1 958
Innbetalt til premiefondet/premie				7 263				7 176
Anslag pensjonsutbetaling over driften AFP				866				983
Arbeidsgiveravgift/administrasjonskostnader				987				1 012
Pensjonskostnad aktuarberegning				10 178				7 213
Avvik mellom pensjonsutbetaling aktuarber. og reell utbet.				28				54
Ordinært til innskuddspensjon				2 553				1 765
Ordinært til fellesordningen				897				729
Arbeidsgiveravg./administrasjonskostnader				-1 090				-1 079
Totale pensjonskostnader i resultatregnskapet				12 565				8 681

Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte ordningen i 2013 utgjør 7,2 millioner for konsernet.

Note 31 (forts)

(i hele 1000 kr)

Historisk utvikling i pensjonsforpliktelsen	31.12.12	31.12.11	31.12.10	31.12.09	31.12.08
Brutto pensjonsforpliktelse *	118 713	142 623	114 193	116 410	110 503
Brutto pensjonsmidler	-90 405	-84 202	-79 371	-70 297	-62 965
Ikke regnskapsførte forpliktelser (estimatavvik)	-14 750	-45 925	-20 368	-19 131	-21 709
Netto balanseførte pensjonsforpliktelser	13 558	12 496	14 454	26 982	25 829

* Brutto pensjonsforpliktelser inkluderer arbeidsgiveravgift

Sensitivitet pensjon

Pensjonsforpliktelse vil endres i takt med endringer i forutsetningene. Tabellene under viser hvordan pensjonsforpliktelsen og kostnaden vil endres ved 1 % endring (+/-) i diskonteringsrenten og lønnsveksten, forutsatt at andre parametre er konstante.

Diskonteringsrente

Diskonteringsrente lik 3,80% i dagens

Avtale	Pensjonsforpliktelse (DBO) pr. 31.12.12			Prosentvis endring (DBO)	
	dagens	1,00 %	-1,00 %	1,00 %	-1,00 %
184	106 864	90 394	128 013	-15,40 %	19,80 %
Lønn over 12G	6 569	5 876	7 397	-10,60 %	12,60 %
AFP	320	317	322	-0,80 %	0,80 %

Avtale	Service cost (SC) for 2013			Prosentvis endring (SC)	
	dagens	1,00 %	-1,00 %	1,00 %	-1,00 %
184	3 417	2 763	4 282	-19,10 %	25,30 %
Lønn over 12G	1 035	930	1 161	-10,10 %	12,10 %
AFP	i.a.	i.a.	i.a.	i.a.	i.a.

Lønnsvekst (AFP-avtale er upåvirket av endring i lønnsvekst)

Lønnsvekst lik 3,25% i dagens

Avtale	Pensjonsforpliktelse (DBO) pr. 31.12.12			Prosentvis endring (DBO)	
	dagens	1,00 %	-1,00 %	1,00 %	-1,00 %
184	106 864	119 551	97 312	11,90 %	-8,90 %
Lønn over 12G	6 569	7 630	5 702	16,20 %	-13,20 %

Avtale	Service cost (SC) for 2013			Prosentvis endring (SC)	
	dagens	1,00 %	-1,00 %	1,00 %	-1,00 %
184	3 417	4 102	2 902	20,10 %	-15,10 %
Lønn over 12G	1 035	1 236	874	19,40 %	-15,60 %

Virkning av IAS19 Revised

5. juni vedtok EU endringer i IAS19 standarden, IAS19R. Den nye standarden trer i kraft 1. januar 2013. IAS19R medfører endringer i både balansen og årlig pensjonskostnad. Det er ikke tillatt med korridormetoden i den nye standarden. Estimatavviket vil ikke inngå som pensjonskostnad, men skal innregnes direkte i totalresultatet i den perioden det oppstår. Tidligere opparbeidet estimatavvik må innregnes direkte mot egenkapitalen pr. 01.01.13. Forventet avkastning

på pensjonsmidlene vil fra 2013 settes lik diskonteringsrenten. Ved å redusere avkastningen til å være lik diskonteringsrenten vil den forventede avkastningen bli lavere enn tidligere og føre til en økning i pensjonskostnaden.

Under vises forskjellen på balanseført forpliktelse for dagens regnskapsstandard IAS19 og ved omarbeiding til ny standard IAS19R for morbank.

Note 31 (forts)

(i hele 1000 kr)

	IAS19 31.12.12	IAS19 R 31.12.12	IAS19 R 01.01.12
Brutto pensjonsforpliktelse inklusive arbeidsgiveravgift (PBO)	117 176	117 176	139 673
Pensjonsmidler	89 475	89 475	82 915
Netto pensjonsforpliktelse	27 701	27 701	56 758
Ikke resultatført estimatavvik	-14 033		
Balanseført forpliktelse	13 668	27 701	56 758
Egenkapitaleffekt (justert for utsatt skatteeffekt)		-10 104	-32 580

Note 32 Avsetninger og pensjonsforpliktelser

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Pensjonsforpliktelse	13,7	11,5	13,6	12,5
Tapsavsetning garantier	0,2	0,2	0,2	0,2
Sum avsetninger og pensjonsforpliktelser	13,9	11,7	13,8	12,7

Note 33 Kapitaldekning

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Sparebankenes fond	1 205,5	1 144,3	1 205,5	1 144,3
Gavefond	3,6	4,2	3,6	4,2
Fond for urealiserte gevinster	30,8	30,5	30,8	30,5
Annen egenkapital	0,0	0,0	48,0	22,9
Urealiserte verdiendringer verdipapir tilgjengelig for salg	-17,7	-19,8	-17,7	-19,8
Sum fond og lignende som inngår i kjernekapitalen	1 222,3	1 159,2	1 270,2	1 182,1
Tilleggskapital				
45 % av urealisert gevinst verdipapir tilgjengelig for salg	13,9	13,7	13,9	13,7
Sum tillegg	13,9	13,7	13,9	13,7
Fradrag				
Immatrielle eiendeler	16,4	14,1	16,5	14,1
Sum fradrag	16,4	14 061,0	16,5	14 146,0
Kjernekapital før fradrag	1 219,7	1 158,9	1 267,6	1 181,7
Ansvarlig kapital i andre kredittinstitusjoner	166,9	143,3	166,9	143,3
Sum netto ansvarlig kapital	1 052,8	1 015,5	1 100,7	1 038,3
Risikovektet volum	7 429,5	6 731,5	8 691,0	7 783,5
Samlet kapital krav	594,4	538,5	695,3	622,7
Kapitaldekning (kjernekapital)	14,17 %	15,09 %	12,66 %	13,34 %

Note 33 (forts)

(i mill. kr)

	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Spesifikasjon av samlet kapitalkrav				
Standardmetoden				
Lokale og regionale myndigheter	0,7	1,2	0,7	1,2
Institusjoner	51,5	57,3	25,5	33,9
Foretak	218,0	159,5	218,0	159,4
Massemarkedssegment	5,5	9,3	5,5	9,3
Engasjementer med pantesikkerhet i eiendom	218,4	220,1	342,9	326,0
Forfalte engasjementer	10,2	9,0	10,2	9,0
Obligasjoner med fortrinnsrett	13,5	11,4	6,3	5,0
Andeler i verdipapirfond	28,5	22,2	28,5	22,2
Øvrige engasjement	25,4	23,5	26,5	24,7
Samlet kapitalkrav for kredittmotparts- og forringelsesrisiko: (Standardmetoden)	571,7	513,6	664,1	590,8
Samlet kapitalkrav for operasjonell risiko (Basismetode)	37,8	38,0	46,4	44,9
Fradrag				
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner/annet	13,4	11,5	13,4	11,5
Nedskrivinger på grupper av utlån og garantier	1,8	1,5	1,9	1,6
Sum kapitalkrav	594,4	538,5	695,3	622,7

Kapitaldekningen er basert på at banken fører regnskapet etter IFRS og rapporterer kapitaldekningen etter Basel II - standardmetode.

Konsernet Fana Sparebank har en strategisk målsetning om å ha en ren kjernekapitaldekning i intervallet 12 %-15 %.

Note 34 Risikoforhold

Risikostyring i Fana Sparebank

Risikostyring er et av styrets sentrale fokusområder. Styret har fastsatt at bankens langsiktige mål knyttet til lønnsomhet og vekst skal nås gjennom en lav til moderat risikoprofil.

Organisering

- Styret i Fana Sparebank fastsetter langsiktige mål for bankens risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom definering av mål og rammer for de ulike risikoområdene, samt gjennom fastsettelse av fullmakter.
- Det foreligger mål, rammer og fullmakter for bevilgninger innen kredittområdet, kapitalforvaltning og likviditetsområdet.
- Rammeverk og fullmakter revideres årlig av styret for hvert risikoområde.

Oppfølging

Alle ledere er ansvarlige for risiko innen eget område, og skal derfor ha full innsikt i og forståelse av risikobildet til enhver tid.

Risikorapportering er en del av den kvartalsvise rapporteringen til styret som utarbeides av forretningsområdene og øvrige områder som har risikoansvar.

Risikokategorier

For å styre risiko skiller Fana Sparebank mellom følgende risikoområder:

- *Kreditt risiko* er risiko for tap som skyldes at bankens motparter/kunder ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken. Kreditt risiko omfatter hovedsakelig alle utlån, men inkluderer også andre fordringer på kunder, herunder garantier og kreditter. Kreditt risiko er isolert sett bankens største risikoområde.
- *Konsentrasjonsrisiko* er knyttet til kreditt risikoområdet, og tar for seg særskilt risiko basert på segmentmessig bransjekonsentrasjon i utlånsporteføljen, samt store engasjementer.
- *Markedsrisiko* er et uttrykk for den finansielle risiko banken løper som følge av åpne posisjoner (eksponering) i rente- og egenkapitalmarkedene. Risikoen er knyttet til resultatvariasjoner som følge av endringer i markedspriser. Dette kan komme til uttrykk ved kursfall i aksjer, endringer i renter, og prisingen av kreditt risiko som påvirker rentebærende finansielle instrumenter som obligasjoner. Valutarisiko, eller tap som følge av at valutakurser endrer seg i bankens disfavør, er ubetydelig i Fana Sparebank.
- *Likviditetsrisiko* er risikoen banken har for tap ved ikke å overholde egne betalingsforpliktelser til rett tid.
- *Operasjonell risiko* er risikoen for tap banken kan påføres som en konsekvens av svakheter eller feil ved prosesser og systemer, menneskelig svikt eller eksterne hendelser.
- *Forretningsrisiko* er risiko for tap på grunn av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer. Risikoen inkluderer omdømme- eller renommérisiko.

Fana Sparebank kvantifiserer og beregner de ulike risikoområdene for å tilegne seg et tilstrekkelig grunnlag for å overvåke at virksomhetens samlede risikonivå holder seg innenfor de rammer som er fastsatt av styret. Banken følger standardmetoden når det gjelder beregning av pilar 1 kapitalbehovet for kreditt risiko og basismetoden for operasjonell risiko i henhold til Basel II-regelverket. I pilar 2-ICAAP brukes dels statistisk simulering, dels stresstesting beregning av kapitalbehovet for de øvrige risikoområdene.

ICAAP

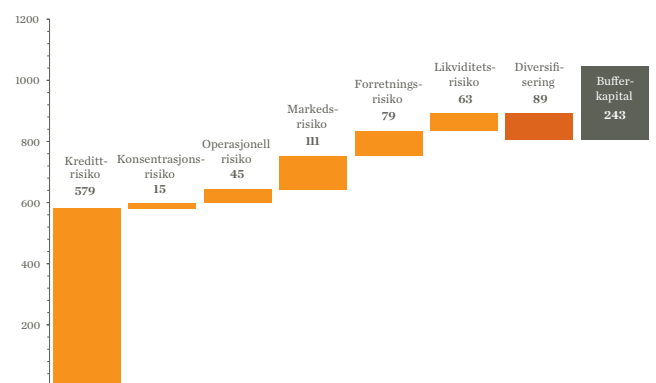
Risikostyringen i Fana Sparebank er under kontinuerlig utvikling. Ved beregning av kapitalbehovet etter ICAAP er det utviklet en totalrisikomodell som bygger beregningene på statistisk simulering. Resultatene fra modellen suppleres med de metodene banken er pålagt å følge. Kreditt risiko er bankens største risiko og banken anvender standardmetoden fra pilar 1 for å kvantifisere kreditt risiko. For de øvrige risikoområdene legges dels pilar 1, dels Finanstilsynets modulsystem og statistisk simulering til grunn.

Beregning av kapitalbehov ved ICAAP 2012 ble gjennomført i 1. kvartal 2012. Med utgangspunkt i inngående balanse for 2012 ble bankens ansvarlige kapital og kapitalbehov for alle risikoområdene fastsatt.

I tabellen fremkommer resultatet av beregningen for konsernet fordelt på hovedrisikoområdene. Alle tall i MNOK.

Risikoområde	ICAAP
Kreditt risiko	579
Konsentrasjonsrisiko, bransje	12
Konsentrasjonsrisiko, store engasjement	3
Operasjonell risiko	45
Markedsrisiko	111
Forretningsrisiko	79
Likviditetsrisiko	63
Totalt kapitalbehov/risiko	892
Diversifisering	- 89
Totalt kapitalbehov/risiko etter diversifisering	803
Bufferkapital iht. Basel II min. kapitalmål 8 %	243
Tellende ansvarlig kapital per 1.1.2012	1.046

Diagrammet viser sammensettingen av hovedrisikoområdene i millioner kroner. Kreditt risiko inkludert konsentrasjonsrisiko er dominerende, og utgjør 57 prosent av konsernets tellende ansvarlige kapital, mens bufferkapitalen utgjør 23 prosent.

Note 35 Markedsrisiko – stresstesting

Markedsrisiko (se definisjon i foregående note) representerer et risikoområde der det legges til grunn stresstester for å beregne bankens risikonivå. Med utgangspunkt i vedtatte rammer og volum for bankens finansielle instrumenter, hovedsakelig renteinstrumenter (sertifikater, obligasjoner og rentefond) og egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter (aksjer og aksjefond), beregnes tap basert på risikofaktorene Eksponering, Risikospredning og Markedslikviditet.

Vurderingen for risikofaktoren Eksponering tar utgangspunkt i stresstestscenarier basert på definerte kriterier for verdiendringer i aksje-, rente-, og valutamarkedene:

- Et fall i aksjemarkedene på 30 prosent
- Et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng
- En endring i kursen på utenlandsk valuta med 10 prosent

Kriteriene er fastsatt som et uttrykk for bankens risikotoleranse. Det er, basert på historiske data, argumentert for at de valgte stresstestscenariene er tilnærmet like sannsynlige innenfor en tidshorisont på ett år. Ved å beregne verditapet som følger av stresstestene (tapspotensialet) kan risikoen uttrykkes på en sammenlignbar måte for aksjer, renter og valuta. Disse kriteriene legges for øvrig også til grunn for beregning av bankens kapitalbehov i henhold til ICAAP.

Fana Sparebank kan være eksponert for valutarisiko gjennom investeringer i aksjefond med globalt mandat. Investeringene er ikke av et omfang som tilsier at banken eksponeres for slik risiko i vesentlig grad.

Risikofaktorene Spredning og Likviditet vurderes for hver aktivaklasse, og kan medføre økning av den beregnede risikoen.

	MORBANK		KONSERN	
	Bokført-verdi	+/-2%	Bokført-verdi	+/-2%
Rentebærende verdipapir				
Stat og statsgaranterte	360	7	360	7
Kommuner og fylkeskommuner	70	1	70	1
Særskilt sikre obligasjoner	1 690	34	795	16
Finansforetak	483	10	483	10
Øvrige	180	4	180	4
Pengemarkedsfond 20% vektet	375	8	375	8
Pengemarkedsfond 100% vektet	261	5	261	5
Sum rentebærende verdipapir	3 420	68	2 525	50
	Bokført-verdi		Bokført-verdi	
	+/-30%		+/-30%	
Aksjer, andeler og grunnfond				
Aksjer trading	15	4	15	4
Klassifisert til virkelig verdi over resultat ved førstegangs balanseføring	16	5	21	6
Aksjer klassifisert som tilgjengelig for salg	221	66	221	66
Sum aksjer, andeler og grunnfond	252	76	256	77

Tabellen viser bankens markedsrisiko for ulike aktivaklasser med den risikotoleransen som er fastsatt.

*) Endring inkluderer kursendring, endring i rente, kredittspread og tap. Endringene vil inngå i bankens totalresultat.

Likviditetsrisiko

Styret i Fana Sparebank har fastsatt at bankens likviditetsrisiko, uttrykt ved Finanstilsynets likviditetsindikatorer, skal oppfylle kravet til *moderat avvik*. I tillegg er det fastsatt at banken skal tilstrebe å ha en likviditetsbuffer som gjør banken i stand til å innfri sine forpliktelser uten å være avhengig av eksterne kapitalkilder (annet enn innskudd fra publikum) i en periode på 12-18 måneder under en normalsituasjon, dog minimum 10 måneder. Disse rammene er bærende for hvilket volum bankens likviditetsreserve eller -buffer skal utgjøre til enhver tid. Styret legger til grunn rammer knyttet til forvaltningen av likviditetsoverskuddet, uttrykt ved strategisk, minimums- og maksimumseksponering innenfor en rekke aktivaklasser, med tillegg for kredittkvalitet og durasjon. Videre legges det til grunn at deler av forvaltningen skal skje gjennom tredjepart, i praksis gjennom norske rentefond. Plassering i fond sikrer for diversifisering av risiko og høy grad av likviditet. Norske finansinstitusjoner finansierer betydelige deler av pengemarkedsinnlånene ved utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett. Slike obligasjoner har lavere kredittisiko enn ordinære, usikrede obligasjonslån, og er blitt et viktig ledd i bankens egen kapitalforvaltning.

Egenkapitalrelaterte finansielle instrumenter

Styret fastsetter rammer for bankens eksponering i egenkapitalbaserte plasseringer. Dette inkluderer investeringer som tidligere ble betegnet som anleggsaksjer, samt aksjer i datterselskaper.

Plasseringer i børsnoterte aksjer og grunnfondsbevis skal hovedsakelig skje gjennom fond. Banken har avsatt en mindre ramme for diskresjonær forvaltning av aksjer notert på Oslo Børs.

Note 36 Likviditetsrisiko/restløpetid

(i mill. kr)

Likviditetsrisiko er risikoen for at banken ikke kan innfri sine forpliktelser ved forfall eller ikke ha evne til å finansiere økninger i eiendeler. Fana Sparebank har definert rammer for styring og kontroll av likviditetseksponeringen. Rammene er fastsatt for både det korte og lange tidsperspektivet. Rammene ansees å være tilstrekkelige sett i relasjon til bankens kompleksitet og omfanget av innlånsvirksomheten.

Tabellen under viser forfall i henhold til kontrakt for finansielle instrumenter. Innskudd fra kunder uten avtalt forfall legges inn i

tidsaksen med forfall innen 1 måned. Kontraktmessige renteforfall er spesifisert på forfallstidspunktene. Renter på gjeld til kredittinstitusjoner og kunder (innskudd) uten avtalt forfall er utelatt fra analysen. For gjeld og derivater er forfall med kjente kontantstrømmer (rente) medtatt innenfor 1 år.

Verdijusteringer for finansielle instrumenter til virkelig verdi er ikke inkludert. Forfallsanalysen er basert på udiskonterte tall.

Restløpetid pr. 31.12.12 Forfallsanalyse

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	149,9	149,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	377,7	13,3	0,0	71,5	45,0	0,0	248,0
Utlån til kunder	9 597,3	43,7	130,8	487,6	1 151,5	5 955,4	1 828,3
Rentebærende verdipapirer	3 420,1	25,0	10,0	1 052,4	2 027,2	305,6	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	-18,7	0,0	0,0	-18,7	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	13 526,4	231,9	140,8	1 592,7	3 223,7	6 261,0	2 076,2

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	971,2	0,0	0,0	730,6	200,0	0,0	40,6
Renteutbetalinger	9,5	0,0	1,4	8,1	0,0	0,0	0,0
Innskudd/gjeld til kunder	9 061,7	8 284,5	270,1	507,1	0,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	16,5	4,3	1,4	10,8	0,0	0,0	0,0
Obligasjons- og sertifikatgjeld	2 800,0	0,0	500,0	700,0	1 600,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	41,4	2,4	13,5	25,5	0,0	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	2,1	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	12 902,4	8 291,2	788,5	1 982,0	1 800,0	0,0	40,6

Restløpetid pr. 31.12.12 Forfallsanalyse

KONSERN	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	149,9	149,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	135,8	13,3	0,0	71,5	45,0	0,0	6,0
Utlån til kunder	13 737,3	51,1	143,8	548,4	1 475,4	7 867,1	3 651,4
Rentebærende verdipapirer	3 325,1	25,0	0,0	967,4	2 027,2	305,6	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	-18,7	0,0	0,0	-18,7	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	17 329,4	239,3	143,8	1 568,5	3 547,6	8 172,7	3 657,4

Note 36 (forts.)

(i mill. kr)

	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	958,5	0,0	0,0	730,6	200,0	0,0	27,9
Renteutbetalinger	9,5	0,0	1,4	8,1	0,0	0,0	0,0
Innskudd/gjeld til kunder	9 054,1	8 276,8	270,1	507,1	0,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	16,5	4,3	1,4	10,8	0,0	0,0	0,0
Obl.-/sertifikat gjeld	5 508,0	0,0	558,0	1 050,0	3 900,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	58,3	4,9	28,0	25,5	0,0	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	2,1	0,0	2,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	15 607,0	8 286,0	861,0	2 332,0	4 100,0	0,0	27,9

Bytteordningen for obligasjoner med fortrinnsrett med statspapi-
rer medfører at banken må kjøpe statskasseveksler med 6 måneder
løpetid av staten ved hver rullering. Rulleringen foregår gjennom hele
avtaleperioden med 6 måneder mellomrom. I praksis medfører dette

at banken må kjøpe statskasseveksler hver 6. måned som den kan velge
å ha som egnebeholdning eller selge for å få tilført ny likviditet.

<i>Tildelt volum statspapir</i>	<i>Første forfall</i>	<i>Endelig forfall</i>	<i>Egenbeholdning markedsverdi 31.12.12</i>
730,6	19.06.13	18.12.13	204,5

Kredittrammer	Morbank	Konsern
Ubenyttede kreditter over 1 år	495,9	442,5
Ubenyttede kreditter under 1 år	911,3	908,3
Sum ubenyttede kreditter	1 407,2	1 350,7

Restløpetid pr. 31.12.11 Forfallsanalyse

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	140,4	140,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	194,7	194,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kunder	8 910,4	31,5	69,2	282,9	1 124,1	5 664,6	1 738,0
Rentebærende verdipapirer	3 131,5	25,1	25,0	1 000,6	1 650,7	430,1	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	-18,7	0,0	0,0	-18,7	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	12 358,2	391,7	94,2	1 264,8	2 774,8	6 094,7	1 738,0

Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 246,8	116,2	400,0	0,0	730,6	0,0	0,0
Renteutbetalinger	18,8	0,0	6,8	12,0	0,0	0,0	0,0
Innskudd/gjeld til kunder	8 424,7	7 667,1	374,9	382,7	0,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	18,6	3,9	3,0	11,7	0,0	0,0	0,0
Obligasjons- og sertifikatgjeld	2 015,0	165,0	0,0	700,0	1 150,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	37,6	5,9	6,8	24,9	0,0	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	3,4	0,0	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	11 764,9	7 958,1	794,9	1 131,3	1 880,6	0,0	0,0

Note 36 (forts.)

(i mill. kr)

Restløpetid pr. 31.12.11 Forfallsanalyse

KONSERN	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	140,4	140,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kredittinstitusjoner	7,2	7,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utlån til kunder	14 051,3	43,6	123,7	578,2	2 727,5	7 263,8	3 314,5
Rentebærende verdipapirer	2 331,5	25,1	25,0	1 000,6	850,7	430,1	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp innstrømmer)	-18,7	0,0	0,0	-18,7	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	16 511,7	216,3	148,7	1 560,1	3 578,2	7 693,9	3 314,5

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	1 226,6	96,0	400,0	0,0	730,6	0,0	0,0
Renteutbetalinger	18,8	0,0	6,8	12,0	0,0	0,0	0,0
Innskudd/gjeld til kunder	8 419,1	7 661,5	374,9	382,7	0,0	0,0	0,0
Renteutbetalinger	18,6	3,9	3,0	11,7	0,0	0,0	0,0
Obl.-/sertifikat gjeld	4 319,6	165,0	0,0	700,0	3 454,6	0,0	0,0
Renteutbetalinger	59,3	9,6	24,8	24,9	0,0	0,0	0,0
Finansielle derivater (bruttobeløp utstrømmer)	3,4	0,0	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum kontantstrømmer	14 065,3	7 935,9	812,9	1 131,3	4 185,2	0,0	0,0

Bytteordningen for obligasjoner med fortrinnsrett med statspapirer medfører at banken må kjøpe statskasseveksler med 6 mnd løpetid av staten ved hver rullering. Rulleringen foregår gjennom hele

avtaleperioden med 6 mnd. mellomrom. I praksis medfører dette at banken må kjøpe statskasseveksler hver 6. mnd som den kan velge å ha som egnebeholdning eller selge for å få tilført ny likviditet.

<i>Tildelt volum statspapir</i>	<i>Første forfall</i>	<i>Endelig forfall</i>	<i>Egenbeholdning markedsverdi 31.12.12</i>
730,6	15.06.12	18.12.13	234,5

Kredittrammer	Morbank	Konsern
Ubenyttede kreditter over 1 år	513,4	920,3
Ubenyttede kreditter under 1 år	304,4	301,3
Sum ubenyttede kreditter	817,8	1 221,6

Note 37 a Renterisiko/reprisingtidspunkt på eiendels- og gjeldsposter MORBANK

(i mill. kr)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.12

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	149,9	149,9					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	377,7	377,7					
Utlån/fordringer til kunder	9 598,7		8 416,3	29,1	954,5	197,8	1,0
Obligasjoner	3 420,0	1 335,2	1 850,3	234,5			
Andre ikke rentebærende eiendeler	660,4						660,4
Sum eiendeler	14 206,8	1 862,8	10 266,7	263,6	954,5	197,8	661,3

* Herav utenlandsk valuta 1,5

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	971,2	140,6	100,0	730,6			
Innskudd/gjeld til kunder	9 062,7	1 669,4	6 835,1	558,2			
Obligasjoner/sertifikater	2 805,6	400,0	1 705,6	700,0			
Øvrig ikke rentebærende gjeld	127,4						127,4
Egenkapital	1 239,9						1 239,9
Sum gjeld og egenkapital	14 206,8	2 210,0	8 640,7	1 988,8	-	-	1 367,3

Netto renteesponering på balansen	705,8	-347,2	1 625,9	-1 725,2	954,5	197,8	
Finansielle derivater som påvirker renteesponeringen	-	-	1 366,2	-430,0	-781,0	-155,2	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	705,8	-347,2	2 992,1	-2 155,2	173,5	42,6	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1–3 mnd.

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.11

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	140,4	140,4					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	194,7	194,7					
Utlån/fordringer til kunder	8 914,5	1,7	8 364,3	69,6	349,0	129,0	1,0
Obligasjoner	3 123,0	1 105,2	1 738,0	274,1	5,0	8,6	-8,0
Andre ikke rentebærende eiendeler	626,3						626,3
Sum eiendeler	12 998,8	1 441,9	10 102,3	343,7	354,0	137,7	619,3

*) Herav utenlandsk valuta 1,4

Note 37 a (forts.)

(i mill. kr)

	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 151,3	20,7	400,0	730,6			
Innskudd/gjeld til kunder	8 520,7	1 777,9	6 360,2	382,7			
Obligasjoner/sertifikater	2 022,2	565,0	857,2	200,0	400,0		
Øvrig ikke rentebærende gjeld	125,5						125,5
Egenkapital	1 179,0						1 179,0
Sum gjeld og egenkapital	12 998,8	2 363,6	7 617,4	1 313,3	400,0	0,0	1 304,5
Netto renteesponering på balansen	685,2	-921,7	2 484,9	-969,6	-46,0	137,7	
Finansielle derivater som påvirker renteesponeringen	0,0	0,0	55,6	-72,0	102,0	-85,6	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	685,2	-921,7	2 540,4	-1 041,6	56,0	52,1	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Note 37 b Renterisiko/reprisingstidspunkt på eiendels- og gjeldsposter **KONSERN**

(i mill. kr)

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.12

MORBANK	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	149,9	149,9					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	135,8	135,8					
Utlån/fordringer til kunder	13 740,8		12 559,3	29,1	954,5	197,8	0,1
Obligasjoner	2 525,0	535,2	1 755,3	234,5			
Andre ikke rentebærende eiendeler	419,3						419,3
Sum eiendeler	16 970,8	820,9	14 314,7	263,6	954,5	197,8	419,3

* Herav utenlandsk valuta 1,4

Note 37 b (forts.)

(i mill. kr)

	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Gjeld							
Gjeld til kredittinstitusjoner	958,5	127,9	100,0	730,6			
Innskudd/gjeld til kunder	9 055,0	1 669,3	6 827,5	558,2			
Obligasjoner/sertifikater	5 513,4	800,0	4 013,4	700,0			
Øvrig ikke rentebærende gjeld	154,9						154,9
Egenkapital	1 289,0						1 289,0
Sum gjeld og egenkapital	16 970,8	2 597,2	10 940,9	1 988,8	0,0	0,0	1 443,9
Netto renteesponering på balansen	1 024,5	-1 776,3	3 373,7	-1 725,2	954,5	197,8	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	0,0	0,0	1 366,2	-430,0	-781,0	-155,2	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	1 024,5	-1 776,3	4 739,9	-2 155,2	173,5	42,6	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Tid til renteregulering på eiendels- og gjeldsposter pr. 31.12.11

KONSERN	Sum	inntil 1 mnd.	1–3 mnd.	3 mnd.– 1 år	1–5 år	over 5 år	uten rest- løpetid
Eiendeler							
Kontanter/fordringer til sentralbanker*	140,4	140,4					
Utlån/fordringer til finansinstitusjoner	7,2	7,2					
Utlån/fordringer til kunder	12 458,6	1,7	11 909,2	69,6	349,0	129,0	0,2
Obligasjoner	2 323,0	305,2	1 738,0	274,1	5,0	8,6	-8,0
Andre ikke rentebærende eiendeler	386,4						386,4
Sum eiendeler	15 315,7	454,5	13 647,2	343,7	354,0	137,7	378,7

* Herav utenlandsk valuta 1,4

Gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	1 131,1	0,5	400,0	730,6			
Innskudd/gjeld til kunder	8 514,6	1 777,9	6 354,0	382,7			
Obligasjoner/sertifikater	4 311,6	965,0	2 746,6	200,0	400,0		
Øvrig ikke rentebærende gjeld	155,4						155,4
Egenkapital	1 202,9						1 202,9
Sum gjeld og egenkapital	15 315,7	2 743,4	9 500,7	1 313,3	400,0	0,0	1 358,3
Netto renteesponering på balansen	958,7	-2 288,9	4 125,6	-969,6	-46,0	137,7	
Finansielle derivater som påvirker renteesponering	0,0	0,0	55,6	-72,0	102,0	-85,6	
Netto renteesponering etter finansielle derivater	958,7	-2 288,9	4 181,1	-1 041,6	56	52,1	

Kasse-, drifts- og andre rammekreditter samt byggelån er klassifisert som lån med løpetid 1-3 mnd.

Note 38 Rentefølsomhet

(i mill. kr)

Renterisiko er risiko for tap knyttet til endringer i markedsrenten. Ved endring i markedsrenten kan ikke banken gjennomføre tilsvarende renteendringer for alle balansepostene pga ulik rentebinding på balansepostene. Endring i markedsrenten vil dermed gi en økning eller reduksjon av bankens resultat. Renterisikoen blir hvert kvartal rapportert til styret i banken. Det er etablert konkrete rammer for bankens renterisiko. Gjennom året har bankens renterisiko vært innenfor de definerte rammene for renterisiko.

Bankens langsiktige finansiering med løpetid over ett år til endelig forfall er knyttet opp til avtaler der rentebetingelsene er omgjort til kort-siktige rentebindinger. Dette blir gjort for å redusere renterisikoen på midler med lang løpetid. Tilsvarende er renterisiko for fastrenteutlån til kunder i stor grad eliminert ved at det er gjort rentebytteavtaler

Tabellen viser effekten på bankens resultat før skatt med 1% parallellskift i rentekurven. Negativt tall vil ha positiv effekt mens positivt tall vil ha negativ effekt ved 1 % renteøkning. Effekten splittes opp på verdiendring på finansielle instrumenter med fast rente og renteendring på øvrige produkter.

MORBANK

31.12.12	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	over 5 år	Totalt
Verdiendring	-0,1	2,7	-4,7	5,1	2,7	5,7
Renteendring	-0,2	1,1	-5,5	0,0	0,0	-4,6
Sum	-0,3	3,8	-10,2	5,1	2,7	1,1

31.12.11

Verdiendring	0,0	0,1	0,0	1,8	2,8	4,8
Renteendring	-0,5	2,6	-5,7	0,1	0,5	-3,0
Sum	-0,5	2,7	-5,7	2,0	3,3	1,8

KONSERN

31.12.12	Inntil 1 mnd.	1-3 mnd.	3 mnd.-1 år	1-5 år	over 5 år	Totalt
Verdiendring	-0,1	2,7	-4,7	5,1	2,7	5,7
Renteendring	-0,8	2,0	-5,5	0,0	0,0	-4,3
Sum	-0,9	4,7	-10,2	5,1	2,7	1,4

31.12.11

Verdiendring	0,0	0,1	0,0	1,8	2,8	4,8
Renteendring	-1,0	3,6	-5,7	0,1	0,5	-2,5
Sum	-1,0	3,7	-5,7	2,0	3,3	2,2

Note 39 Transaksjoner med nærstående parter

(i mill. kr)

Fana Sparebank definerer datterselskapene, tilknyttede selskap og ledende ansatte som nærstående parter. (Transaksjoner med ledende ansatte, styret og øvrige tillitsmenn fremkommer i note 40.)

Transaksjoner med nærstående parter foretas i samsvar med vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper.

Tabellen nedenfor viser transaksjoner med nærstående parter. Dette omfatter balanseverdier pr. årsslutt og kostnader og inntekter ført gjennom året.

Konserninterne transaksjoner	2012	2011
Balanse		
Utlån til datterselskap	242,1	189,6
Obligasjoner med fortrinnsrett	895,0	800,0
Andre fordringer	0,4	0,4
Innskudd fra datterselskap	228,0	125,7
Annen gjeld	0,1	0,5
Resultat		
Mottatte rente og kredittprovisjoner fra datterselskaper	28,6	27,1
Rentekostnad innskudd fra datterselskaper	3,5	3,8
Andre gebyrer og provisjoner	9,8	8,6
Utbytte	4,0	2,2
Andre inntekter	5,2	3,4
Andre kostnader	0,3	0,8

Note 40 Godtgjørsler og lån til ledende ansatte og tillitsvalgte

(i hele 1000)

	<i>Lønn</i>		<i>Honorar ¹</i>		<i>Bonus ²</i>		<i>Natural- ytelser</i>		<i>Lån/ kausjon ³</i>		<i>Pensjons- kostnad ⁴</i>		<i>Pensjonsforpl. ytelsesbasert (PBO)</i>	
	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011
Bankens ledelse														
Nils Martin Axe - Adm. banksjef	1 979	1 980	80	50	12	0	183	159	2 878	2 976	1 176	1 096	10 431	8 843
Bjørn Alræk - Leder strategi og forretningsutv.	1 176	1 179	26	20	12	0	189	189	522	575	481	436	6 827	5 528
John Gaute Kvinge - Banksjef privatmarked	1 482	1 188	10	22	12	0	170	174	6 926	6 247	196	154	687	548
Lars Hvidsten - Banksjef bedriftsmarked	1 153	1 159	1	3	12	0	177	177	1 625	1 804	176	139	520	418
Oddgeir Timberlid - Økonomisjef	1 148	1 145	21	13	12	0	39	32	1 434	1 572	129	129	297	227
Kim F. Lingjærde - Finanssjef	965	992	2	0	12	0	41	37	2 166	2 085	273	215	1 797	1 508
Styret														
Nils Magne Fjereide - styrets leder			130	115										
John Wiik (fratrådt 2011)			0	43						1 586				
Peter Frølich - styrets nestleder (tiltrådt 2011)			85	57										
Hilde Skage Rasmussen (fratrådt 2011)			0	23										
Anne-Merete Ask (tiltrådt 2011)			70	47					2 000	2 107				
Janniche Daa Tønjum			70	70					3 090					
Tom Erling Rønning			70	70										
Stig Hole - varamedlem			28	0										
Arnt Hugo Knudsen (repr. for ansatte)	529	538	70	70	12	0	29	21	2 053	1 921	98	58		
Hege Olsen - varamedlem (repr. for ansatte)	535	548	40	40	12	0	17	15	1 056	994	102	60		
Kontrollkomite														
Adv. Sigurd Thomassen			80	80										
Grehte Forland Njåstad			0	35										
Trine Gravdal Lie			35	35										
May Britt Tabak			23	0										
Forstanderskap														
Anne Carlsen - leder			26	25					1 530	1 575				
Grete Utkilen - nestleder			25	25										
Bjørn Frode Scheldrup			20	33					2 061	2 051				
Arne Godal			13	9					4 572	3 862				
Unni Vågstøl			12	21					632	657				
Frank Lund			2	3										
Helga Raa			17	8										
Ulf Røstøen			4	8										
Oddrun Gjerde			5	2										
Søren Wiig			0	15										
Hallstein Aadland			3	0										
Elin Frønsdal			2	0										
Arve Leiknes			2	0					3 621					
Per Stiegler			0	0					1 023	1 145				
Helge Stormoen			3	0										
Stein Walle			5	3										
Ågot Monsen			3	3					1 800	997				
Janne Halvorsen			0	2										
Per Øyvind Valland (repr. for ansatte fratrådt 2011)		604		2		0		12		3 719		68		
Kjersti Gundersen (repr. for ansatte fratrådt 2011)		544		2		0		23		0		60		
Åsmund Vinje (repr. for ansatte. fratrådt 2011)		711		3		0		22		1 791		78		
Tove Mette Lexander (repr. for ansatte)	426	435	5	3	12	0	16	15	2 070	2 068	77	45		
Ole Eliassen (repr. for ansatte)	523	531	17	23	12	0	24	26	1 800	1 805	100	58		
Kim F. Lingjærde (repr. for ansatte tiltrådt 2012)	965		2		12	0	41		2 166		273			
Arne Fagerholt (repr. for ansatte tiltrådt 2012)	454				12	0	18		824		85			
Gunn Marit S. Gåsemyr (repr. for ansatte tiltrådt 2012)	583		3		12	0	18		2 920		28			

¹ Honorar utbetalt til bankens ledelse gjelder tillitsverv i datterselskaper

² Banken har ikke hatt egne bonusordninger i 2011 eller 2012, men har på bakgrunn av god aktivitet og oppnådde resultater besluttet å honorere alle ansatte i 2012 med kr 12 000 ut over ordinær lønn.

³ Ansattes rentevilkår er fastsatt i henhold til myndighetenes satser for rentefordel for rimelige lån i arbeidsforhold. Dette innebærer ingen rentesubsidiering i forbindelse med utlån til ansatte. Lånesum på funksjonærvilkår er avgrenset til 3,5 ganger brutto årslønn og maks 3 millioner. Lån utover 3 millioner prises til markedsvilkår.

Medlemmer av styret og øvrige kontrollorgan har lån til ordinære markedsvilkår.

⁴ Ansatte tiltrådt i banken etter 01.01.06 er tilsluttet bankens inn-skuddsbaserte pensjonsordning, men er dekket av egen ytelsesordning som sikrer opptjening av årlig alderspensjon fra 67 år for lønn utover 12G.

Det foreligger ingen avtaler om særskilt vederlag ved fratredelse i banken for ledelsen eller valgte representanter.

Note 41 Forretninger utenfor balansen, pantstillelser, betingede utfall og hendelser etter balansedagen

(i mill. kr)

Forretninger utenom balansen:	MORBANK		KONSERN	
	31.12.12	31.12.11	31.12.12	31.12.11
Garantiansvar				
Betalingsgarantier	22,5	18,9	22,0	17,9
Kontraktsgarantier	32,7	19,6	32,7	19,6
Annet garantiansvar	22,8	4,2	22,8	4,2
Transportgaranti	0,0	15,6	0,0	15,6
Sum garantier for kunder	78,0	58,2	77,5	57,2
Forpliktelser				
Udisponerte ordinære rammekreditter	1 407,2	817,8	1 353,3	1 224,8
Pantstillelser				
Pantsatte verdipapir - bokført verdi	374,4	1 050,9	374,4	1 050,9
Låneadgang i Norges Bank pr. 31.12.	341,9	618,2	341,9	618,2

Pantsatte verdipapir er i sin helhet deponert for å ha låneadgang i Norges Bank. Retningslinjene til Norges Bank tilsier at man må være fullt ut sikret for å ha trekkrettigheter og låne adgang. Fana Sparebank har pr. 31.12.2012 ingen lån i Norges Bank.

Trekkfasiliteter

Banken har i tillegg til ordinær balanseført funding fra markedet, trekkfasiliteter hos DnB. Trekkfasilitetene er en del av bankens likviditetsstrategi.

	Ramme	Benyttet 31.12
DnB (kontokreditt som fornyes hvert år)	150,0	0,0

Betingelsene er at vi betaler en løpende provisjon av rammen. Ved bruk betales en pris knyttet til markedsrente + en margin.

Betingede utfall:

Fana Sparebank har ingen rettsaker eller annet på gang som kan påvirke bankens resultat i vesentlig grad.

Hendelser etter balansedagen:

Det foreligger ingen spesielle hendelser etter balansedagen.

Note 42 Operasjonelle leieforhold

Konsernet som leietaker:

Konsernet er leietaker i kontorlokaler sentralt i Bergen sentrum, Fana, Åsane og på Sotra. Leiekontrakten for filialen på Sandsli ble avsluttet i 2012 og filialen på Minde tidlig i 2013. Leien indeksreguleres hvert år. Årlig leie pr. 2012 utgjør 5,9 millioner. Leiekontraktene har en snitt durasjon for gjenværende leieperiode på 2,8 år. De fleste leiavtalen har en oppsjon på ytterligere 5 år leie.

Et av lokalene som leies i Bergen Sentrum, fremleies. Både leie- og fremleieavtalen utløper i 2018. Både fremleietaker og leietaker har samme betingelser i leieforholdet. (Lokale som fremleies holdes utenfor durasjonsberegningene.)

Konsernet har leasingavtale på to biler. Total årlig leasingleie utgjør 207 tusen. Leasingavtalen løper til 2013.

Konsernet som utleier:

Konsernet er utleier av Torget 1. Eiendommen har vært i bruk av banken fram til 15.09.12 og er deretter utleid ihht en operasjonell leieavtale og defineres som investerings eiendom. (ref note 43)

Note 43 Investerings eiendom

Fana Sparebank er eier av Torget 1. Eiendommen har vært i bruk av banken fram til 15.09.12. Bygningen er deretter utleid ihht en operasjonell leieavtale og defineres som investerings eiendom.

Eiendommen vurderes etter anskaffelseskostmodellen, dvs at eiendommen er vurdert til anskaffelseskost med fradrag for akkumulerte avskrivninger.

Leieinntekt fra investerings eiendommen i 2012 utgjør 0,6 millioner.

Fana Sparebank har hatt 0,04 millioner i direkte driftskostnader forbundet med investerings eiendommen i utleieperioden i 2012.

Eiendommen er verdivurdert av uavhengig taksmann pr. oktober 2012 til 30,0 millioner.

Eiendommen avskrives lineært over forventet levetid. Det benyttes ulike avskrivningssatser for enkeltdeler av bygget ihht slik disse ble førstegangsinnregnet. Avskrivningssatsene varierer fra 2 % til 10 %.

Til forstanderskapet i Fana Sparebank

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Fana Sparebank, som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og administrerende banksjef er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og administrerende banksjef finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for bankens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av bankens interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon om selskapsregnskapet og vår konklusjon om konsernregnskapet.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet for Fana Sparebank avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av bankens og konsernets finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til disponering av resultatet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at styret og administrerende banksjef har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av bankens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Bergen, 18. mars 2013

ERNST & YOUNG AS

Henrik Solberg-Johansen
statsautorisert revisor

**ÅRSBERETNING
FRA
KONTROLLKOMITÉEN
I
FANA SPAREBANK
FOR 2012**

Kontrollkomiteen har i 2012 hatt 8 møter.

Kontrollkomitéen har ført kontroll og tilsyn med bankens virksomhet og påsett at virksomheten er drevet i samsvar med bestemmelsene i finansieringsvirksomhetsloven, sparebankloven, bankens vedtekter, forstanderskapets vedtak og andre bestemmelser som banken har plikt til å rette seg etter.

Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets protokoller, og for øvrig foretatt de undersøkelser som loven og komitéens instruks bestemmer. Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets årsberetning, resultatregnskap og balanse uten at dette gir foranledning til noen bemerkninger, og har således funnet styrets vurdering av foretakets økonomiske stilling dekkende.

Alle dokumenter og opplysninger som komitéen mener har vært nødvendige for utførelsen av arbeidet, er forelagt kontrollkomitéen.

Samarbeidet med bankens styre, administrasjon og revisjon har vært meget bra.

Årsoppgjøret er foretatt i henhold til gjeldende regelverk, og vi tilrår at det fastsettes som bankens regnskap for 2012.

Nesttun, 5. mars 2013.

Kontrollkomitéen i Fana Sparebank

Sigurd Thomassen

May Britt Tabak
Trine Gravdal Lie

Erklæring fra styret og adm. banksjef iht verdipapirhandelloven § 5-5

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer foretaket står overfor.

Nesttun, 31. desember 2012
18. mars 2013

I styret for Fana Sparebank

Nils Magne Fjereide
Styrets leder

Peter Frølich
Styrets nestleder

Anne-Merete Ask
Styremedlem

Tom Rønning
Styremedlem

Janniche Daae Tønjum
Styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
Repr. for ansatte

Nils Martin Axe
Adm. banksjef

Medlemmer av styret

REGNSKAPSÅRET 2012

Nils Magne Fjereide
ADM. DIR. MISJE REDERI AS
Styrets leder

Peter Frølich
ADVOKAT, PARTNER
WIKBORG REIN BERGEN
Styrets nestleder

Anne-Merete Ask
ADM. DIR. HOLBERG TRAVEL AS
Styremedlem

VARAMELDEMMER

Stig Hole (1. vara)
Jon Faaland (2. vara)
Hege Merete Olsen (Ansattes representant)

Janniche Daae Tønjum
ADM. DIR.
SJUKEHUSAPOTEKA VEST HF
Styremedlem

Tom Erling Rønning
SIVILØKONOM
Styremedlem

Arnt Hugo Knudsen
ANSATTES REPRESENTANT
Styremedlem

Medlemmer av Forstanderskapet

REGNSKAPSÅRET 2012

INNSKYTERVALGTE

Anne Carlsen (leder)
Grethe Utkilen (nestleder)
Arne Godal
Unni Vågstøl
Jan Fredrik Mohn
Frank Lund
Stein Walle
Helga Raa
Ulf Røstøen
Aagot Monsen
Oddrun Gjerde
Halstein Aadland

VARAMELDEMMER

Arve Leiknes
Jan-Ole Skage
Bjørn-Frode Schjelderup
Elin Frønsdal

KOMMUNEVALGTE

Anne Lorgen Riise (H)
Per Stiegler (A)
Helge Stormoen (Frp)

VARAMELDEMMER

Eivind Hermannsen (H)
Kubera Thurairajah (SV)
Janne Halvorsen (Frp)

ANSATTES MEDLEMMER

Tove Mette Lexander
Kim F. Lingjærde
Arne Fagerholt
Gunn Marit Sekse Gåsemyr
Ole Eliassen

VARAMELDEMMER

Ellen Førde Rasmussen
Stein Gytte
Rikard Ledang

Medlemmer av kontrollkomite og valgkomite

REGNSKAPSÅRET 2012

KONTROLLKOMITE

Adv. Sigurd Thomassen (leder)
Trine Gravdal Lie
May Britt Tabak

VARAMELDEMMER

Ulf Røstøen

FORSTANDERSKAPETS VALGKOMITE

Per Stiegler (leder)
Grethe Utkilen
Stein Walle
Unni Vågstøl
Ole Eliassen

VARAMELDEMMER

Ulf Røstøen
Anne Lorgen Riise
Tove-Mette Lexander

INNSKYTERVALGKOMITE

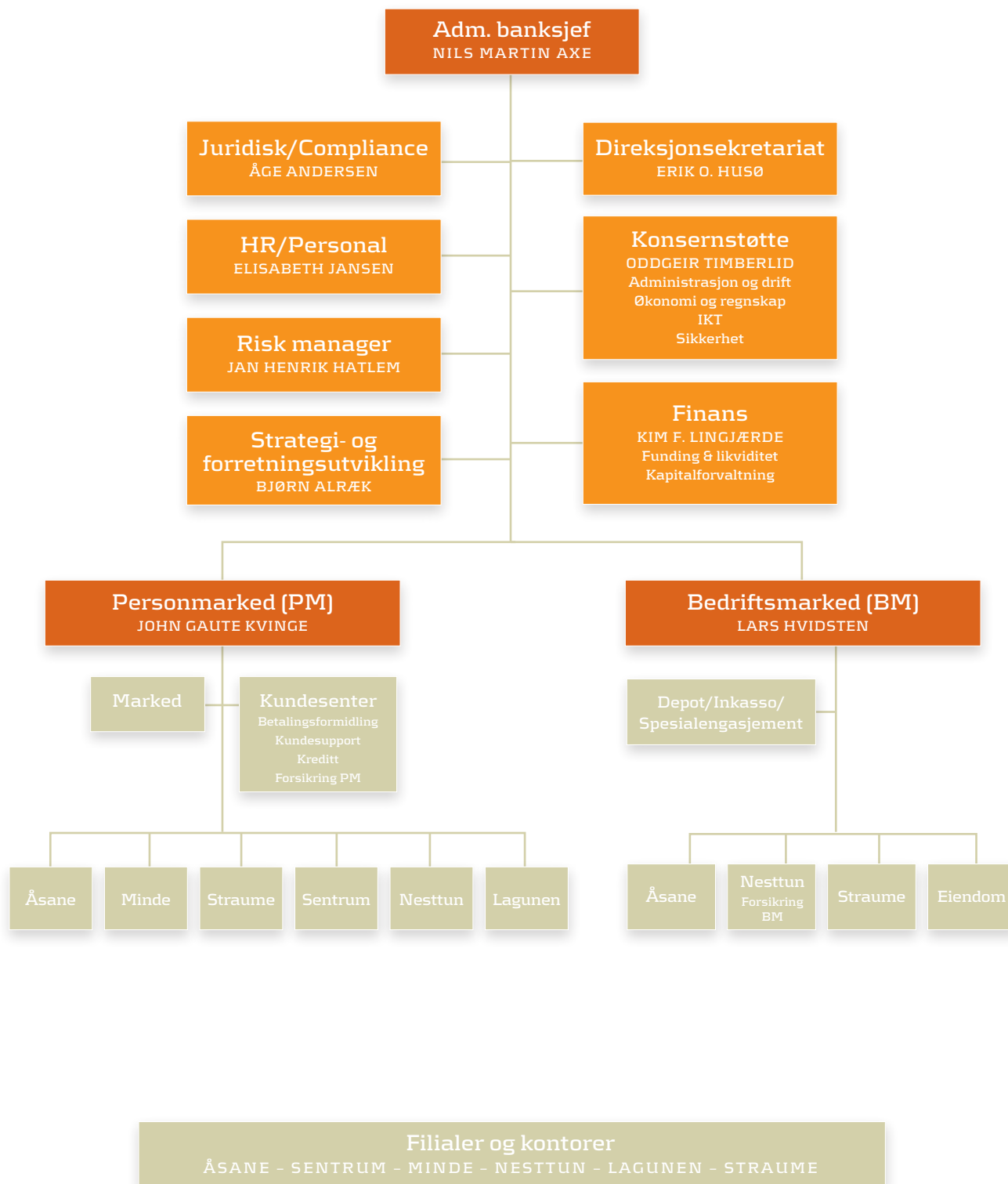
Helga Raa (leder)
Arne Godal
Grethe Utkilen

VARAMELDEMMER

Stein Walle

Organisasjon

FUNKSJONSOVERSIKT PR. 1.1.2013

FanaSparebank

Østre Nesttunvei 1, 5221 Nesttun

Telefon: 55 91 98 00

E-post: post@fanasparebank.no

Org.nr. 937 896 859

www.fanasparebank.no